1923 | 50סטער יובל פון דער ביאליסטאקער לעידים אקזיליערי | 1973

A HAPPY NEW YEAR! ראש השנה נומער לשנה טובה תכתבו!

BIALYSTOKER STIMME

ביאליסטאקער שטימע

אפיציעלער ארגאן פון דער ביאליסטאקער לאנדסמאנשאפט אין אמעריקע

נומער 313 • ערב ראש השנה, תשל"ד — ניו־יארק, סעפטעמבער, 1973 • 53סטער יארגאנג

1923 1973

BIALYSTOKER HOME AND INFIRMARY FOR THE AGED

You are cordially invited to a

Dinner and Concert

to celebrate with us the

50th ANNIVERSARY

of our

BIALYSTOKER LADIES AUXILIARY

ON SUNDAY, NOVEMBER 4TH, 1973
at 2:00 P.M.

IN OUR AUDITORIUM
232 East Broadway, New York City

Subscription: $12.50 per person *R.S.V.P*

אַרויסגעגעבן פון ביאַליסטאָקער צענטער, 228 איסט בראָדוויי, ניו יאָרק
דוד סאָהן ע"ה, גרינדער
רעדאקציע־קאלעגיום: לואיס סילווער, אייבאק ריבאלאוויסקי, עטעל אינגבערג און חבר שמואל א. קראניק
Published by the Bialystoker Center, 228 East Broadway, New York City

Digitized by Project Zikaron
Touro University-NY Libraries
www.zikaron.tourolib.org
2023

ביאַליסטאָקער צענטער, חיים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל

228 איסט בראָדוועי, ניו יאָרק — טעל. 475-7755

חשובע לאַנדסלייט און פריינט:

איר זענט האַרציג געבעטען צו פייערן מיט אונז דעם 42טען יובילעאום פון אונזער היים

זונטאָג, דעם 14טען אָקטאָבער, 1973, 2 אַזייגער בייטאָג

אין

פילהאַרמאָניק האַל פון לינקאָלן סענטער

בראָדוועי און 64טע גאַס, נ. י.

מיט א יום-טובדיגען

טעאַטער בענעפיט און מוזיקאַלישע פאַרשטעלונג

„יום־טוב זאָל זיין!"

מיט דעם וועלט-בארימטען אָפּערע-קינסטלער

דושאַן פּירס

מיט דער באַטייליגונג פון די פּאָלגענדע אָרטיסטען פון דער בינע, רעדיאָ און טעלעוויזיע:

די אינטערנאַציאָנאַלע זינגערין דושינעטא לאַביאַנקאַ; די בארימטע ישראל־זינגער און קאָמעדיע־סטארס „די איאַלאַנס"; דער אָנגעזעענער הומאָריסט עמיל קאהן; ביאַליסטאָקער עמוד־קינסטלער הערי פיינבערג; דער פאָלקס־הומאָריסט הערשל גענדל; די טאַלאַנטירטע פאָלקס־זינגערין יעטא אייזנער.

אקאָמפּאָנירט פון דער באַוואוסטער פּיאַנאָ־קינסטלערין רענע סאָלאָמאָן

ענגלישע נאַראַציע, די קינסטלערין **בעלא מייזעל**

פּראָדוצירט און רעפּרעזענטירט פון

הערמאַן יאַבלאָקאָוו

צום לינקאָלן סענטער קאָן מען צופאָרן מיטן סאָבוועי „אי אָר ט'." בראָדוועי 7טע עוועניו ליין צו דער 66טער גאַס. אין סענטער איז דאָ א גרויסער פּאַרקינג־גאַראַזש.

ביאַליסטאָקער יערליכער באַזאַר

אין לויף פון צווי ווייקענדס אין אונזער בילדינג

דערעפענונג: **שבת אָוונט, 1טען דעצעמבער, 1973,**
ביז מאָנטאָג, 3טען דעצעמבער.

ווידער־דערעפענונג: **שבת אָוונט, 8טען דעצעמבער**

שלוס פון באַזאַר: זונטאָג אָוונט, 9טען דעצעמבער.

קומט, האַנדעלט גרויסע מציאות און העלפט דערמיט אונזער אינסטיטוציע!

ביאַליסטאָקער היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל

זייט אַזוי גוט און העלפט אָרויס מיט דאָנישאָנס פון וואָרע און אָרטיקלען פאַר אונזער באַזאַר!

יערליכער חנוכה פעסטיוואַל

פון דעם

ביאַליסטאָקער צענטער און היים פאַר עלטערע מענטשען

זונטאָג, דעם 16טען דעצעמבער, 1973

2 אזייגער בייטאָג

אין אונזער האָום, 228 איסט בראָדוועי, נ. י.

- פייערליכע צערעמאָניע פון אָנצינדען די טראַדיציאָנעלע **חנוכה-מנורות.**
- חזן הערי פיינבערג און כאָר וועלען בענטשען חנוכה-ליכט און זינגען פאַסיגע נומערען.
- א יום-טוב'דיגער כיבוד, **חנוכה-לאַטקעס** און אַנדערע פאָט-ראָוועס וועלען סערווירט ווערען.

פאַרצייכענט דעם דאַטום און קומט מיט אונז פאַרברענגען לכבוד דעם יום־טוב!

ביאַליסטאָקער שטימע

אפיציעלער ארגאן פון דער ביאליסטאקער לאנדסמאנשאפט אין אמעריקע

נומער 313 . ערב ראש השנה, תשל"ד — ניו־יארק, סעפטעמבער, 1973 . 53סטער יארגאנג

1923

דער פופציגסטער יובל פון דער ביאַליסטאָקער לעידיס אָקזילערי

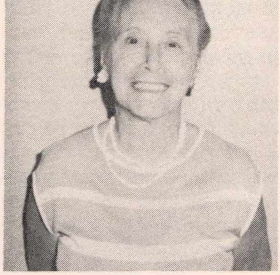
1973

דעם 4טען נאָוועמבער 1973, וועט בייַ אונזער לעידיס־אָקזילערי אין ניו־יאָרק, זיין א גרויסער יום־טוב. דעמאָלט וועט די לעידיס־אָקזילערי פייערן דעם פופציגסטן יובל פון עקזיסטענץ. דאָס איז א זייער וויכטיגע דאַטע ניט בלויז פאַר די ביאליסטאָקער פון אלע קרייַזען, נאָר אויך פארן היגען אידישען געזעלשאפטליכען לעבען בכלל.

די ביאליסטאָקער לעידיס־אָקזילערי, וואָס איז געגרינדעט געוואָרען דעם 12טען פעברואר 1923, פירט אין פאַרלויף פון אָקזילערי אַגגעהויבען א ניי גרויס פעלד פון וויכטיגער אַרבעט. אָחרון דעם, וואָס די ליבהאַרציגע פרויען האָבען געהאַלפען צו שאַפען פאַנדען צו קאַנען עפענען דעם מושב־זקנים, האָבען זיי דעמאָלט אויך אָפגעגעבען פיל צייט, כדי צו העלפען די ערשטע איינוואוינער פון דער אינסטיטוציע. די פרויען פון דער לעידיס־אָקזילערי אַרגאַניזאַציע האָבען געקאָכט פאַר די איינוואוינער, ספּעציעל פאַלין סיגעל איז געווען די קעכין פאר א פאר יאָר, זיי געהאָלפען בייַם אָנטאָן זיך, בייַם געבען זיי צו עסען און

איידא איידאק ע"ה

חילדע סלאָיער

ענליכעס. אָלע אַרבעטען אַרום די עלטערע איינוואוינער אין דעם דעמאָלט נייַעם מושב־זקנים, פלעגען מיט טריישאפט דורכפירען די פרויען פון דער לעידיס־אָקזילערי.

יעדעס יאָר פלעגט די ביאליסטאָקער לעידיס־אָקזילערי איינ־אָרדענען בעלעך, וואָס זיינען געווען די גרעסטע אין שטאָט, כדי דורך דעם צו העלפען איינשאפען פאַנדען, וואָס זאָלען מיטהעלפען אויסצוהאָלטען די אינסטיטוציע. די לעידיס־אָקזילערי פלעגט אויך דורכפירען פאַרשידענע באַנקעטען און פייערונגען אין די גרעסטע זאָלען. די פרויען פלעגען אויך דורכפירען „פּיקניקס" אין די פארקען מיט אייגענע „ביאליסטאָקער" מאכלים, וואָס פלעגען אויך אריינברענגען פאַנדען צו העלפען אויסצוהאָלטען די אינסטיטוציע. איינע פון די הויפּט־אויפגאבען פון דער לעידיס־אָקזילערי איז יענער צייט, איז אויך געווען צו פארען אין גיין פארטאג אויף די געהעריגע מאַרקעטס, און באַקומען אַן געלט פיש, פלייש, גרינוואָרג און אַנדערע פראָדוקטען פאר די איינ־וואוינער פון דער ביאליסטאָקער הויס.

די ביאליסטאָקער לעידיס־אָקזילערי פלעגט אויך דורכפירען שיף־עקסקורסיעס, וואָס זיינען געווען זייער פאָפולער און זיינען געווען די איינציגע פון דעם מין בייַ היגע אידישע אָקזילערי־פרויען. די ביאליסטאָקער לעידיס־אָקזילערי פלעגט אויך דורכ־

Digitized by Project Zikaron
Touro University-NY Libraries
www.zikaron.tourolib.org
2023

אַ רוף צו מענטשען מיט גוטען געוויסען

די טראַגישע געשיכטע פון בנימין ליאַך

מיר וועלען זיך צו אייך מיט אַ הייסען רוף וועגען דער טראַגעדיע פון דעם אידישען יונגעלמאַן, בנימין ליאַך. מיט 9 יאָר צוריק איז די פאַמיליע ליאַך, ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט, געקומען פון ישראל קיין אַמעריקע. זיי האָבען זיך דאָ באַזעצט אין טענעסי. די דאָזיגע פאַמיליע, וועלכע האָט דורכגעמאַכט ליידען אין דער צייט פון דער צווייטער וועלט־מלחמה, איז געלונגען דורך ניסים זיך צו ראַטעווען פון אומקום בייַ היטלערן.

די פאַמיליע ליאַך האָט דריי קינדער, בנימין איז אייניער פון זיי. ער איז געווען פול מיט פרייד ווען אַ קאָלעדזש אין טעקסאַס האָט אים אָנגענומען אַלס סטודענט. אָבער אומגעריכט, ווי אַ שרעקליכער שטורעם פון העלען הימעל, איז זיין גליק צעשטערט געוואָרען. דער יונגער בנימין ווי אויך זיין משפּחה, זיינען פאַר־פֿלאָנטערט געוואָרען מיט קאָמפּליקאַציעס פון געזעץ, וואָס ציט זיך פאַר זיי ווי אַן אייביקייט ביז איצט.

פֿאָסירט האָט דאָס אין אַ געוויסען טאָג, וועו מען האָט געפונען אויף דעם קעמפּוס, וואו בנימין האָט שטודירט, אַ דער־מאָרדעטע פרוי. אין פאַרבינדונג מיט דעם איז אַרעסטירט גע־וואָרען דער יונגער ליאַך אונטער דעם פאַרדאַכט, אַז ער האָט דערמאָרדעט די פרוי. מען האָט אים געהאַלטען פאַרשפאַרט אין דער פאָליצייַ פון ליובאָק, טעקסאָס, און מען האָט אים ניט גע־וואָלט באַפרייַען צייטווייליג אַפילו אויף בעיל. בעת זיין אַרעסט, האָט דאָס געריכט אין טעקסאָס אָנגעווויזען, אַז בנימין ליאַך איז ניט אומשטאַנד צו פאַרשטיין דעם גאַנצען ענין, און אַז ער איז אויך ניט פעאיג צו שטעלען זיך אין געהעריגער פאַרבינדונג מיט די לאָיערס, וועלכע זיינען באַשטימט געוואָרען פון געריכט. אַלס רעזולטאַט פון דעם, איז בנימין ליאַך איבערגעשיקט געווא־רען צו דעם טעקסאָס־דעפּאַרטמענט פון גייסטיג־קראַנקע, ער איז פאַרשפּאַרט געוואָרען אין דעם ראָסק שפּיטאָל פאַר גייסטיג־צוריקגעשטאַנענע מענטשען. דאָרט איז דער אומגליקליכער יונ־גערמאַן געווען פון מערץ 1968 ביז נאָוועמבער 1970, אַלס אַ ניט־זיכערער עלעמענט, וואָס איז אין קאָנפליקט מיטן געזעץ.

נאָכן באַפרייַען אים פון דעם שפּיטאָל פאַר גייסטיג־קראַנקע, איז באַשטימט געוואָרען, אַז דאָסמאָל איז בנימין ליאַך פעאיג געשטעלט צו ווערען פאַר אַ משפּט אַלס דער מערדער פון דער פרוי, וואָס מען האָט געפונען אויף דעם קעמפּוס וואו ער האָט געהאַט שטודירט. דער אורטייל פון פּראָצעס איז געווען אַ גרוי־זאַמער: בנימין ליאַך איז פאַראורטיילט געוואָרען אויף 40 לאַנגע יאָרען טורמע, ער איז אָפּגעשיקט געוואָרען אין דער סטעיט־טורמע אין וועלדאָן, טעקסאָס. און דאָרט איז שוין דער אום־גליקליכער אידישער יונגערמאַן שוין הינטער די גראַטעס דריי יאָר, וואָס פאַר אים מיינט דאָס ווי אַ לעבענסלענגליכע פאַר־שפּאַרונג.

ווי עס איז צו פאַרשטיין, איז די דאָזיגע טראַגעדיע די גאַנצע צייט פאַר בנימינ׳ס פאַמיליע אַ שוועָרע, ביטערע און שרעקליכע איבערלעבעניש. זיי זיינען די גאַנצע צייט פאַרצווויי־פעלט און האָבען ניט קיין רו ניט בייטאָג און ניט ביינאַכט. עס איז קלאָר, אַז ווי נייַ־געקומענע קיין אַמעריקע, זיינען די ליאַכס ניט באַקאַנט מיטן היגען געזעץ און מיט די רעכט צו וואָס זייער ליבער זון, בנימין, איז באַרעכטיגט. זיי האָבען אויך ניט געהאַט אין זייער צייט די געהעריגע מעגליכקייטען צו דינגען פאַסיגע לאָיערס, וועלכע זאָלען זיך פאַרנעמען מיטן גאַנצען ענין און אויף אַ געהעריגען אופן פאַרטיידיגען דעם יונגען בנימין. דערביבער האָט דאָס געריכט אין טעקסאָס באַ־שטימט לאָיערס, וועמענס אויפגאָבע עס איז געווען צו פאַרטיי־דיגען בנימינ׳ען אין די ראַמען פון געזעץ.

וועו בנימין ליאַך איז פאַראורטיילט געוואָרען אין דעם טעקסאָס־געריכט אַלס מערדער, האָבען זיינע דורכן געריכט באַ־שטימטע לאָיערס אים געהייסען אונטערשרייבען אַ דאָקומענט, אַז ער זאָגט זיך אָפּ פון זיינע רעכט צו אָפּעלירען אויף דעם אורטייל. פאַרשטייט זיך, אַז בנימין האָט אונטערגעשריבען דעם דאָקומענט, ניט וויסענדיג די באַדייטונג פון דעם, און ער האָט זיך ניט באַראַטען פריער וועגן דעם מיט קיינעם. מיטן אונטער־

פירען טעאַטער־בענעפיטען און אַנדערע פאָרשידענע גרויסע אונטערנעמונגען, כדי צו שאַפען פאָנדען צו קאָנען אויסהאַלטען די אינסטיטוציע. זיי פלעגען אויך יעדען ערב פּסח, ראש־השנה, סוכות און אַנדערע ימים־טובים אַוועקשיקען געלט־שטיצע צו אומפאָרמעגליכע לאָנדסלייט, פון וואָס קיינער האָט ניט געוואוסט, אַז יענע זאָלען ווי געהעריג אויך קאָנען פּראָווען דעם געגעבענעם יום־טוב. צו קראַנקע לאָנדסלייט פלעגען זיי אַוועקטראָגען עסען און נאָך פיל, פיל גוטסקייט פלעגען זיי טאָן מיט הארץ און נשמה, און דורך דעם אַרייַנגעשריבען אַ פּרעכטיגען קאַפּיטעל אין דער געשיכטע פון דער ביאַליסטאָקער לאָנדסמאַנשאַפט אין אַמעריקע, און פון היגען אידישען ישוב.

איצט, וועו מיר גרייַטען זיך צו פייערען דעם גרויסען יום־טוב פון דעם 50טען יובל פון דער ביאַליסטאָקער לעידיס־אָקזילערי, ווילען מיר מיט כבוד דערמאָנען די נעמען פון די איידעלע און טרייַע פרויען, וועלכע האָבען באַקלייַדט דעם אָמט אַלס פּרעזידענטינס פון דער אָקזילערי. דאָס זיינען: **איידאַ אייזאַק, לינאַ דובאָווסקי, לינאַ אַלפּערט, דאָרא שניידער־מאַן, צילאַ לאַזאַר, גאָלדע פרידענבערג, סילוויאַ שיינ־**

וואַלד, יעטא שרייבער, בעלאַ סטאָלקס און די איצטיגע פּרעזידענטין פון דער לעידיס־אָקזילערי, **הילדע סלאָיער**. מרס. סלאָיער איז אַלע יאָרען אָקטיוו אין אונזער פרויען־אָרגאַניזאַציע, זי האָט אין פאַרשידענע צייטען פאַרנומען אָנפירענדע אָמטען, און איצט, בייַ דעם גרויסען יובל, האָט זי דעם כבוד צו זיין די פּרעזידענטין פון דער דאָזיגער פיינער פרויען־אָרגאַניזאַציע בייַ אונזער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפט אין אַמעריקע.

אויך איצט, אַזוי ווי דאָס איז אַלע יאָרען, האָט די ביאַליס־טאָקער לעידיס־אָקזילערי זייערע מיטינגען יעדען מאָנטאָג. זיי האַלטען אַלע יאָרען פון העלפען שאַפען פאָנדען, דורך פאַרשי־דענע אונטערנעמונגען און די יערליכע באַזאַרען, כדי מיט טריישאַפט און וואַרימקייט וויסטער צו העלפען דער לאַנדסמאַנ־שאַפט, דעם צענטער און ספּעציעל דער ביאַליסטאָקער היים און שפּיטאָל פאַר עלטערע איינוואוינער. מיר ווינטשען דער לעידיס־אָקזילערי וויטערדיגען גרויסען דערפאָלג פאַר אונזער געמיינ־זאַמען און הייליגען ציל; מיר ווינטשען יעדער פרוי פון דער לעידיס־אָקזילערי פיל גליק און נחת, געזונט און דערפאָלג אין זייער פריוואַטען פאַמיליע־לעבען.

שרייבען דעם דאָקומענט ניט־וויסענדיג וואָס ער טוט, האָט דער יונגער בנימין ליאַך ווי אונטערגעשריבען אַ טויט־אורטייל פאַר זיך אַליין, ווי אויך אויפגעבען אַלע האָפענונגען פאַר אים און פאַר זיינע עלטערן, וועגען אַ גוטער צוקונפט וואָס עס איז פאַר־געשטאַנען זייער ליבען זון.

אין קורצען נאָכדעם ווי בנימין איז פאַראורטיילט געוואָרען אויף 40 יאָר טורמע, האָבען אַנדערע זיך אָנגעהויבען פאַראינ־טערעסירען מיט דעם טראַגישען ענין און אָנגעהויבען מאַכען באַמיאונגען אים צו באַפרייען. עס זיינען באַשטימט געוואָרען נייע לאָיערס וועלכע האָבען זיך געדאַרפט פאַרנעמען מיט דעם צעבראָכענעם פיזיש און גייסטיג בנימין, כדי אים צו באַפרייען. די דאָזיגע האָבען אַריינגעבראַכט פיל וועגדונגען אין דעם טעק־סאָס־ערייכט, כדי עס זאָל אָפּגעשאָפט ווערען די אָנקלאָגע קעגען ליאַך אַלס מערדער פון דער פרוי, און מען זאָל אים באַפרייען. אָבער דאָס גערייכט אין טעקסאָס טענה׳ט, אַז בנימין ליאַכ׳ס אייגענע אונטערשריפט אויף דעם שוין דערמאָנטען דאָקומענט, אַז ער זאָגט זיך פערזענליך אָפּ פון אָפּעלירען אויף זיין שוועכען אורטייל, מאַכט אוממעגליך נאָך אַמאָל צו באַטראַכטען דעם אורטייל קעגען אים.

בנימין ליאַך איז איצט אין טורמע, אַרומגערינגעלט פון זיינע ליידען און פאַרצווייפלונג, וואָס ברעכט אונטער זיין יונג לעבען. זיין וויטאָג וואָס באַגלייט אים אומאויפהערליך איז גרויס צוליב דעם, ווייל ער וויים, אַז ער איז אומשולדיג פאַראורטיילט געוואָרען. לויט אונזער מיינונג האָט דער יונגער ליאַך, צוליב פאַרשידענע סיבות, ניט געהאַט די געהעריגע פאַרטיידיגונג בעת׳ן פּראָצעס קעגען אים, ער האָט ניט באַקומען געהעריגע יורידיש־לעגאַלע אָנווייזונגען און אַנדערעס. דערפאַר איז בנימין אַ קרבן פון דער גרעסטער טיגקייט! מיר גלויבען, אַז ער איז פולשטענדיג אומשולדיג!

דעריבער האָט דער ביאַליסטאָקער צענטער און „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט" באַשלאָסען, אויף דער וועגדונג פון דער ביאַליסטאָקער ליאַך־פאַמיליע, צו שאַפען אַ ספּעציעלען קאָמיטעט מיטן ציל צו העלפען פאַרטיידיגען און באַפרייען דעם אין טורמע פאַרשפאַרטען בנימין ליאַך. כדי דאָס דורכצופירען איז נויטיג די סומע 9 טויזענט דאָלאָר, וואָס מיר האָבען באַ־שלאָסען צו זאַמלען צווישען אונזערע לאָנדסלייט, פריינט און אידען בכלל. דאָס איז נויטיג פאַר די ספּעציעלע לאָיערס, וועלכע האָבען איבערגענומען די פאַרטיידיגונג פון ליאַך, דורך העכערע פעדעראַלע געריכטען, כדי צו אָפּעלירען קעגען דעם אורטייל איבער דעם אומשולדיגען און אַזוי טראַגיש אומגליק־ליכען יונגענמאַן. די משפּחה פון בנימין, האָבען שוין פאַר דעם צוועק אויסגענוצט און אַוועקגעגעבען אַלץ וואָס זיי האָבען גע־האַט. עס איז דעריבער ניטאָ קיין אַנדער אויסוועג ווי, אַז נאָר די ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפט און דער אידישער כלל איז אַלגעמיין זאָלען צוזאַמען זיך איצט פאַרנעמען מיט דעם דאָזיגען ערנסטען ענין. דער קאָמיטעט, וואָס איז געשאַפען געוואָרען ביי דעם ביאַליסטאָקער צענטער פאַר דעם צוועק, איז אַנטשלאָסען צו טאָן אַלץ וואָס מעגליך, כדי צו אָפּעלירען און אַרויסברענגען דעם אמת, וואָס זאָל באַווייזען די אומגערעכטיגקייט וואָס איז באַאַנגען געוואָרען קעגען בנימין ליאַך, און צו דערפירען צו זיין באַפרייאונג פון דער טורמע.

מיר נויטיגען זיך דעריבער אין אייער הילף, בנימין ליאַך נויטיגט זיך אין אייער הילף! יעדע מינוט, יעדער טאָג וואָס דער 27־יאָריגער בנימין ליאַך איז פאַרשפאַרט הינטער די גראַ־טעס אין דער קליינער קאַמער פון דער טורמע, טאָר אונז אַלעמען ניט לאָזען רוען. מיר מוזען העלפען דעם דאָזיגען אומ־גליקליכען אידישען יונגענמאַן און זיין פאַרצווייפלטער משפּחה, אונזערע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט. מיר וועגדען זיך דעריבער צו אייך: העלפט, העלפט אונז אין דער שרעקליכער טראַגעדיע פון דעם יונגענמאַן!

שניידט אויס דעם בייגעלייגטען קופאָן מיט אייער ביישטייע־רונג און שיקט דאָס אויפן אַדרעס:

צום קאָמיטעט צו העלפען באַפרייען בנימין ליאַך,
ביים ביאַליסטאָקער צענטער, היים און שפּיטאָל
פאַר עלטערע מענטשען, אין ניו־יאָרק.
228 איסט בראָדוויי ניו־יאָרק, נ. י.

חשוב׳ע פריינט,

לייענענדיג וועגען דער טראַגעדיע פון בנימין ליאַך, ווילן איך זיך אויך פאַראיינigen מיט די אַלע, וועלכע זוכען אים צו באַפרייען. בייגעלייגט שיק איך מיין ביישטייערונג פאַר דעם דאָזיגען וויכטיגען צוועק.

נאָמען .....

אַדרעס .....

.....

סומע .....$

אַ וואָרימע באַגריסונג צו אסאַק ריבאַלאָווסקי

ליבער פריינט און לאַנדסמאַן ריבאַלאָווסקי,

מיט גרויס פרייד האָבען מיר אויפגענומען די ידיעה, אַז די באָארד אָוו דירעקטאָרס האָט אויף איר זיצונג אייך אויס־געווײַלט אַלס געניעראַל־סעקרעטאַר אויף פולער אַרבעט פון בית־ליסטאָקער צענטער, היים און שפּיטאָל פאַר עלטערע מענטשען אין ניו־יאָרק.

דורך אייער אַרבעט פאַר דער גאַנצער צייט, וואָס איר געפינט זיך אין ניו־יאָרק, באַזונדערס זינט עס איז אַוועק פון אונז דער גרינדער פונ׳ם צענטער און פירער פון ביאַליסטאָקער אידענטום אין אַמעריקע, דוד סאָהן ז״ל, האָט איר אויפגעהאַלטען אונזער אינסטיטוציע אויף אַ הויכער שטופע און מיטגעהאָלפען זיין וויטערדיגע אַנטוויקלונג.

מיר דריקען אויס אונזער האָפענונג, אַז אויך אויף וויטער וועט אייער טעטיגקייט אויפן געביט פון ביאַליסטאָקער סאָלי־דאַריטעט אין דער וועלט זיין נאָך מער פרוכטבאַר. מיר באַגריסען אייך צו אייער נאָמינאַציע אויף דעם פאָסטען, וועלכען איר קענט איצט ווידמען אייער גאַנצע צייט.

דר. מ. יוכנאָוויעצקי
דוד פּאָדליאַשוק
וואָלף באַביטש
פרוי געני דרייזין
פּאַריז

דער יחוס פון ביאַליסטאָק אין דער אידישער מדינה

פון **אברהם שייקעוויטש** (ישראל)

אין מדינת ישראל לעבען מיר מיט די נייעסטן פון אונזער אידישער מדינה, אַ מדינה פון גרויסע און קליינע שטעט, מושבים, קיבוצים, נייע אַנטוויקלונגס־פונקטן פון געקומענע אימיגראַנטן און — פון אַ גרויסן מדבר, וואָס ציט זיך פון סוּעץ־קאַנאַל ביז באר שבע, וואָס ווערט איך ביסלעכווייז אַנט־ווּיקעלט, אַ דאַנק דער מי און אַנשטרענגונגען, אין שטעט, מושבים און קיבוצים. און אין דער זעלבער צייט מוז מען כסדר

אפרים קציר (קאַטשאַלסקי)

זיין אויף דער וואַך געגען די שונאים, וועלכע לויערן בייטאָג און ביינאַכט אויף אונזער מדינה און איך אויף אונזערע לעבענס.

אין דער זעלבער צייט גייט די גרויסע עליה די גאַנצע צייט, פון אַלע טיילען וועלט, באַזונדערס פון נאָך דעם היסטאָ־רישען זיג אין דער „זעקס טאָגיגער" מלחמה, אין יאָר 1967, וועלכע האָט גאַנצע אידישע פאָלק איז אויפגעשטאַנען מיט פיזישער, גייסטיגער און פינאַנציעלער גבורה, כדי צו העלפען אונז, אין דער אידישער מדינה, צו זיין שטאַרק, צו וואַקסען און אַנטוויקלען דאָס לאַנד און אָפצוהיטען די זיכערקייט. און אין דער לעצטער צייט איז געשען דער נייער גרויסער וואונ־דער, די מאַסען־עליה פון סאָוועטישע אידען קיין מדינת ישראל, וואָס ווערט דערוואַרט נאָך און נאָך. און צווישען דעם אַלעם קומען אויך אַלס אימיגראַנטען פון פיל לענדער פיל יוגענט־ליכע אין דעם אידישען היימלאַנד, וועלכע ווילען זיין פאַרבונ־דען מיט זייער פאָלק און שטאַם, מיט אידישקייט און טראַדי־ציעס, וועלכע ווילען ניט וואַרטען ביז די אַסימילאַציע וועט זיי פאַרשלינגען.

און אַלץ וואָס געשעט אין מדינת ישראל, האָבען אַן אַנטייל און גרויסען אינטערעס אַלע אידען, וועלכע לעבען אוּן שאַפען אין לאַנד, צווישען זיי אויך אונזערע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט. אומעטום, ביי אַלע פאָזיציעס אין דער אידישער מדינה, פון די העכסטע ביז די נידעריקסטע שטאַפלען, זיינען ביאַליסטאָקער אידען. מיט זייער מוח און כוח, מיט זייערע דערפאַרונגען און אַנשטרענגונגען, העלפען אויך די ביאַליסטאָקער אַנטוויקלען, פאַרגרעסערן, פאַרבעסערן און דערהויבען די אידישע מדינה. אונזערע לאַנדסלייט פאַרשעמען ניט דעם גרויסען און דער־הויבענעם יחוס פון דעם אַמאָליגען אידישען ביאַליסטאָק, וואָס ווערט איצט ווייטער געצויגען אויף דער ערד פון דער אייבי־גער ארץ־ישראל. צווישען די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אין ישראל זיינען אויך פּראָמינענטע פירער פון פאַרשידענע צוויי־גען פון דער מדינה.

איצט איז אונז צוגעטיילט געוואָרען אַ נייער, גאָר גרויסער כבוד. מיט אַ צייט צוריק, נאָכן פאַרענדיגען זיין פּרעזידענץ־קאַדענץ, פון ר' זלמן שזר, זיינען פאַרגעקומען וואַלען פאַר אַ נייעם פּרעזידענט. און ווי באַוואוסט, איז אַלס נייער מלוכה־פּרעזידענט פון מדינת ישראל אויסגעוויילט געוואָרען פּראָפע־סאָר אפרים קציר (קאַטשאַלסקי), דער באַוואוסטער געלערנטער פון דעם וויצמאַן־אינסטיטוט אין רחובות. די פאַרדינסטען פון דעם נייעם נשיא, פאַרן אויפבוי פון אונזער מדינה, האָט אַ זעל־טענע שיינע פאַרגאַנגענהייט. דאָס איז נאָך פון דער צייט ווען ער איז געווען אַ יוגענטליכער, נאָכדעם ווי ער איז מיט זיינע עלטערן אָנגעקומען אין לאַנד, ווי אויך שפּעטער, ווען ער איז געווען צווישען די העלדישע פאַרטיידיקער און אויסקעמפער פון דער אידישער מדינה.

אַבער וויניג מענטשען ווייסען מסתמא, אַז מיר, ביאַליסטאָ־קער לאַנדסלייט, האָבען אַ גאָר נאָענטען שייכות צו דעם נייעם מלוכה־פּרעזידענט פון מדינת ישראל. אָט ווייזט זיך אַרויס, אַז די ליבע מוטער פון נשיא אפרים קאַטשאַלסקי — קציר, ציליע סוכאָוואַלסקי, האָט געשטאַמט און געלעבט אין ביאַליסטאָק. זי האָט אויך געהיראַט אין ביאַליסטאָק, פון וואַנען די משפּחה האָט זיך אַוועקגעצויגען קיין קיעוו און פון וואַנען זיי זיינען שפּעטער געקומען קיין ארץ־ישראל. דער איצטיגער מלוכה־פּרעזידענט פון דער אידישער מדינה איז דעמאָלט געווען אַ אינגעל פון קוים זעקס יאָר. אָבער וועגען דער אַמאָליגער משפּחה סוכאָוואַלסקי אין ביאַליסטאָק, וועמענס גרויסער יחוס עס ציט דער איצטיגער נשיא פון מדינת ישראל, וועט אונז נאָך אויס־קומען צו שרייבען אין די ווייטערדיגע נומערן פון דער „ביא־ליסטאָקער שטימע".

באַגריסונג

דער אירגון יוצאי ביאַליסטאָק און אַלע אונזערע חשוב'ע בני־עיר באַגריסען האַרציג אונזער חשוב'ען געזעלשאַפט־סעקרעטאַר מר מרדכי קרוגליאַק און זיין ליבע פרוי רחל, צו דער חתונה פון זייער טאָכטער חנה צו גדעון, זון פון לינה און צדוק שליין.

די חתונה איז פאָרגעקומען אין די זאַלען פון אואזיס אין רמת־גן מיט דער באַטייליגונג פון פילע פריינד און לאַנדסלייט, וועלכע האָבען באַגריסט די מחותנים און חתן־כלה און ווינטשען זיי פיל גליק.

די גרויסע אויפטוען פון עליאַס סוראַסקי פאַר מדינת ישראל

פון צבי קלעמענטינאָווסקי (תל־אביב)

מיר, ביאַליסטאָקער, דאַרפן זיין שטאָלץ וואָס צווישען אונזערע לאַנדסלייט האָבען מיר פאַרשידענע זעלטענע פּראָמינענטע פערזענליכקייטן. איינער פון זיי, איז עליאָס סוראַסקי, פון מעקסיקא. ער איז אויך אַן אינטערעסאַנטער מענטש אין אַלע הינזיכטן. גלייכצייטיג איז ער אָבער אַ גרויסער פילאַנטראָפּ און אַ גוטער האַרציגער איד, אַן ערנסטער און באַגייסטערטער ציוניסט, וועלכער טוט אויך זייער פיל פאַר מדינת ישראל.

עס איז דערגאַנגען אַזוי ווייט, אַז דאָ ביי אונז, אין מדינת ישראל, האָט זיך געשאַפען אַ געזעלשאַפט אונטערן נאָמען „פרייַנט פון עליאָס סוראַסקי", וועלכע העלפען אים אין זיין געזעלשאַפטליכער אַרבעט ווי אויך אין שאַפען געהעריגע געלט־פאָנדען פאַר די גרויסע געזעלשאַפטליכע פלענער, וואָס סוראַסקי האָט זיך אונטערגענומען דאָ צו פאַרווירקליכן. אין דעם אוניווערזיטעט פון ירושלים, למשל, בויט ער אַ געביידע מיט אַ טורעם וואָס וועט זיין אַזוי הויך, אַז מען וועט פון דעם טורעם קאָנען זען דעם עבר־הירדן. ער האָט אויך אויפגעבויט אַ געביידע פאַר דער צענטראַלער ביבליאָטעק פון אוניווערזיטעט אין תל־אביב. אין ירושלים בויט ער איצט גלייכצייטיג אַ געביידע, וואָס וועט זיין אַ האָסטעל פאַר די דאָרטיגע סטודענטן. די דאָזיגע געביידע וועט זיין אויפן נאָמען פון אידאַ סוראַסקי ז״ל, די פאַרשטאָרבענע פרוי פון עליאָס. אין דעם מעדיצינישען צענטער, אויפן נאָמען פון פראָפעסיאָר שיבא, בויט סוראַסקי אַן אולפּן, אויפן נאָמען פון עליאָ׳ס פאַרשטאָרבענעם זון, יעקב ז״ל. אין תל־אביב איז אויך דאָ אַ פּאַרק, וואָס טראָגט דעם נאָמען „יעקב סוראַסקי".

איצט הויבט עליאָס סוראַסקי אָן אַ נייעם גראַנדיאָזען פלאַן אין תל־אביב־יפו, וואָס איז אַ שטאָט פון אַן ערך 400 טויזענט איינוואוינער. אָהוץ דעם, קומען יעדען טאָג קיין תל־אביב נאָך אַ האַלבער מיליאָן מענטשען פון די אַרומיגע פאַרשטעט, און אין תל־אביב פאָרען אַרום ביי 250 טויזענט אויטאָמאָבילען אַ טאָג. דאָס שאַפט אַ לאָגע פון גרויסער שפּאַנונג און אַלס רעזולטאַט פון דער ענגשאַפט, אויך פיל אויטאָ־עקסידענטען און הארץ־אַטאַקעס. מיר האָבען אויך אַ באַפעלקערונג וואָס ווערט עלטער און מען דאַרף זיי געבען געהעריגע מעדיצינישע הילף. ווי אייך איז באַקאַנט, בין איך אַלס וויצע־מעיאָר פון תל־אביב פאַראַנט־

פון דער רעדאַקציע

פרייַנט צבי קלעמענטינאָווסקי, וועלכער איז וויצע־מעיאָר פון תל־אביב, איז אין דעם פאַר־מלחמה׳דיגען ביאַליסטאָק געווען אַ באַוואוסטער אַדוואָקאַט און איינער פון די פירער פון דער ציוניסמישער אָרגאַניזאַציע. ער איז געווען דאָזאָר און וויצע־פּאָרזיצער פון דער אידישער קהילה אין ביאַליסטאָק. ער איז אויך געווען אַקטיוו אין פאַרשידענע אידישע געזעלשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס. פון זינט זיין קומען קיין ארץ־ישראל, איז אונזער חשוב׳ער לאַנדסמאַן קלעמענטינאָווסקי איינער פון די הויפּט־אָנפירער און פּראָמינענטע פאָפולערע פערזענליכקייטן אין דעם פאַרבאַנד פון די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט. ער איז אויך אַ דעפוטאַט אין דער כנסת פון מדינת ישראל.

וואָרטלעך פאַרן שפּיטאָל־וועזען און פאַר די מעדיצינישע קליניקס אין תל־אביב. דער מינימום וואָס מיר דאַרפען, איז פיר טויזענט בעטען. מיר האָבען אָבער אין די שפּיטעלער דאָ בלויז 1,800 בעטען. דער רעזולטאַט איז, אַז אונזערע שפּיטעלער זיינען איבערפולט און קראַנקע ליגען אויך אין די קאָרידאָרען פון די שפּיטעלער.

צו בויען נייע שפּיטעלער מיט מאָדערנע אינריכטונגען און דאָס פלאַנירען פון אַ שפּיטאָל, איז אַ טייערע זאַך. פון אונזער געווויינליכען בודזשעט קענען מיר דאָס ניט רעאַליזירען. מיר זוכען דעריבער אויף דעם געביט כסדר הילף. נו, האָט דער ליבער עליאָס סוראַסקי זיך אונטערגענומען אונז צו העלפען אויפבויען אין תל־אביב אַ נייעם גרויסען מעדיצינישען צענטער. דער דאָזיגער צענטער וועט טאָקע זיין אויפן נאָמען פון עליאָס

עליאָס סוראַסקי

סוראַסקי. די געזעלשאַפט „פרייַנט פון עליאָס סוראַסקי" וועט העלפען פאַר דעם מיט פינף מיליאָן דאָלאַר. זיי זאָגען צו, אַז זיי וועלען געבען מער ווען ס׳וועט זיין נויטיג.

נאַטירלעך, אַז דער איניציאַטאָר, פירער און אויך אויספירער פון דעם דאָזיגען גרויסען און וויכטיגען פלאַן, איז עליאָס סוראַסקי. דער דאָזיגער מעדיצינישער צענטער וועט אויפגעבויט ווערען צוויי שטאָק אונטער דער ערד און נאָך צוועלף שטאָק אויפן באָדען. דאָרט וועלען זיין 600 בעטען פאַר קראַנקע, אָפּעראַציע־צימערן, לאַבאָראַטאָריעס, רענטגען־אָפּטיילונג, אַנדערע וויכטיגע אָפּטיילונגען, אַן עמוירדזשענסי אָפּטיילונג וויי אויך אַ צענטראַלע אָפּטייק. אויסער דעם, וועט דאָרט געבויט ווערען אַ געביידע פון 200 בעטען פאַר כראָניש־קראַנקע, פאַר רעהאַביליטאַציע, פיזיאָטעראַפּיע, אַ פסיכיאָטרישע אָפּטיילונג פאַר פּאָרשונגען און פאַר לעקציעס פאַר סטודענטן. אַ דריטע געביידע וועט זיין אַ ספּעציעלע שולע פאַר קראַנקען־שוועסטער (נוירסעס). דאָס אַלץ איז אַ גראַנדיאָזער פלאַן.

און אין דעם אַלעם האָט דעם הויפּט־חלק אונזער ליבער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַן, עליאָס סוראַסקי, וועלכער וויזיט אַרויס אַזוי פיל הילפס־גרייטקייט, גוטען ווילען און אינטערעס צו העלפען בויען אונזער אידיש־היימלאַנד. מיר ווינטשען עליאָס סוראַסקי אַ סך יאָרען פון געזונט, גליק און דערפאָלג. אַזעלכע אידען ווי עליאָס סוראַסקי, זיינען ניטאָ קיין סך. מיר קאָנען און מיר דאַרפען שטאָלצירען מיט אים.

צווייטער צוזאַמענטרעף פון די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אין מדינת ישראל

פון איסאַק ריבאַלאָווסקי

געזעלשאַפט-סעקרעטאַר פון ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל

מיט דריי יאָר צוריק, אין מאַי 1970, האָבען אונזערע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט געהאַט אַ דערפאָלגרייכע וועלטליכע קאָנפּערענץ אין מדינת ישראל. פאַר יעדען וואָס האָט זיך באַטייליגט אין יענעם צוזאַמענטרעף, איז דאָס געווען אַ גרויסע איבערלעבעניש. מען האָט די גאַנצע צייט זינט דעמאָלט ניט געקענט פאַרגעסען די פריידיגע טעג, וואָס מען האָט דאָן איבערגעלעבט. מיר זיינען דעמאָלט געווען 40 פּערזאָן, די אָנפירער פון דעם ניו־יאָרקער ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל, ווי אויך אַ געוויסע צאָל ניט־ביאַליסטאָקער. אָבער אָלע האָבען מיר זיך צו יענער צייט געפילט ווי אין גרויסע טרייַע משפּחה און מיט פרייד דעמאָלט געפלויגען מיט דעם שטאָלענעם פויגעל פון „אל־על" אין דער אידישער מדינה.

עס איז ניט קיין וואונדער, אַז די גאַנצע צייט האָט זיך געבענקט ווידער צו זיין אין מדינת ישראל, ביי און צוזאַמען מיט אונזערע דאָרטיגע לאַנדסלייט. ענדליך איז אויך פאַר דעם געקומען טאָקע די געהעריגע צייט. אין חודש מאַי פון היינטיגען יאָר 1973, זיינען מיר געפלויגען פון ניו־יאָרק, צו דעם צווייטען צוזאַמענטרעף מיט די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אין ישראל. און ווידעראַמאָל איז דאָס אָלץ פאַר אונז געווען אַ גרויסע איבערלעבעניש, וואָס מיר וועלען דאָס לאַנג געדענקען. עס איז געווען אַן איבערלעבעניש פאַר יעדען באַזונדער פון אונז, און דאָס זעלבע אויך אויף אַ קאָלעקטיוון אופן. באַזונדערס איז טאָקע ביי יעדען פון אונז אייגעקריצט אין זכרון די וואַרימקייט און פריינטשאַפט, וואָס די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט האָבען צו אונז אַרויסגעוויזען, וועלן מיר זיינען אויך איצט געווען אויף דעם טור אין ישראל. אין דער איצטיקער גרופּע האָבען זיך באַטייליגט 36 (ל"ו) ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און פריינט.

אַ צוזאַמענטרעף פון די אָנטיילנעמער פון טור קיין ישראל אין ביאַליסטאָקער צענטער פאַרן אַוועקפאָרן.

דייוויד קייזין — דער עלטסטער ביאַליסטאָקער אָנטיילנעמער אויפן טור קיין ישראל.

אונזער גרופּע האָט דאָסמאָל פאַרבראַכט אין מדינת ישראל צוויי וואָכען. מיר האָבען באַזוכט אַלע טיילען פון לאַנד. מיר זיינען אַרומגעפאָרען זען כמעט אַלע וויכטיגסטע היסטאָרישע פלעצער אין דער אידישער מדינה, זעלטענע געביידעס, מוזעומס, קיבוצים, געווען ביי פאַרשידענע פייערונגען און אויפנאָמעס. מיר האָבען געזען וויי אַזוי מדינת ישראל בויט זיך און וואַקסט אומאויפהערליך, וויי אַזוי די דאָרטיגע באַפעלקערונג איז מיט אַ זעלטענער טריישאַפט איבערגעגעבען צו אַלעם, באַזונדערס די דאָרטיגע יוגענט. מיר האָבען אויך געזען און אַרויסגעפילט, ווי אַזוי די אידען אין ישראל זיינען כסדר אויף דער וואַך און אין פולער גרייטקייט צו פאַרטיידיגען קעגען שונא די זיכערקייט פון זייער שווער־אויסגעהאַרעוועט און באַליבט היימלאַנד, די אידישע מדינה.

אין משך פון דער קורצער צייט זיינען מיר איינגעשטאָנען אין ערשטקלאַסיגע האָטעלען אין חיפה, ירושלים, נתניה און תל־אביב. פון יעדען פון די דאָזיגע האָטעלען, איז אונזער גרופּע יעדעס מאָל אַרויסגעפאָרען און אַרומגעפאָרען אין די דערבייאיגע געגענטען און באַזוכט און געזען זייער פיל, וואָס מיר האָבען אַלע באַוואונדערט. די יעניגע לאַנדסלייט און פריינט צווישען אונז, וועלכע זיינען שוין עטליכע מאָל געווען אויף באַזוכען אין ישראל, האָבען פשוט ניט געקענט דערקענען די ערטער וואָס מען האָט אין די פריערדיגע יאָרען געזען, ווי אַזוי אַלץ וואַקסט און בויט זיך מיט אַ זעלטענער שנעלקייט. פאַר די יעניגע צווישען אונזער גרופּע, וועלכע זיינען איצט צום ערשטען מאָל געווען אין ישראל, און זיי האָבען געזען דעם וואוקס און אָנטוויקלונג פון דער אידישער מדינה, איז אַלץ געווען אַן אומבאַשרייבליכע איבערראַשונג.

אויפנאַמע ביי צבי קלעמענטינאָווסקי, דער וויצע־מעיאָר פון תל־אביב

אַ פריידיגע איבערלעבעניש, איז פאַר אונזער גרופּע געווען וועז מיר זיינען געווען אין תל־אביב און דאָרטען אויפגענומען געוואָרען פון אונזער ליבען לאַנדסמאַן צבי קלעמענטינאָווסקי, וויצע־מעיאָר פון תל־אביב. די אויפנאַמע איז טאַקע פאַרגעקומען אין דאָרטיגען שטאָט־ראַט (סיטי־האַל). דער פריינט קלעמענטינאָווסקי האָט אונז אויפגענומען זייער וואַרים, ווי דאָס איז שטענדיג זיין שטייגער, און מיר האָבען זיך געפילט ווי ביי זיך אין דער היים. דער וויצע־מעיאָר קלעמענטינאָווסקי האָט אונז דערציילט ווי אַזוי עס ווערט אָנגעפירט די שטאָט תל־אביב מיט אַלע אַפּטיילונגען. דערביי האָט ער אויך אַרויסגעבראַכט די שוועריג־קייטען, וואָס די שטאָט־פאַרוואַלטונג האָט ביים אָנפירען מיט שטענדיג טומעלדיגען און שפּעריש־ען לעבען פון תל־אביב.

פריינט קלעמענטינאָווסקי האָט זיך אויך זייער פאַראינטע־רעסירט מיט די אַקטיוויטעטען פון אונזער לאַנדסמאַנשאַפטען־צענטער אין ניו־יאָרק, און ער האָט מיט גרויס וואַרימקייט גע־רעדט וועגען דעם אידישען יחוס פון ביאַליסטאָק, וואָס מיר אַלע היטען אַפּ מיט אַזוי פיל ליבע און טריישאַפט. עס איז געמאַכט געוואָרען אַן אַלגעמיינע פאָטאָגראַפיע פון דער גרופּע מיט דעם ביאַליסטאָקער וויצע־מעיאָר פון תל־אביב, און יעדער פון אונז האָט באַקומען אַ זשעטאָן פון דער שטאָט. גלייכצייטיג האָט פריינט קלעמענטינאָווסקי אונז איבערגעגעבן, אַלס מתנה, אַ פּרעכטיגען גרויסען אילוסטרירטען בוך וועגען דער שטאָט תל־אביב. מיר האָבען זיך האַרציג געזעגענט און זיך געוואונטשען, אַז אין קורצען זאָלען מיר זיך ווידער באַגעגענען.

אונזער באַזוך אין „קרית ביאַליסטאָק"

נאָך דער באַגעגעניש מיט פריינט צבי קלעמענטינאָווסקי אין שטאָט־ראַט פון תל־אביב, איז אונזער גרופּע אַוועקגעפאָרען באַזוכען „קרית ביאַליסטאָק", וואָס איז ניט וויט פון תל־אביב. וועז מיר זיינען געקומען אין דאָזיגען „שטעטעל" האָבען מיר זיך גלייך דערמאָנט, אַז נאָך אין יאָר 1949 איז אויף דער איניציאַטיוו פון דוד סאָהן ע"ה געפּרופען געוואָרען אַ וועלט־קאָנפערענץ פון ביאַליסטאָקער, כדי צו בויען דעם „קרית ביאַליסטאָק" אין ישראל. עס זיינען טאַקע דעמאָלט געשאַפען געוואָרען די ערשטע הונדערט טויזענט דאָלאָר פאַר דעם צוועק.

וויצע־מעיאָר פון תל־אביב, צבי קלעמענטינאָווסקי, פּרעזענטירט אַן אַלבאָם, „60 יאָר תל אביב", אין נאָמען פון דער שטאָט צו עטל אינגבערג און איסאַק ריבאַלאָווסקי פאַר דעם ביאַליסטאָקער צענטער אין ניו־יאָרק.

כאָטש ניט אַלץ וואָס מיר האָבען איצט געזען אין „קרית ביאַליסטאָק" איז אַזוי ווי עס איז געווען פאָראויסגעזען און ווי עס דאַרף צו זיין, האָט דאָך יעדער פון אונזער גרופּע געפילט און געווען שטאָלץ, אַז מיר, די ביאַליסטאָקער פון אַמעריקע, האָבען אַ גרויסען חלק אין דעם, וואָס עס איז אויפגעבויט געוואָרען און עס ווערט אויפגעהאַלטען אַ ביאַליסטאָקער „שטעטל" אויף דער הייליגער ערד פון דער אידישער מדינה. מיר זיינען אַוועק פון „קרית ביאַליסטאָק" אויך מיט אַ געווישען פאַרדרוס צוליב דעם, וואָס אַרומגייענדיג און באַזוכענדיג דאָרטען אַלע ערטער, האָבען מיר אין ערגיץ ניט געזען, אַז עס זאָל דאָרט אויף אַ פאָסיגען אופן זיין פאַראיביגט דער נאָמען פון אונזער אַלעמענס געוועזענער באַליבטער דוד סאָהן ע"ה, וועלכער איז אייגענטליך באַטראַכט געוואָרען אַלס גרינדער פון דעם „קרית ביאַליסטאָק".

די דעלעגאַציע איז אויפגענומען געוואָרען פון וויצע־מעיאָר צבי קלעמענטינאָווסקי אין תל־אביב סיטי־האַל.

די פאַרזאַמלונג אין דעם דוד סאָהן אוידיטאָריום

שבת אָוונט איז פאָרגעקומען אַ פייערליכע פאַרזאַמלונג אין דעם גרויסען אוידיטאָריום פון דעם בית־ספר תיכון ד׳ (גימנאַזיע), אין תל־אביב, וואָס האָט „אַדאָפּטירט" די אַמאָליגע אידישע ביאַליסטאָק, אַזוי ווי דאָס איז אויך מיט אַנדערע מיטעל־שולען אין ישראל, וואָס „אַדאָפּטירען" פאַרשידענע פאַרניכטעטע אידישע קהילות פון איראָפּע, דורך די נאַציש רוצחים. ביי דער פאַרזאַמלונג אין דעם גרויסען אוידיטאָריום זיינען געווען איבער 500 לאַנדסלייט, פון תל־אביב און געקומענע פון גאַנץ ישראל. עס איז געווען אַ פייערליכע און יום־טוב׳דיגע שטימונג.

דער פאָרזיצער פון דעם גרויסען צוזאַמענקום, איז געווען דער ליבער לאַנדסמאַן פריינט זלמן ירושלמי. צבי קלעמענטי־נאָווסקי האָט אין זיין רעדע אין רירעגדע ווערטער באַגריסט די געסט, אונזער גרופּע פון אַמעריקע. ער האָט אויפגעלעבט און דער־ציילט וועגען דער אַמאָליגער שפּרודעלדיגער אידישער ביאַליסטאָק און ער האָט געזופּען, אַז מיר אַלע זאָלען אָפּהיטען טייער די גרויסע גייסטיגע ירושה, וואָס מיר טראָגען מיט זיך פון אונזער אַלטער און אַזוי טראַגיש אָפּגעווישטער היים. צווישען די ווי־טערדיגע באַגריסער איז געווען אונזער חשוב׳ער לאַנדסמאַן, פּסח בורשטיין, וועלכער האָט באַגריסט אונזער גרופּע און דערביי זייער געלויבט די אַרבעט וואָס ווערט געטאָן אין דעם ניו־יאָרקער ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּי־טאָל. פריינט בורשטיין האָט אויך אָנגעוויזען אויף דער שטענ־דיגער הילפס־גרייטקייט אין אונזערע אַקטיוויטעטען פאַר ביאַ־ליסטאָקער לאַנדסלייט אומעטום. ער האָט געריידט וועגען דער הילפס־אַרבעט פון די ביאַליסטאָקער אין אַמעריקע אין די אַמאָ־ליגע צייטען, באַלד נאָך דער צווייטער וועלט־מלחמה, וועו מען האָט געהאָלפען דאָס ביסעל גערעטעוועטע לאַנדסלייט פון היט־לערן, און אַזוי ביז איצט.

דער ליבהאַרציגער און שטענדיג דינאַמישער לאַנדסמאַן, מרדכי קרוגליאַק, האָט באַגריסט אונזער גרופּע אין רירעגדע ווערטער. קרוגליאַק האָט אַרויסגעבראַכט און אויסגעדריקט גרויס צופריידנקייט פון דעם, וואָס ער איז אין שטענדיגער פאַרבינ־דונג מיטן ביאַליסטאָקער צענטער אין ניו־יאָרק. דאָס האָלט אין אַ גרויסער מאָס אויף די פאַרבינדונג צווישען די לאַנדסלייט אין ניו־יאָרק און אין מדינת ישראל, וואָס דאָרף אויך ווייטער זיין. די דאָזיגע פאַרבינדונג, האָט פריינט קרוגליאַק געזאָגט, העלפט פיל מיט ביים אויפהאַלטען דעם גאָלדענעם פאָדעם, וואָס מיר אַלע ציען ווייטער פון דער אַמאָליגער טייערער אידישער ביאַ־

אונזער לאַנדסמאַן פסח בורשטיין באַגריסט די דעלעגאַציע פון ניו־יאָרק ביים צוזאַמענטרעף אין דוד סאָהן׳ס אוידיטאָריום, תל־אביב.

דאָס בילד געפינט זיך אין דוד סאָהן אוידיטאָריום אין תיכון „ד" אין תל־אביב. דאָס שטעלט פאָר די שוהל, דעם שטאָט־זייגער און די פאַבריקען פון אונזער פאַרשניטענער ביאַליסטאָק, געמאָלען פון אונזער לאַנדסמאַן, לעאָן פיין. דאָס בילד איז פּרעזענטירט געוואָרען פון מרס. עווא גרינהויז און איר זון פיליפּ פון סאָוט־אַפריקע, אין אָנדענק פון נישט־לאַנג פאַרשטאָרבענעם מאַן און פאָטער אליהו. אויפן בילד רעכטס: עווא גרינהויז, עטל אינגבערג און דיינאַ מעדוועדעוו.

ליסטאָק. עס האָבען אויך באַגריסט בנימין שטופלער און חנה קאַרפּ פון ארגענטינע און יוסף בערמאַן פון קאַנאַדע.

נאָכדעם האָט דער פאָרזיצער, זלמן ירושלמי, פאָרגעשטעלט איסאַק ריבאַלאָווסקי, דעם שרייבער פון די שורות. איך האָב האָרציג באַגריסט דעם גרויסען פאַרזאַמלטען עולם, אין נאָמען פון אונזער געקומענער גרופּע. איך האָב אין מיין רעדע אַרויס־געבראַכט פאַר די פאַרזאַמלטע וועגען אונזערע פאַרצווייגטע טעטיגקייטען אין ניו־יאָרק, און עס איז דעריבער ניט קיין וואונדער, אַז דער ביאַליסטאָקער צענטער אין ניו־יאָרק איז געווארען דער וועלט־אַדרעס פאַר ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט פון אומעטום. איך האָב אויך פאַר די הונדערטער פאַרזאַמלטע פאַר־געשטעלט יעדען איינעם פון די באַטייליגטע אין אונזער טור־גרופּע. איך האָב דערביי אויך פאָרגעשטעלט אַ גאַסט פון דרום־

פאָול שאָכטע פרעזענטירט צו משה צבירון און איתן עציוני, די צוויי הויפט־געווינער פון אַ קאָנטעסט פון שרייבען וועגען ביאַליסטאָקער געשיכטע, צווי זייגערס. דערביי שטייט מרדכי קרוגליאַק, סעקרעטאַר פון ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפט אין ישראל.

אַפריקע, מרס. גרינהאַוז, וועלכע איז גראָד געווען אויף אַ באַזוך אין ישראל. ביי אַ באַגעגעניש מיט מרס. גרינהאַוז האָט זי צוגעזאָגט, אַז זי וועט היינטיגס יאָר זיין אין ניו־יאָרק און זי וועט באַזוכען אונזער צענטער.

נאָך מיר האָט ביי דער גרויסער פייערליכער פאַרזאַמלונג געערעדט מרס. עטל אינגבערג, עקזעקוטיוו־דירעקטאָר פון דער ביאַליסטאָקער היים און שפּיטאָל פאַר עלטערע מענטשען. אין איר באַגריסונג האָט מרס. אינגבערג געשילדערט די וויכטיגקייט און נוצליכקייט פון דער ביאַליסטאָקער היים, וואָס איז זייער פאָפולער און באַוואוסט אין דעם אידישען ניו־יאָרק. מרס. אינגבערג האָט אויך דערציילט פאַר די פאַרזאַמלטע ווי אַזוי מען זאָרגט און מען פאַרזאָרגט מיט אַלעם נויטיגען, די עלטערע איינווינער אין אונזער אינסטיטוציע, וואָס איז איינגעאָרדנט מיט אַלעם נויטיגען אויף אַ מאָדערנעם אופן.

נאָכדעם האָב איך פאַרגעשטעלט פאָל שאָכטע, דעם טרעזשורער פון אונזער אינסטיטוציע אין ניו־יאָרק. ער האָט אין האָר־ציגע ווערטער באַגריסט דעם גרויסען עולם און געזאָגט, אַז פאַר אים איז אַ גרויסער כבוד צו זיין דער קאַסירער און איינער פון די אָנפירער פון דעם פאָלקסטימליכען ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל אין ניו־יאָרק. פריינט שאָכטע האָט מיט גרויס באַגייסטערונג אויך געערעדט וועגען דעם 25טען יובילעי פון מדינת ישראל און דערביי דערציילט, אַז ער מיט זיין ליבער פרוי זיינען שוין געווען אין דער אידישער מדינה צען מאָל. ער האָט אויסגעדריקט זיין שטאָלץ פון דעם, וואָס ער איז געווען איינער פון די גרינדער פון דעם ישראל־באַנד־קאַמפּעין אין אַמעריקע, וואָס העלפט די גאַנצע צייט, דורך פאַרקויפּען באַנדס, אַנטוויקלען און בויען די אידישע מדינה. פאָל שאָכטע איז עטליכע מאָל געווען איינגעלאַדען קיין ישראל, אַלס גאַסט פון דער רעגירונג.

ביי דעם פייערליכען אוועניט זיינען פונאַנדערגעטיילט געווארן צוויי מתנות, פייע זייגערלעך, וואָס פאָל שאָכטע האָט מיט זיך געבראַכט פון ניו־יאָרק. די זייגערלעך, וואָס זיינען איבערגעגעבען געוואָרען דורך פריינט שאָכטע און דעיוויד קעיזין, זיינען געווען אַן אויסדרוק פון אַנערקענונג צו די צוויי שילער פון דער גימנאַזיע תיכון ד', איתן אציוני און משה צבירון, אַלס די ערשטע צוויי געווינער פאַר שריפטליכע אַרבעט טען וועגען ביאַליסטאָק. דער ערשטער האָט אַנגעשריבען אַ גרעסערע אַרבעט וועגען דער אַמאָליגער אידישער ביאַליסטאָק, און דער צווייטער וועגען דעם אידישען חורבן ביי די נאַציס, וועגען דעם אומקום און וויידערשטאַנד פון דער אידישער ביאַליסטאָק. עס דאַרף דערמאָנט ווערען, אַז דעיוויד קעיזין, וועלכער איז געווען דער עלטסטער ביאַליסטאָקער אין אונזער טור־גרופּע, איז אַלט 87 יאָר, ביז הונדערט מיט צוואַנציק. ער איז אַלע יאָרן אַ טרייער שטיצער פון אונזער אינסטיטוציע אין ניו־יאָרק.

צום סוף פון דער פייערליכער פאַרזאַמלונג אין דעם אוידיטאָריום פון דער גימנאַזיע אין תל־אביב, איז אין אַ ספּעציעלען פּראָגראַם אַרויסגעטראָטען די באַוואוסטע קינסטלערין און אונזער ביאַליסטאָקערין, שורא גרינהאַוז, וועלכע איז אַ טאָכטער פון דעם אַמאָליגען באַוואוסטען ביאַליסטאָקער אידישען שוישפּילער, יהודה גרינהאַוז.

אַ טייל פון דעם גרויסען עולם ביים צוזאַמענטרעף אין דוד סאַהן אוידיטאָריום.

אַ טייל פון די דעלעגאַטען לעבען כותל מערבי נאָכן אויסבעטען אַ גוט יאָר און שלום אין ישראל. פון רעכטס צו לינקס : נעט ווייס, היימאַן שווארצוואַלד, אייב גאַרדאָן, בען פינק, פּאָול שאָכטע, מאַקס סאַקס, איסאַק ריבאַלאָווסקי, דזשאָו ליכטין, לעאָן סטערן און י. יאַסטער.

ביים טאָוועל אין „יד ושם" אין אָנדענק פון דער חרוב'ער שטאָט ביאַליסטאָק שטייען: עטל אינגבערג, באַרני סאַקס, פּאָול שאָכטע, איסאַק ריבאַלאָווסקי און אייב גאַרדאָן.

ביאַליסטאָקער אַמבולאַנס פאַר די איינוואוינער אין נגב

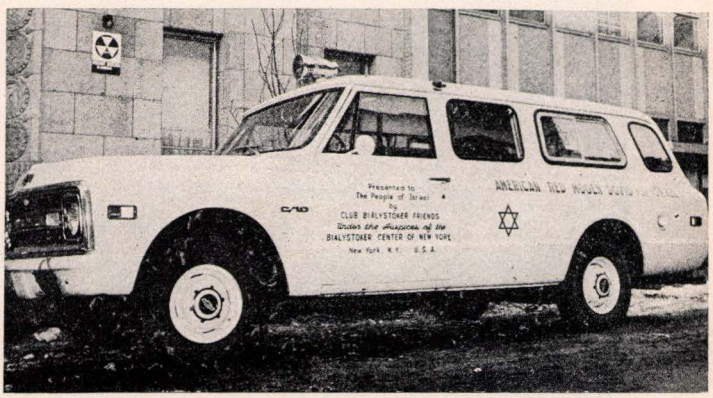
זייענדיג אין באר־שבע, די הויפט־שטאָט פון נגב, האָבען מיר דאָרט געהאַט אַ גרויסע איבערראַשונג. דורך אַ צופאַל, וואָס איינע פון אונזער גרופּע האָט געדאַרפט האָבען אַ דאָקטאָר, זיינען מיר אַוועק אין דאָרטיגען שפּיטאָל. ביים אַריינקומען האָבען מיר באַגעגענט אַ ליבליכען דאָקטאָר, וועלכער האָט אונז באַלד אַריינגעפירט אין דער געהעריגער אָפּטיילונג. וועז מיר האָבען געשמועסט מיט דעם דאָקטאָר, האָבען מיר זיך דערוואוסט, אַז ער איז אַ ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַן, וועלכער איז מיט אַנדער־האַלבען יאָר צוריק געקומען פון אַרגענטינע קיין מדינת ישראל. זיין נאָמען איז יעקב גאָלדבערג, וועלכער איז אַ נאָענטער קרוב פון וויקטאָר גאָלדבערג (ער איז געווען פוטבאָל־שפּילער פון „באָסאָ"), וועלכער וואוינט איצט אין ברוקלין, נ. י., אוז ער איז אַ מיטגליד ביי אונז אין דער אינסטיטוציע.

אָבער ביים פאַרלאָזען דעם שפּיטאָל אין באר־שבע, האָבען מיר געהאַט נאָך אַ ביז גאָר אומדערוואַרטעטע איבערלעבעניש. אַרויסקומענדיג פון דעם שפּיטאָל, האָבען מיר דאָרט געזען שטיין גרייט אַ גרויסען שיינעם אַמבולאַנס פאַר עמוירדזשענסי. ווי נאָר איך האָב אַ קוק געטאָן אויפן אַמבולאַנס, האָב איך דערזען דעם אויפשריפט: „אַ מתנה פון קלוב ביאַליסטאָקער פריינט ביים ביאַליסטאָקער צענטער אין ניו־יאָרק". אָט דעם אַמבולאַנס האָבען מיר געשיקט, מיט פיר יאָר צוריק, פון ניו־יאָרק קיין ישראל, דאָס האָט אונז אַלעמען אין דער גרופּע אַנגעפילט מיט פרייד.

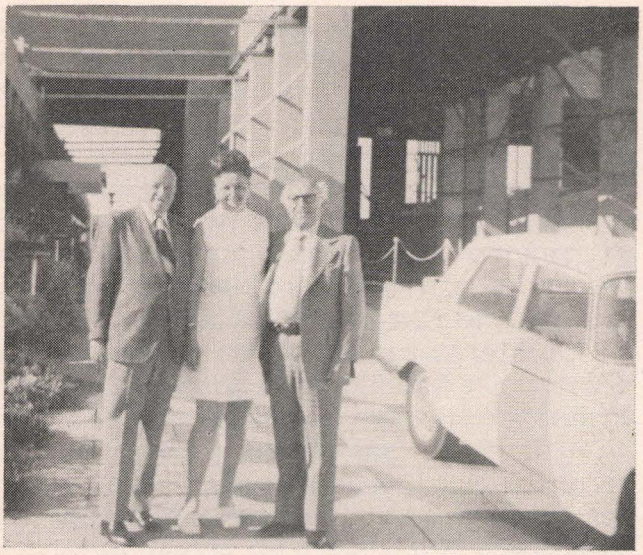
האַראַלד טיקטין פאָרט מיט אונז קיין ישראל

אַ פאָר טעג איידער די ביאַליסטאָקער דעלעגאַציע איז אַוועקגעפאָרען קיין ישראל, האָט האַראַלד טיקטין, אַ ליאָער אין קליוולאַנד, טעלעפאָנירט איסאַק ריבאַלאָווסקי, געוועראַל־סעק־רעטאָר פון ביאַליסטאָקער צענטער און הייס פאָר עלטערע מענטשען, און אים געבעטען די נעמען פון איבערגעבליבענע אידען אין ביאַליסטאָק, ווייל טיקטין פּאָרט דאָרטען אַוועק און ווייל זיי באַזוכען. די טיקטינ'ס זיינען געווען אַ באַוואוסטע פּאָמיליע אין ביאַליסטאָק. ריבאַלאָווסקי האָט אים געגעבען די נעמען און אַדרעסען וועלכע ער האָט געבעטען.

שטייענדיג אין לופט־וואָקזאַל פאַרן אַרויפגיין אויפן ערא־פּלאַן, הערט ריבאַלאָווסקי אַז מען רופט אויס זיין נאָמען אַז ער זאָל צוגיין צום אינפאָרמאַציע־דעסק. עס קומט־צו צו אים אַ מאַן וועלכער שטעלט זיך פאָר אַלס האַראַלד טיקטין. ריבאַ־לאָווסקי האָט אים געזאָגט: „אָבער דו האָסט געזאָלט פאָרען קיין ביאַליסטאָק?" ענטפערט אים טיקטין: „איך פאָר צוערשט קיין ישראל און דערנאָך קיין ביאַליסטאָק".

דער אַמבולאַנס, געשאַנקען פון קלוב ביאַליסטאָקער פריינט און ביאַ־ליסטאָקער צענטער, וואָס באַדינט דעם שפּיטאָל אין באר־שבע.

עליאָס סוראַסקי, עטל אינגבערג און איסאַק ריבאַלאָווסקי אין פראָנט פון הילטאָן האָטעל אין תל־אביב נאָך אַ געמיינזאַמען שמועס.

אַ באַגעגענש מיט עליאָס סוראַסקי פון מעקסיקע

זייענדיג אין תל־אביב האָב איך זיך דערוואוסט, אַז אין דאָרטיגען הילטאָן־האָטעל איז דאָ אויך אַ באַזוך אונזער טרייער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַן פון מעקסיקע, עליאָס סוראַסקי. בין איך, צוזאַמען מיט מרס. עטל אינגבערג און פּאָל שאָכטע, צו אים אַוועק. פריינט סוראַסקי, וועלכער איז אַ פּראָמינענטע פערזע־ליכקייט אין מעקסיקע און ער איז אויך גוט באַקאַנט אין די ישראל רעגירונגס־קרייזען, האָט אונז זייער וואַרים אויפגענומען. ער האָט זיך אויסגעפרעגט וועגען אונזערע אַקטיוויטעטען אין דעם ביאַליסטאָקער צענטער, הייס פאָר עלטערע מענטשען אוז שפּיטאָל אין ניו־יאָרק, אוז ער האָט צוגעזאָגט אין קורצען אונז צו באַזוכען.

אַ ספּעציעלער אַרטיקעל געשריבען פון אַדוואָקאַט צבי קלע־מענטינאָווסקי וועגען די אויפטואונגען אוז די פאַראינטערעסירונג פאָר מדינת ישראל, איז דאָ געדרוקט אויף זייט 5.

ס'איז באמת צו באַגעגענען ווייניג אידען, וועלכע טוען אַזוי פיל פאָר מדינת ישראל, ווי דאָס איז עליאָס סוראַסקי פון מעקסיקע.

ביי האַרציגע לאַנדסלייט אין נתניה

זייענדיג אין נתניה, האָבען מיר זיך דאָרט אויף אַן אומגע־ריכטען אופן באַגעגענט מיט די ליבע לאַנדסלייט יוסף און פערקע (זי איז פון דער היים פון דער פאַמיליע אַלטער, וועלכע האָבען געהאַט אַ צוקערניע) ביאַליסטאָצקי. פערקע האָט אין ביאַליסטאָק געלערנט אין איין שולע מיט מיין פרוי, מאַלי און שוועסטער דיינאַ. זיי האָבען איצט אין נתניה אַ גרויסען רעסטאָראַנט „לאָס טראַ־קאַס", אויך אין כפר טבור האָבען זיי אַ רעסטאָראַנט. אונזער באַגעגענש דאָרט איז געווען אַ האַרציג און אומפאַרגעסליכע. אין דעם רעסטאָראַנט פון יוסף און פערקע ביאַליסטאָצקי, וועלכע זיינען מיט יאָרען צוריק געקומען פון לאַטיין־אַמעריקע, אַרגען־טינע, האָבען מיר זיך אויך באַגעגענט מיט דעם לאַנדסמאַן באַרני סאַקס („בערעלע זאַוואָדסקי"), וועלכער איז געווען אַ באַוואוסטער פוטבאָל־שפּילער אין ביאַליסטאָק אוז ער האָט אויך געשפּילט דאָ, אין אַמעריקע, אין דעם באַוואוסטען ווינער „הכוח". ביי דעם האַרציגען צוזאַמענטרעף זיינען געווען מרס. עטל אינגבערג, דיינאַ מעדוועדאָוו, באַרני סאַקס מיט זיין פרוי, סאלא, אוז איך מיט מיין פרוי מאַלי.

איינגעלאַדענע געסט ביים געזעגענונגס-דינער אין גרענד ביטש האָטעל אין תל-אביב.

די געזעגענונג מיט געלאַדענע געסט

זונטאָג אוועקט, פאַרן פאַרלאָזן מדינת ישראל, האָט אונזער גרופּע פון ניו־יאָרק איינגעאָרדענט אַ פייערליכען געזעגענונגס־צוזאַמענטרעף אין דעם האָטעל „גרענד ביטש", אין תל־אביב, וואו מיר זיינען איינגעשטאַנען. מיר האָבען איינגעלאַדען אַ צאָל ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט מיט זייערע פרויען. מען האָט צוזאַמען פאַרברַאכט ביי אַ פיינעם מאָלצייט, מיט עסען און טרינקען פון שענסטען און בעסטען, און זיך געזעגענט אויף אַ האַרציגען אופן. איך האָב פאַרגעשטעלט פאָלגענדע איינגעלאַדענע געסט, וועלכע האָבען אונז באַגריסט מיט האַרציגע רירענדע וועלכע: מרדכי קרוגליאַק, אברהם שייקעוויטש, דר. טוביה ציטראָן, דר. קנישינסקי, יוסף ביאַליסטאָצקי און אַנדערע.

אין נאָמען פון אונזער גרופּע, האָב איך אין האַרציגע וועלטער געענטפערט, און באַדאַנקט פאַר דער וואַרימקייט פון פריינט־שאַפט וואָס אונזערע ליבע לאַנדסלייט האָבען אַרויסגעוויזען צו אונזער טור־גרופּע, בעת דעם איצטיגען באַזוך אין מדינת ישראל. איך האָב אויסגעדריקט דעם וואונטש, אַז מיר זאָלען זיך ווידער באַגעגענען אין קורצען, אַז מיר זאָלען זיך טרעפען אין פריידען און אויף שמחות. מיט גאָר האַרציגע וועלטער, זיינען די געסט ביי דעם היימישען צוזאַמענטרעף אויך באַגריסט געוואָרען פון מרס. עטל אינגבערג, עקזעקוטיוו־דירעקטאָר, און פאָל שאָכעט, טרעזשורער פון דער אינסטיטוציע, און נאָך לאַנדסלייט פון טור.

מיט דעם טור קיין ישראל האָבען פלאַנירט און אָנגעפירט איסאַק ריבאַלאָווסקי, געוועזענער־סעקרעטאַר, און עטל אינגבערג, עקזעקוטיוו־דירעקטאָר פון ביאַליסטאָקער צענטער און היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל, וועלכע האָבען אָפּגעגעבען אַ סך צייט און ענערגיע, אַז דער טור זאָל זיין דערפאָלגרייך און אַלע אָנטייל־נעמער זאָלען זיין צופרידען.

מען האָט טאָקע די צוויי אָנפירער, איסאַק ריבאַלאָווסקי און עטל אינגבערג, זייער האַרציג באַדאַנקט ביים געזעגענען זיך דעם לעצטען אָוונט ביים דינער אין תל־אביב.

צוגעטיילטער כבוד צו דר. קנישינסקי אין מדינת ישראל

די באַקאַנטע מעדיציניש אָרגאַניזאַציע קופּת־חולים, אַן אָפּטיילונג פון דער הסתדרות, האָט לעצטענס צוגעטיילט אָנער־קענונג צו פאַרשידענע דאָקטוירים און קראַנקען־שוועסטער, וועלכע האָבען זיך אויסגעצייכענט מיט זייער אַרבעט ביים באַ־דינען די קראַנקע פון קופּת־חולים. צווישען זיי איז אויך געווען אונזער חשוב׳ער פריינט און בן־עיר, דר. אברהם קנישינסקי.

דר. קנישינסקי אַרבעט אין סניף ראַפאָפּאָרט, אין תל־אביב. פאַר די דאָקטוירים, וואָס באַדינען אויף אַ טרייען אופן די קראַנקע, עקזיסטירט ניט קיין צייט און מי, בכדי צו העל־פען מיט זייערע גרויסע מעדיציניש קענטענישען. אַזוי איז אויך מיט דעם ליבען דר. קנישינסקי. צייטענווייז זעען מיר אים קומען שפּעט צו פריוואָטע באַגעגענישען, ווייל ער האָט נאָך ניט פאַרענדיגט מיט זיינע פאַציענטען.

די קופּת־חולים האָט ווי געהעריג אָפּגעשאַצט די פאַראַנט־וואָרטליכקייטען פון דר. קנישינסקי, און ווי עס האָבען זיך אויסגעדריקט זיינע פאַציענטען, איז ער ניט בלויז זייער דאָק־טאָר, נאָר אויך אַ „צדיק" און „מלאך" אין זיין באַציאונג צו קראַנקע. דר. עצמון, דער וועטעראַן־דאָקטאָר און פאָרזיצער פון קאָמיטעט פון פרייז ביים קופּת־חולים, האָט פערזענליך איבער־געגעבען דעם פרייז צו דר. אברהם קנישינסקי. אויך מיר באַ־גריסן אונזער חשוב׳ען לאַנדסמאַן און פראָמינענטען דאָקטאָר צו זיין דערגרייכונג.

אַ גרופּע דעלעגאַטען פון טור נאָך אַ נאַכט־שפּאַציר איבער תל־אביב פאַרברענגען אין דרויסען פון אַ קאַפּע, וואו מען האָט זיך אָפּגערוט און געגומען אַ קאַלטען טרונק.

נעדאַנקען וועגען דעם אייבינעז ביאַליסטאָקער גייסט אוז המשך

פון פסח בורשטיין (תל־אביב)

געווען אמאָל אַ היים־שטאָט, שוין איבער דרייסיג יאָר ווי זי איז נישטאָ! נישטאָ מער דאָס אידישע ביאַליסטאָק. נייע, ברייטע אוז שיינען אַלייען זיינען דאָרט געפלאַסטערט געוואָרען אויף די חורבות פון די אידישע גאַסען אוז געסלעך, אפילו דער שטאָט־זייגער איז צוריק אויפגעבויט געוואָרען. אָבער עס זיינען דאָרט נישטאָ די אידען. עס זיינען דאָרט נישטאָ די, וועלכע האָבען זי דורך הונדערטער יאָרען געבויט אוז באַפעלקערט. זיי זיינען אויסגעמאָרדעט געוואָרען דורך די נאַצישע מערדער, ביי דער אַקטיוויטער מיטהילף, אָדער אין בעסטען פאַל פאַסיוועז שווייגען, פון אונזערע פוילישע שכנים, מיט וועלכע מיר האָבען דורך אַזוי פיל יאָרען צוזאַמען געלעבט.

איז וואָס קען אונז בינדען מיט דעם נאָמען ביאַליסטאָק? יעדער פון אונז, די רעשטלעך פון דער שארית־הפליטה, האָט געבויט זיין לעבען אין דער בריייטער וועלט. עס איז כמעט נישטאָ קיין איין לאַנד אין וועלכען עס זאָלען זיך נישט געפינען אונזערע לאַנדסלייט, וועלכע טראָגען מיט זיך וויייטער די ויטאַליטעט אוז אויך דעם זכרון פון אונזער ביאַליסטאָק.

עס איז געבליבען דער גייסט! גאַסען, הייזער, שטייגער, אַלייען — זיינען נאָר טויטע זאַכען. נישט זיי געדענקען מיר. עס איז אויך נישט נאָר נאַסטאַלגיע. דאָס זיינען די גרויסע גייסטיגע אוז מאַראַלישע ווערטען מיט וועלכע עס האָט געאָטעמט אונזער ביאַליסטאָק. אָט זיי באַגלייטען אונז אין אַלע אונזערע צעשפרייטקייטען.

מיר בענקען נישט נאָך דעם הונגער, וועלכער האָט געהערשט אין ביאַליסטאָק בעת דער ערשטען וועלט־קריג. מיר בענקען נאָך די אידישע העברעאישע שולען אוז גימנאַזיעס, וועלכע האָבען דערצויגען דעם וואונדערבאַרען דור פון אידישער יוגענט. די יוגענט, וועלכע האָט געוואָלט ברענגען די אויס־לייזונג פאַר דער גאַנצער וועלט אוז פאַר אונזער שוואַרצ־גע־פרואווט אוז געפייניגט פאָלק. יעדער אויף זיין וועג אוז יעדער מיט זיין גלויבען. ציוניסטען, בונדיסטען, קאָמוניסטען, חסידים אוז מתנגדים, פרומע אוז פרייע — יעדער האָט געטראָגען אין זיך דעם גלויבען אין זיין משיח. יעדער האָט געלעבט מיט זיין אידעאַל אוז דאָס איז געקומען צום העכסטען אויסדרוק אין דעם העלדישען וויידערשטאַנד, וועלכען עס האָבען געשטעלט אונזערע זין אוז טעכטער, בעת דער ליקווידאַציע פון ביאַליסטאָקער געטא. מיט הוילע הענט האָבען זיי זיך געשטעלט קעגען דער ביז־צו־די־צייז־באָואָפענטער דייטשער בעסטיע אוז טייער באַצאָלט מיט זייערע יונגע לעבענס. אָבער אויך צענדליגער פון צווישען די דייטשע מערדער, זיינען געבליבען ליגען אויף די גאַסען פון ביאַליסטאָקער געטא. דער גייסט, וועלכער איז פאַרפלאַנצט גע־וואָרען אין אונזער יוגענט, איז געקומען אַנטקעגען די פינסטערע כוחות פון היטלער׳ס מערדער. כאָטש פיזיש האָבען געזיגט די מערדער, וועלען אָבער דורות דערציילען צו וועלכע הויכען עס האָט זיך דערהויבען אַ פאָלק, וואָס איז געפייניגט געוואָרען ביז צום אימה׳דיגען טויט.

דאָס איז דער סוד פון דער אומלאָגישער צוגעבונדענקייט אונזערער צום באַגריף ביאַליסטאָק.

און דאָס איז טאַקע געקומען צום טיפען אויסדרוק אין חודש מאַי, 1973, וועז עס איז אָנגעקומען קיין ישראל אַ בכבוד׳יגע גרופע פון אונזערע לאַנדסלייט פון ניו־יאָרק, די אַקטיווע טוער פון דעם „ביאַליסטאָקער צענטער" אין ניו־יאָרק.

דאָס אַליין איז אויך אייגענאַרטיג! שטייט אין דעם ריזיגען ניו־יאָרק כמעט אַ וואָלקען־קראַצער, וועלכער טראָגט שטאָלץ דעם נאָמען ביאַליסטאָק. איין־און־איינציגער אין דער גאַנצער וועלט. אַ ריז, וועלכער איז אויפגעבויט געוואָרען דורך ביאַליס־טאָקער, פאַר ביאַליסטאָקער און צום פאַראייביגען דעם באַגריף ביאַליסטאָק. דורך צענדליגער יאָרען האָבען מענטשען פאַריאָגטע און פאַרנומענע מיט טויזענט ענינים, אַריינגעלייגט געלט, און דער עיקר, האַרץ, ביז עס איז אויפגעשטעלט געוואָרען אָט דער מאָנומענט, וועלכער וואַקסט און טראָגט שטאָלץ דעם נאָמען פון אונזער היים־שטאָט. איינער פון די וויכטיגסטע בויער און לאַנג־יאָריגער אָנפירער פון דער אינסטיטוטיע, דוד סאָהן, איז אַוועק אין דער אייביגקייט. אָבער, עס זיינען דאָ זיינע נאָכפאָלגער און זיי זיינען ממשיך די שיינע און האַרציגע טראַדיציע פון זאָרג פאַרן עלטערען מענטש, פון הילף פאַרן נויטבאַדערפטיגען און אויך פאַר דער גייסטיגער ירושה.

איז אָט זיינען זיי געווען אין ישראל, די נאָכפאָלגער און וויייטערגייער. דער גענעראַל־סעקרעטאַר פון דער ביאַליסטאָקער היים, איסאַק ריבאַלאָווסקי און זיין פרוי מאַלי, די עקזעקוטיוו־דירעקטאָרין עטל אינגבערג, דער חשוב׳ער קאָסירער און שפּענ־דער פאָול שאָכטע, און נאָך און נאָך. געקומען באַזוכען די אידישע מדינה און זיך זען מיט זייערע לאַנדסלייט.

זיצען מיר שעה׳ען מיט זיי. ביאַליסטאָקער פון ניו־יאָרק און ביאַליסטאָקער פון ישראל. דער בלויער זוניגער הימעל פון ישראל איז עפעס איבערהויפט נישט געבונדען מיט ביאַליסטאָק. אָבער אונזערע הערצער און געדאַנקען זיינען פאַרנומען מיט דעם, ווי אַזוי אויף דעם בעסטען וועג איבערצואוויזען די הייליגע ירושה פון אונזער שטאָט פאַר די קומענדיגע דורות.

און מען רעדט וועגען דער גרויסער אַקציע צום אַרויסגעבען אַ „פנקס ביאַליסטאָק", אין אידיש, העברעאיש און ענגליש, אַ ווערק באַאַרבעט דורך די בעסטע היסטאָריקער און פאַכמענער אויף אַלע געביטען; אַ ווערק, וואָס וועט אַרויסברענגען אַלע גרויסע ווערטער מיט וועלכע עס האָט געלעבט און געאָטעמט דאָס אידישע ביאַליסטאָק. מיר וועלען איינשפּאַנען אין אָט דער גרויסער אויפגאַבע אַלע לאַנדסלייט אין דער גאָרער וועלט.

דער הויכפונקט פון דעם באַזוך פון אונזערע לאַנדסלייט פון אַמעריקע איז געווען דער גרויסער צוזאַמענטרעף אין דער דוד סאָהן־אוידיטאָריום ביי דער גימנאַזיע, וועלכע האָט אַדאָפּטירט אונזער שטאָט. הונדערטער ביאַליסטאָקער פון ישראל זיינען געקומען צו דעם אָוונט. מיט געוואַלטיגען אינטערעס און גרויס אַנערקענונג האָבען מיר געהערט די באַריכטען פון דער טעטיג־קייט פון דער ביאַליסטאָקער און צענטער, וועגען דער „ביאַליס־טאָקער שטימע", דער איינציגער לאַנדסמאַנשאַפטליכער אָרגאַן אין דער וועלט, וועלכער דערשיינט שוין אַזוי פיל יאָרען אָן איבעררייס און אין אַזאַ פאַרנעם. פריינט איסאַק ריבאַלאָווסקי איז באַגריסט געוואָרען צום איבערנעמען זיין אַמט אַלס ענעראַל־סעקרעטאַר פון דער אינסטיטוציע. צווישען די חשוב׳ע געסט ביי דעם צוזאַמענטרעף איז אויך געווען פרוי עווא גרינהאוז, פון דרום־אַפריקע. אַלע רעדנער, די געסט און די ישראל׳דיגע, האָבען אויסגעדריקט זייער טיפען גלויבען, אַז דער גייסט פון ביאַליסטאָק וועט פאַרבלייבען פאַר אייביגקייט.

ביי דער איינדרוקספולער פייערונג פאַר דעם חשובֿען לאַנדסמאַן לואיס סילווער

דעם 12טען מאַי 1973, איז פֿאַרגעקומען אַן איינדרוקספולע פייערונג פֿאַר לואיס סילווער, דער עקזעקוטיוו־דירעקטאָר פון דער אַרבעטער־רינג היים פֿאַר עלטערע מיטגלידער, אין דער בראָנקס, ניו־יאָרק. די גרויסע פייערונג, אין וועלכער עס האָבען זיך באַטייליגט עטליכע הונדערט פערזאָן, איז געווען לכבוד דעם וואָס לואיס סילווער איז שוין זינט 25 יאָר פֿאַרבונדען מיט דער אינסטיטוציע, פריער אַלס קולטור און אָרגאַניזיר־דירעקטאָר און פֿאַר די לעצטע 10 יאָר אַלס עקזעקוטיוו־דירעקטאָר.

אויך מיר, ביאַליסטאָקער, זיינען געווען ווי הויפּט־מחותנים ביי דער שמחה, ווייל מיר ווייסען גוט, אַז לואיס סילווער איז אַ טרייער און איבערגעגעבענער טוער אין אונזער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפט. סילווער איז דער קולטור־טשערמאַן ביי דער גרויסער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפט אין אַמעריקע. ביי דער דערמאָנטער פייערונג, וואו עס זיינען אויך אָנווועזענד געווען פֿאַרטרעטער פון פֿאַרשידענע אינסטיטוציעס פֿאַר עלטערע מענטשען, איז אויך געווען אַ חשוב׳ע דעלעגאַציע פון דעם ביאַליס־טאָקער צענטער, היים פֿאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל. די דעלעגאַציע איז באַשטאַנען פון מרס. עטל אינגבערג, עקזעקוטיוו־דירעקטאָר און איסאַק ריבאַלאָווסקי, געניראַל־סעקרעטאַר.

עס איז אינטערעסאַנט אָנצוווייזען, אַז לואיס סילווער, וועל־כער שטאַמט פון זאַבלודאָווע, לעבען ביאַליסטאָק, קומט פון אַ פֿאַרמעגליכער משפּחה. זיין פֿאָטער, יעקב, איז געווען אַ האַרציג אידישע פֿאַבריקאַנט. די מוטער, מלכה, איז געווען אַ האַרציג אידישע פרוי. וועגן די משפּחה אין געקומען קיין אַמעריקע, אין יאָר 1925, האָט לואיס סילווער מיט זיך געבראַכט אַ גרויסען גייסטי־גען באַגאַזש פון דער אַלטער היים.

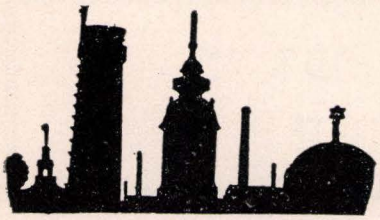
אין זיין קינדהייט האָט ער געלערנט אין חדר, אין אַ פֿאַלקס־שול און צום סוף אין דער תחכמוני־גימנאַזיע אין ביאַליסטאָק. קומענדיג קיין אַמעריקע, האָט ער דאָ ווייטער געלערנט און שטודירט, צווישען אָנדערע אויך אין דעם אידישען לערער־סעמינאַר. ער האָט גלייך זיך אויך אָנגעשלאָסען אין די רייען פון אַרבעטער־רינג. אָבּ, לואיס סילווער איז אויך דער מחבר פון אַ צאָל וויכטיגע אידישע ביכער, ווי אויך פון געדרוקטע פֿאַרשידענע אינטערעסאַנטע פֿאַרשונגס־אַרבעטן, וועגען דער געשיכטע פון די אידען אין אַמעריקע. עס דאַרף אויך דערמאָנט ווערען, אַז לואיס סילווער איז געווען עקזעקוטיוו־דירעקטאָר פון דער ניו־יאָרקער צענטראַלער שול־פֿאַרוואַלטונג ביים אַרבעטער־רינג. אין פֿאַרלויף פון צען יאָר איז ער געווען סעקרעטאָר פון אַבעטער־רינג לערער־פֿאַרבאַנד, ער איז געווען סעקרעטאָר פון לאָקאַל 402 פון דער אַמעריקאַנער פעדעראַציע פון לערער און איז אָנדערע אינסטיטוציעס. וועג ער האָט, מיט 25 יאָר צוריק, איבערגענומען דעם אַמט אַלס אָרגאַניזיר און קולטור־דירעקטאָר פון דער נייער בויענדער זיך אַרבעטער־רינג היים פֿאַר עלטערע מיטגלידער, האָט זיך פֿאַר אים ווי געעפענט אַ נייע וועלט. ער גיט פֿאַר דער אינסטיטוציע אַוועק זיין גאַנצע ענערגיע און וויסען. לואיס סילווער איז ביי אַלעמען זייער באַליבט. אויך מיר, ביאַליסטאָקער, זיינען מיט אים שטאָלץ.

איסאַק ריבאַלאָווסקי און עטל אינגבערג, אין נאָמען פון ביאַליסטאָקער צענטער און היים פֿאַר עלטערע מענטשען, פרעזענטירען אַ מתנה צו לואיס סילווער, עקזעקוטיוו־דירעקטאָר פון אַרבעטער־רינג היים, אין אָנערקענונג פֿאַר זיין 25־יאָריגער איבערגעגעבענהייט פֿאַר דער וויכטי־גער אינסטיטוציע.

דאָס איז טאַקע אויך געקומען צום אויסדרוק ביי דער דער־מאָנטער פייערונג, דעם 12טען מאַי, דורך דער אָנווועזנהייט פון מרס. עטל אינגבערג מיט איר מאַן און איסאַק ריבאַלאָווסקי מיט זיין פרוי. ביידע זיינען אויך געווען צווישען די פירענדע פֿער־זענליכקייטען, וועלכע האָבען געהאַלטען באַגריסונגס־רעדעס. מרס. עטל אינגבערג און איסאַק ריבאַלאָווסקי האָבען אין זייערע קורצע און איינדרוקספולע באַגריסונגען אָנגעוויזען, אַז ניט גע־קוקט אויף דעם וואָס לואיס סילווער איז שטענדיג פֿאַרנומען אויף זיין הויכען פֿאָסטען, האָט ער אָבער אויך שטענדיג צייט זיך אָפּצוגעבען מיט די אַקטיוויטעטען פון דער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפט. סילווער גרייט צו די פֿאַרשידענע פֿראָגראַמען פֿאַר די קולטור־אַקטיוויטעטען פון אונזער לאַנדסמאַנשאַפט, וואָס ווערען אויך דורכגעפירט מיט זיין הילף מיט גרויס דערפֿאָלג.

מרס. עטל אינגבערג און איסאַק ריבאַלאָווסקי האָבען אויך, בעת זייערע וואָרימע קורצע באַגריסונגס־רעדעס, איבערגעגעבען צו לואיס סילווער אַ פיינע מתנה, אין נאָמען פון ביאַליסטאָקער צענטער און היים פֿאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל. לואיס סילווער איז געווען גערירט פון דעם, וואָס ער האָט אויך גע־בראַכט צום אויסדרוק אין זיין רעדע. מיר זיינען שטאָלץ מיט אונזער ליבען און אַקטיוון לאַנדסמאַן לואיס סילווער, און מיר וויינטשען אים צוזאַמען מיט זיין משפּחה פיל גליק, נחת, פרייד און דערפֿאָלג אין זיין וויכטיגער געזעלשאַפטליכער אַרבעט.

געווען אַמאָל אַ שטאָט אַזאַ

די הייליגע ערד פון זשאַביער בית-עלמין

(פון דער סעריע „חורבן-ביאַליסטאָק)

פון **דר. שמעון דאַטנער** (וואַרשע)

(המשך פון לעצטען ערב-פּסח-נומער)

ס׳איז געקומען דאָס יאָר 1946. מיין אַלטער טאַטע ז״ל, אין בני-ברק, האָט ניט אויפגעהערט פון מיר צו פאָדערן, איך זאָל קומען אים באַזוכן, ווייל ער איז זייער קראַנק, און וויל מיך נאָך זען אַלס דעם איינציג לעבעדיקן גליבלעבענעם פון אונטער דער נאַצי-הערשאַפט, ווען צוויי מיינע שוועסטערס מיט זייערע משפּחות און אַ ברודער זיינען אומגעקומען פון רוצח׳ישע הענט.

איך האָב באַשלאָסען נאָכצוגעבן זיין וואונטש. דעם 27טן מאַי איז פאַרגעקומען אַ געזעגענונגס-זיצונג אינ׳ם אידישען וואַיעוואָדישען קאָמיטעט אין ביאַליסטאָק, אויף וועלכען מען האָט מיך באַהרט מיטן טיטעל „עהרען-פאָרזיצער פונ׳ם אידישען וואַיעוואָדישען קאָמיטעט״, און געוואונטשען אַ „זיי געזונט״. אין עטליכע טעג אַרום זיינען פאַרגעקומען פאַר מיר נאָך צוויי אומפאַרגעסליכע געזעגענונגס-באַנקעטען: אינ׳ם אידישען וואַיעוואָדישען קאָמיטעט (דעם 1טען יוני), און אין אונזער ביאַליסטאָקער העברעאישער פאָלקס-שולע (6טען יוני). וועגען די דאָזיגע געשעענישען זיינען פאַרבליבען אויספירליכע דאָקומענטאַרישע באַריכטען אינ׳ם „ביולעטין״ נר. 4, אַרויסגעגעבען דורכן איד. וואַיעוואָד. קאָמ. און רעדאַגירט דורך יוסף טשערניכאָוו מיר וועלען זיי פאַרעפענטליכען ביי אַן אַנדערער געלעגענהייט. איך בין אָפּגעפאָרען צוערשט קיין וואַרשע און דאַן צו מיין פריינט, דר. טוביה ציטראָן, אין גלישיצא (נידערשלעזיען), וואַרטענדיג אויף אַן ענגלישער וויזע (איך האָב זי קיינמאָל ניט באַקומען). דערווייל צוגרייטענדיג די ערשטע קאָפּיטלען פון „חורבן ביאַליסטאָק״, געניסענדיג פיל דערביי פון דער מיטהילף פון דר. ציטראָן און זיין פרוי, זייער וויכטיגע עדות (היינט אין ישראל).

איך האָב זיך קוים איינגעאָרדענט ביי די ליבע ציטראָנס אין גלישיצא, ווען פלוצלינג האָט אַריינגעדונערט די שרעקליכע בשורה וועגען דעם מורא׳דיגען פּאָגראָם אין קעלץ, 4טען יולי 1946. אין עטליכע טעג אַרום איז אין גלישיצא פאָרגעקומען אַ אידיש-פוילישע טרויער-מאַניפעסטאַציע לכבוד די אומגעקומענע. איך בין געווען דער גאַסט-רעדנער. איך באַשליס דאַן צו פאָרען צוריק קיין ביאַליסטאָק און, אויפגעטרייסלט דורכן פּאָגראָם, דעצידיר איך זיך אויפפאָדערען די דאָרטיגע אידען צו פאָרלאָזען דאָס לאַנד. ס׳איז געווען אַ ריזיקאַלישער שריט פאַר אידען צו פאָרען דעמאָלט מיט די באַנען. איך קום אָן אין ביאַליסטאָק בשלום און דאָ גייט מען מיר אַנטקעגען מיט דער איוב-בשורה, אַז דעם 8טען יולי האָט מען אין צוג ביאַליסטאָק-וואַרשע דערמאָרדעט 4 אידען; דריי פון זיי, חלוצים פון קיבוץ „גורדוניה״, ברענגט מען צו קבורה אויפן זשאַביער בית-עלמין, דעם 12טען יולי. אויף אַ זיצונג פון אידישען וואַיעוואָדישען קאָמיטעט איז מיר אויסגעקומען צו זיין איינער פון די מספּידים אוף דער הייליגער זשאַביער ערד. אַלע רעדנער פאַראורטיילען שארף די מערדער (פּ. בורשטיין, א. קוביאַק — אַ פּאָלאַק, ש. דאַטנער, י. האַמבורג, א. בערקאָוויטש, י. לערנער, י. טיטלמאַן און י. צעלערקרויט). איך פיר אויס מיין באַשלוס און פאָדער-אויף די ביאַליסטאָקער אידען, ווי עס פאַרצייכענט פאַרזיכטיג דער קראַניקער, יוסף טשערניכאָוו: „אידען, רייסט זיך אַרויס פון גייסטיגען פאַראַליזש! אידישע זין, געפינט די פאַרמען פון לעבען דאָרטען וואו מיר אַלע שטרעבען; דער לעבענס-ציל פון די אומגעקומענע חלוצים זאָל ווערען אייער ציל! גיט דאָס גוטס, וואָס איר שענקט דער מענטשהייט, דעם אייגענעם פאָלק און אין אַן אייגען לאַנד. דערין איז אונזער טרייסט!״ („ביולעטין, נר. 4).

דאָס איז געווען מיין ענדגילטיגע געזעגענונג מיט ביאַליסטאָק און דעם זשאַביער בית-עלמין. איך בין אָפּגעפאָרען צוריק קיין גלישיצע. אויפן זשאַביער בית-עלמין זיינען נאָך פאַרגעקומען אין וויטערדיגע יאָרען טרויער-מאַניפעסטאַציעס אינ׳ם יאָרטאָג פון דער ענדגילטיגער פאַרניכטונג פון ביאַליסטאָקער

אויפן זשאַביער בית-עלמין אין יאָר 1944 לעבען די קברים פון די עופעלעך דערשטיקטע אין די סכראַנס בעת דער „ערשטער אַקציע״ אין ביאַליסטאָקער געטאָ (5-12 פעברואַר, 1943). פון לינקס: שמעיה גרינשטיין, אומבאַקאַנט, שמעון דאַטנער, פּילעצקי, עטל זשילטאָק (פון בריינסק) און אַן אומבאַקאַנטער.

געטאָ. אידען האָבען פאַמעלעך אָנגעהויבען פאַרלאָזען ביאַליסטאָק. די פאַרבליבענע האָבען אָפּגעהיט די טראַדיציע פון אָפּגעבען כבוד, די דאָרט רועדנדע טויזענטער קרבנות, צווישען זיי די 70 געשאָסענע געטאָ-קעמפער, די חלוצים און אָנדערע.

דאָס לעצטע מאָל בין איך געווען אויפן זשאַביער בית-עולם אין חודש מאַי 1971. צוזאַמען מיט מיר זיינען געווען צוויי האָלענדישע זשורנאַליסטען, איינער פון זיי אַ זון פון מיין חבר פון די פאַרטיזאַנער, שלום קאָזשעץ. עס זיינען צו מיר אין וואַרשע דערגאַנגען באַאומרוענדע קלאַנגען וועגען בית-עלמין, זיין מצב און זיין עתיד. די זשורנאַליסטען האָבען געוואָלט באַזוכען די ערטער וואו עס האָבען בעת דער צווייטער וועלט-מלחמה געקעמפט ביאַליסטאָקער אידישע פאַרטיזאַנען. אויפן וועג האָבען מיר באַזוכט דעם זשאַביער בית-עולם. וואָס האָבען מיר דאָרט דערזען?

עס איז געווען אַ בילד פון פולשטענדיגער פאַרוואָרלאָזונג, די קברים פאַרוואָקסען מיט גראָז, דער אוהל מיט די טאָוולען פאַרוואַנדעלט דורך אַרטיגע כוליגאַנעס אין אַ בית-הכסא, די

טאָוולען מיט די נעמען פון די פאַרשניטענע זיינען נעלם געוואָרן. דערטרייסעלטע פאַרלאָזען מיר דעם בית־עלמין, אויף ווועלכען אין איין אָרט באַמערקען מיר סימנים פון גראָבונגען; צי האָט מען בכן אָנגעהויבען מיט די עקסהומאַציעס, וועגען ווועלכע עס זיינען דערגאַנגען צו מיר קיין ווַארשע קלאָנגען?

מיר פאָרען אָפּ מיט זייער האַלענדישער מאַשין אין די ביאַליסטאָקער וועלדער, פאַרטיפען זיך אין דער געדיכטענישער פון די בוימער, וואָס האָבען אונז, ביאַליסטאָקער פאַרטיזאַנער, געגעבען שוץ אין יענע טרויעריגע אומפאַרגעסליכע יאָרען 1943־1944. מיר קומען אָן אין די פאַרטיזאַנישע דערפער דוואָזשיסק און קאָנגע, טרעפען זיך מיט די דאָרטיגע פיינע פּויערים, וועמענס הילף מיר פאַרדאָנקען אַזוי פיל; איך קוש זיך האַרציג מיטן אַלפאָנס ראַדזיוואָנאָווסקי פון דוואָזשיסק, וועלכער איז פריידיג איבערראַשט פון דער אומדערוואַרטער טרעפונג און מיט וועלכען איך האָלט אָן שריפטליכע פאַרבינדונגען עד היום. ער איז אונז אָ וועג־ווייזער קיין קאָנגע, וואָס ליגט טיף אין די וועלדער אויפן ברעג פון דעם טייך סאָקאָלדע. אומעטום האַרציגע באַגריסונגען.

אָבער „זשאַביע" עגבערט אין מוח. וואָס טוט מען? ווי ראַטעוועט מען אָפּ דאָס הייליגע אָרט? איך האָב אייגענטליך קיין טיטול ניט צו אינטערוועניערן. מיט 25 יאָר צוריק בין איך געווען עמיצער וואָס האָט זיך געריכטעט אין ביאַליסטאָק, איך האָב רעפּרעזענטירט אָ הייפעל ניצול־געווארענע אידען. אָבער דאָס איז געווען — איך באַגרייף עס איצט — אַזוי לאַנג צוריק. „ויקם דור חדש". און דאָך באַשליס איך צו טאָן, צו פּרואווען עפּעס טאָן. דער זשאַביער בית־עולם איז אין רשות פון ביאַליס־טאָקער שטאָט־אַרגאַנען, צו זיי וועגן איך זיך. נאָך אָ פּאָר טעג פון וואָקלענישען וועגן איך זיך מיט אָ רעקאָמענדירטען בריוו, נר. 8505, צו די דאָזיגע פאָקטאָרען, און דאָ ברענג איך זיין פּולען אינהאַלט אין מיין אידישער איבערזעצונג:

„וואַרשע, דעם 19 מאַי 1971. צום פּרעזידיום פונ'ם שטאָטישען נאַציאָנאַל־ראַט אין ביאַליסטאָק.

„דעם 11טען פון היינטיגען חודש האָב איך אין דער באַגליי־טונג פון אויסלענדישע זשורנאַליסטען באַזוכט נאָך 25 יאָר די וואַלד־שטחים פון בודזיסק אין וועלכע אין דער צייט פון דער צווייטער וועלט־מלחמה זיינען טעטיג געווען, צווישען אַנדערע, די אידישע פאַרטיזאַנער פון ביאַליסטאָק, ובתוכם אויך איך. דאָס צונויפטרעפען זיך מיטן וואַלד און מיט די אָרטיגע פויערים האָבען איבערגעלאָזט אומפאַרגעסליכע פאָזיטיווע איינדרוקען. דער אייניציגער אומאַנגענעמער סקריפּ איז געווען דאָס צונויפ־קומען זיך מיטן געטאָ־בית־עלמין פון זשאַביע־גאָס אין ביאַליס־טאָק, וואו עס רוען צוויישען אַנדערע די רעשטלעך פון די דער־שאָסענע 72 קעמפער פונ'ם ביאַליסטאָקער געטאָ־אויפשטאַנד.

„פון עטליכע פון די צופעליג אָנגעטראָפענע ביאַליסטאָקער איינוואוינער האָבען מיר באַקומען די אומגלויבליך קלינגענדיגע בשורה, אַז דער דאָזיגער בית־עלמין, וואָס איז פאַראייביגט געוואָרען, צווישען אַנדערע, דורך דעם בוך־וועגווייזער אַרויס־געגעבען דורכן 'ראַט צום שוץ פון מאָנומענטן פון קאָמף און מאַרטירערטום' אַלס 'די זשאַביע־גאָס, מאָנומענט און קברים פון געפאַלענע אין קאָמף און דערמאָרדעטע געטאָ־איינוואוינער' — זאָל ווערן ליקווידירט און פאַרוואַנדעלט אין אָ שטאָטישען פּאַרק (אונטערשטרעכען אינ'ם אָריגינאַל — ש. ד.); אַז אָ טייל פון די ערדישע רעשטלעך פון די קרבנות האָט מען שוין איבערגעטראָ־גען און אַז עס ווערען געפירט וויטערדיגע אַרבעטען אין דער דאָזיגער ריכטונג. איך פרעג דערפאַר העפליך, צי די דאָזיגע קלאָנגען אַנטשפּרעכען דעם אמת, און אויב יאָ, טאָ אויפן סמך פון וועמענס באַשלוס, און צי האָט מען זיך געמ'עצה'ט מיט אידישע פאַקטאָרען (געזעלשאַפטליכע און רעליגיעזע, מיט אָרטיגע אידען און מיט קאָמפּס־חברים פון די דערמאָרדעטע)? צי האָט מען אויסגעהערט די דעה פון דער צענטראַל־אָנפירונג פון 'פאַרבאַנד פון די קעמפער פאַר פרייהייט און דעמאָקראַטיע' און פונ'ם 'ראַט צום שוץ פון מאָנומענטן פון קאָמף און מאַרטירערטום'?

„דאָס אויסזען פונ'ם בית־עלמין האָט געמאַכט אַ דערשיט־ערענדיגען איינדרוק; דאָס איז געווען אָ בילד פון פולקאָמענער פאַרוואָרלאָזונג. עס זיינען נעלם געוואָרען אַלע מצבות און צווי־שען זיי אָ קליינער מאָנומענט, געווידמעט די 60 טויזענט אום־געבראַכטע אידען, וועלכען איך פּערזענליך האָב צוגעהאַלפען אויפ־צושטעלען אין יאָר 1945, ביי וועלכען עס איז דעמאָלט פאָרגע־קומען אָן אימפּאָזאַנטע טרויער־מאַניפעסטאַציע, בעת וועלכער עס האָט געריידט דער וואָיעוואָדע סטעפאָן דיבאָווסקי. אין עטלי־כע ערטער איז די ערד פּריש צעגראָבען, וואָס ס'וואָלט געקאָנט אויסגעטייטשט ווערען, אַז די קלאָנגען, וועגען וועלכע עס רעדט זיך אין פונקט 1, זיינען ריכטיגע. ווילד געווּיקס פאַרווישט די שפּורען פון די אָנדערע קברים. עס זיינען אינגאַנצען נעלם געוואָרען די קברים פון די זויג־קינדער און קליינע קינדער, וועלכע זיינען דורך אייגענע עלטערן דערשטיקט געוואָרען בעת דער 'ערשטער אַקציע', אין פעברואַר 1943. די מויער פונ'ם בית־עולם איז פאַרוואָרלאָזט, דער מאָנומענט פון די קעמפער איז פאַרנאַכלעסיגט, די אויפשריפטען קוים לעזבאַר. אָ נידער־שלאָגענדיגען איינדרוק מאַכט דער אוהל, פון וועלכען עס זיינען פאַרשוואונדען די טאָוולען אויף וועלכע די ביאַליסטאָקער אידען, וואָס האָבען פאַרלאָזען די שטאָט, האָבען פאַראייביגט די נעמען פון זייערע נאָענטסטע, וואָס זיינען דערמאָרדעט געוואָרען דורך דעם אָקופאַנט; אין די עקען וואַלגערט זיך מענטשליכע צואה. ווער טראָגט די אַחריות פאַר אַזאָ מצב?

„איך שטעל דעריבער פעסט: דער געטאָ־בית־עלמין אויף זשאַביע איז אָ הייליגקייט פאַר אַלע ביאַליסטאָקער אידען, אומ־אָפּהענגיק דערפון וואו זיי געפינען זיך; דאָס איז אָ היסטאָרישער דענקמאָל פון דער תקופה פון צווייטען וועלט־קריג און אויב איך האָב ניט קיין טעות, איז ער אָן אינציגער אָביעקט פון דעם מין ניט נאָר אין פוילען, נאָר אין גאַנץ אייראָפּע; ער איז אָן אָן־ספּק־דיגער באַוויזן פונ'ם פעלקער־מערדערליכען פאַרברעכען פון די דייטשע אָקופאַנטען. דער פאַקט, וואָס אויף דעם דאָזיגען בית־עלמין האָט מען מקבר געווען די רעשטלעך פון די 72 דערשאָסענע קעמפער פונ'ם ביאַליסטאָקער געטאָ־אויפשטאַנד, פאַרוואַנדעלט אים אין אָ הייליגען און אומבאַרירבאַרען פאָנטאָן פון אידישען ווידערשטאַנד אין ביאַליסטאָקער אומגעגענט. צו דעם דאָזיגען פאָנטאָן וועלען עולה־רגל זיין לעולם ועד ניט נאָר אידען, נאָר מענטשען פון גוטען ווילען פון פוילען און פון דער גאָרער וועלט.

„אין ליכט פון אויבען־דערמאָנטען האַלט איך די פאָרגע־שטעלטע פאַקטען פאַר אומדערלאָזבאַרע און באַדויערנסווערטע, און די עוונטואַליטעט ווי פאָרגעשטעלט אינ'ם פונקט נר. 1 וואָלט איך געהאַלטען פאַר מאָנסטרועז וועז ניט דאָס וואָס איך האָף, אַז די קלאָנגען וועגען דער ליקווידאַציע פונ'ם בית־עלמין זיינען מיט גאָרניט ניט באַגרינדעטע קלאָנגען.

„איך פאָדער און לייג דעריבער פאָר: א) איבערראַייסען אַלע ליקווידירונגס־אַרבעטען אויפן בית־עלמין [פאַקולטאַטיוו, ווי אינ'ם פונקט נר. 1]; ב) פאַרוואַנדלען, דורך אָנוועגדונג פון

אברהם איצקאָוויטש פון מעקסיקאָ מיט זיין זון און שנור באַזוכען אונזער אינסטיטוציע

אברהם איצקאָוויטש, אַ טרייער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַן, וועלכער וואוינט אין מעקסיקאָ, וואו ער איז אַ באַקאַנטער אידישער געזעלשאַפטליכער טוער און גאָר באַזונדערס אין די דאָרטיגע אידיש־קולטור קרייזען, איז מיט אַ קורצער צייט צוריק געווען אין ניו־יאָרק. ער איז דאָ געווען מיט זיין זון, יצחק, וועלכער איז אַ פּראָמינענטער ביזנעסמאַן אין די פֿלאָסטיק־אויסאַרבעטונגען, ווי אויך מיט דער שנור, מרים.

אונזער ליבער לאַנדסמאַן איצקאָוויטש, וועלכער האָט ביז איצט פיל געהערט וועגען דעם ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל, ווייס אויך וועגען אונזערע גרויסע אויפטוען. ער איז אויך אַ פיינער ביישטייערער פאַר אונזער אינסטיטוציע. זייענדיג אין ניו־יאָרק, האָט פריינט איצקאָוויטש טעלעפאָנירט צו איסאַק ריבאַלאָווסקי, גענעראַל־סעקרעטאַר פון דעם ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל, און צו הערי פיינבערג, וויס־טשערמאַן פון באָארד אָוו דירעקטאָרס, מיט וועמען ער איז גוט באַפריינדעט. ריבאַלאָווסקי און פיינבערג האָבען זיך גלייך באַגעגענט מיט אברהם איצקאָוויטש, זיי האָבען מיט אים פאַרבראַכט אויף אַ היימישען אופן און נאָכדעם האָבען זיי דעם חשוב'ען גאָסט געבראַכט אויף אַ באַזוך אין דער גוט־באַקאַנטער און פאָפולערער ביאַליסטאָקער אינסטיטוציע.

ריבאַלאָווסקי און פיינבערג האָבען אַרומגעפירט דעם ליבען לאַנדסמאַן אין אַלע אָפּטיילונגען פון דעם ביאַליסטאָקער צענטער און היים פאַר עלטערע מענטשען, זיי האָבען אים באַוויזען אַלע אינעריכטונגען און אים געגעבען די נויטיגע אויפקלערונגען און פאַקטען. אברהם איצקאָוויטש איז געווען אַנטציקט פון דעם אַלעם וואָס ער האָט דאָ געזען מיט זיינע אייגענע אויגען, כאָטש פריער האָט ער שוין געהאַט געהערט און געוואוסט וועגען די גרויסע אויפטוען פון דער אינסטיטוציע. ער איז ממש געווען איבערראַשט פון דעם, וואָס די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט האָבען דאָ אויפגעבויט און וואָס זיי האַלטען אויף מיט אַזוי פיל ליבע און טריישאָפט, ביים פאַרזאָרגען נויטבאַדערפטיגע אידישע מענטשען אויף זייערע עלטערע יאָרען.

„איך בין שטאָלץ פון דעם אַלעם — האָט געזאָגט אברהם איצקאָוויטש — וואָס איך זע דאָ, וואָס עס טוען אויף מיינע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט".

ער האָט צוגעגעבען, אַז עס איז אַ שאָד וואָס זיין ליבע פרוי, עוועלין, איז ניט מיט אים אויף דעם באַזוך אין דער ביאַליסטאָקער אינסטיטוציע, כדי אויך זי זאָל קאָנען זען די וואונדערליכע אויפטוען און גרויסע הומאַניטאַרישע אַרבעט. ביים פאַרלאָזען די ביאַליסטאָקער היים און צענטער, האָט פריינט אברהם איצקאָוויטש איבערגעלאָזט אַ פיינע ביישטייערונג פאַר דער אינסטיטוציע.

ישראל מינעס פון שיקאַגאָ פּייערט זיין 80סטען געבורטסטאָג

ווי מיר ווייסען, וועט אונזער פריינט און לאַנדסמאַן ישראל מיינעס פון שיקאָגאָ, פייערן אין נאָוועמבער זיין 80טען געבורטסטאָג. ווינטשען אים די באַאַמטע און דירעקטאָרען פון ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל אין ניו־יאָרק, אַ סך געזונט און זאָל קענען אָנגיין מיט זיין געזעלשאַפטליער אַרבעט.

ישראל מינעס איז דער אַמבאַסאַדאָר פון דער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפט אין שיקאָגאָ. ער איז דער פּרעזידענט פון דעם ביאַליסטאָקער סאָשעל קלוב און די גאַנצע יאָרען געשטיצט סיי פריוואָט און סיי דורך פריינט מיט גרעסערע סומעס פאַר דער אינסטיטוציע.

אַ ספּעציעלע טראַדיציע האָט פריינט ישראל מינעס אין מאָל אַ יאָר, וואָס ער פאָרט אַרום צו לאַנדסלייט און פריינט אין שיקאָגאָ און שאָפט אַ גרויסע סומע געלט, וואָס ער שיקט יעדען יאָר צום טעאַטער־אָפּיטל.

אַנטשפּרעכענדע מיטלען, דעם בית־עלמין אין כאַראַקטער פון אַ פּערמאַנענטען היסטאָרישען אָביעקט, וואָס זאָל וועלכן מען האָט געשאַפּען דעם (שפּעטערדיגען) 'פאַרבאַנד פון די קעמפּער פאַר פרייהייט און דעמאָקראַטיע', דער מחבר פון ערשטען געדרוקטען ביכעלע וועגען דעם קאַמף און אומקום פון ביאַליסטאָקער געטאָ (אין יאָר 1946)".

מיין בריוו האָב איך פאַרענדיגט מיט די וועלטער, אַז „עס גייט דורך גאַנץ פוילען אַ כוואַליע פון באַנייאונג פון אונזער געזעלשאַפטליכען לעבען, וואָס, ווי איך האָף, האָט זיך ניט פאַראַלטען ביי די טויערן פון ביאַליסטאָק, און וועלכע, ווי איך גלויב עס טיף, נעמט אויך אַרום די פוילישע אידען. דער בית־עלמין אויף זשאַביע איז ניט נאָר אַ 'אידישע אָנגעלעגנהייט'.

עד כאן מיין בריוו צום ביאַליסטאָקער נאַציאָנאַלען שטאָט־ראַט. וועגען ענטפער וואָס איך האָב באַקומען, וועל איך דערציילען אין אַ שפּעטערדיגען קאַפּיטל.

(המשך אין קומענדען נומער)

נאָך פאַקטען וועגען דער העברעאישער גימנאַזיע אין ביאַליסטאָק

פון דר. שמעון דאַטנער (וואַרשע)

ירוחם באַכראַך, דער גימנאַזיע־לייטער פון דער שטודיר־ביבליאָטעק, איז אומגעקומען בעת דער „ערשטער אַקציע" [פעב־רואַר 1943], צוזאַמען מיט זיין גאַנצער משפּחה (פרוי, טאָכטער און זון). דער זון, געוועזענער שילער פון דער גימנאַזיע (זיין נאָמען געדענק איך ניט), האָט זיך געקאָנט ראַטעווען. ער איז געווען אַ פּאָליציאַנטן האָט מען ניט געטשעפּעט. אָבער ווען מען האָט אַרויסגעפירט צום טויט־טראַנספּאָרט זיין טאַטע־מאַמע און די שוועסטער (איר נאָמען צילע, געווען אויך אַ שילערין פון דער גימנסיה עברית), האָט ער געוואָרפען זיין פּאָליצייאישען היטעל און איז אַוועק אויף אומקום צוזאַמען מיט דער גאַנצער משפּחה. אַגב, זאָל דערמאָנט ווערען, אַז בעת דער דאָזיגער „ערשטער אַקציע" האָט אַ ניט קליינע גרופּע פון די געטאָ־פּאָליציאַנטן זיך צעבונטעוועט און ניט געוואָלט אָנטייל־נעמען אין דער „אַקציע". בעת דעם געטאָ־אויפשטאַנד, דעם 16טען אויגוסט 1943, האָבען אויף די גאַסען פון געטאָ געקעמפט און זיינען גענפאַלען מיט אַ העלדען־טויט די שילערינס פון דער גימנאַזיע, חנה אַלטמאַן, לאה אַרקין און חיה שטראַסבערג.

סיאָמע קוכאַרעווסקי, גאָלדבערג און לעווין (דער „געלער"), זיינען אומגעקומען אין יוני 1943 אין געטאָ, דורך אַן אויפרייס פון אַ באָמבע (מינע), וואָס זיי האָבען צוגעגרייט אין נאַקדימאָן דעם בעקער׳ס הויז, אויף טשיסטע־גאַס. זיי זיינען געוואָרען צע־ריסען אויף שטיקער, עטלעכע מענטשען זיינען געוואָרען פאַר־וואונדעט און דאָס הויז איז געוואָרען שטאַרק צעשעדיגט.

פונ׳ם טויט־צוג, וואָס איז אַוועק פון ביאַליסטאָק, דעם 17טען אויגוסט, איז אַרויסגעשפּרונגען דער גימנאַזיע־שילער ביאַלי און ער איז געקומען אויף אַרט. אַן אַנדערער שילער, סאָפירשטיין, איז אויך אַרויסגעשפּרונגען. אים איז געלונגען. מ׳האָט געזען ווי ער איז געלאָפען אין אַ וואַלד, און דאָרט נעלם געוואָרען. מען האָט שוין אָבער ווייטער גאָרניט געהערט פון אים און ווייזט אויס, אַז ער איז שפּעטער אומגעקומען.

אין איין טאָג, דעם 17טען אויגוסט 1943, זיינען אומגעקומען אין טויט־לאָגער אין טרעבלינקע די לערער משה כאַזאַנאָוויטש מיט זיין פרוי און טאָכטער (אַ שילערין פון דער גימנאַזיע), א. אַהראָנאָוויטש מיט זיין פרוי און טאָכטער, דער לערער פון האָנט־אַרבעט יאָקובאָווסקי, די אלמנה נאָכן לערער מאָריצי אַדלער, פרוי אַדלער מיט איר טאָכטער ראַשקע, די אלמנה נאָכן לערער משה זאַבלודאָווסקי און אירע דריי טעכטער (אַלע געווועזענע שילערינס פון דער גימנאַזיע). פנינה פאָפּירמייסטער איז אומ־געקומען אין מיידאַנעק, צוזאַמען מיט איר אַנדערהאַלבען־יאָריגען זון, ברוך, דעם 17־18טען אויגוסט 1943. זי וואָלט זיך געקאָנט ראַטעווען, ווען זי וואָלט זיך געוואָלט צעשיידען מיט איר קינד, ווי מאַנכע האָבען איר געראַטעט. אָבער זי האָט עס ניט געוואָלט טאָן. וואו עס איז אומגעקומען איר מאַן, דער דאָקטאָר בערנשטיין, איז מיר ניט באַוואוסט.

בערל סובאָטניק, דער סעקרעטאַר פון דער גימנאַזיע, איז אומגעקומען מיט טויזענטער אַנדערע ביאַליסטאָקער בעת דער גרויזאַמער שחיטה אין מיידאַנעק, דעם 3טען נאָוועמבער 1943. דער מיטאַייגענטימער פון דער העברעאישער גימנאַזיע, דר. משה קאַצענעלסאָן, האָט באַגלייט די 1200 ביאַליסטאָקער קינדער קיין טערעזיענשטאָדט, און דערנאָך קיין אוישוויץ. די קינדער האָט מען דאָרט פאַרגאַזט. דר. קאַצענעלסאָן איז אומגעקומען בעת דער עוואַקואַציע פון דעם טויט־לאַגער, אָנהויב 1945. מענדל קאַפּלאָן, דער מיטגרינדער פון דער גימנאַזיע און אַ מיטגליד פון „יודען־ראַט", איז געשטאָרבען פלוצלינג אויף אַ האַרץ־אַטאַק בעת אַ זיצונג פון „יודען־ראַט", אין די ערשטע טעג פון געטאָ. ראַטנער, אַ פּעאיגער שילער, איז דערשאָסען געוואָרען נאָך דעם 16טען אויגוסט 1943 אין ביאַליסטאָק (מען האָט ביי אים געפונען מאַפּעס).

אַלכסנדר גאָלדשטיין, אַן אַבסאָלווענט פון דער גימנאַזיע, האָט פאַרענדיגט געשיכטע־וויסענשאַפט אויפן וואַרשעווער אוני־ווערזיטעט און דעם יודאַאיסטישען אינסטיטוט אין וואַרשע. ער איז געוואָרען לערער אין דרושקינ׳ס גימנאַזיע. ער איז אומגע־קומען צוזאַמען מיט זיין פרוי (פון שטוב וואָלאָצקי), און זייער 3־יאָריג זונדעל, אין אויגוסט 1943, אין טרעבלינקע.

אברהם זבאָוויטש און יוסף לעוו („קאָזע"), זיינען דער־שאָסען געוואָרען צוזאַמען מיט 30 אַנדערע „טויטען־פאַרברענער", דעם 13טען יולי 1944.

באַשע קאָטשאַלסקי און אברהם קאַפּלאַנסקי, זיינען אומגע־קומען אין 1944 (קורץ פאַר דער באַפרייאונג), פון די הענט פון אַרטיגע פאַשיסטען.

לשנה טובה באַגריסונגען אין דער „ביאַליסטאָקער שטימע"

עס איז אַ יערליכע טראַדיציע פון אונזערע מיטגלידער און פרייַנט צו שיקען ניי־יאָר־באַגריסונגען דורך דער „ביאַליסטאָקער שטימע". אויף אַנדערע זייטען וועט איר געפינען די באַגריסונגען.

אַזוי ווי די קאָסטען פון דרוקען און אַרויסשיקען אין פאָסט די „ביאַליסטאָקער שטימע" זיינען טייער געוואָרען שוין פאַר עטליכע יאָר, מוזען מיר אַ ביסל פאַרגרעסערען דעם אָפּצאָל פון דרוקען די באַגריסונגען. מיר באַדויערען דאָס, אָבער מיר האָבען נישט קיין ברירה. איר וועט בקרוב קריגען אַ ביל אויב איר האָט אַרייַנגעשטעלט אַ באַגריסונג. מיר האָפען, אַז איר וועט אונז העלפען און באַלד אַרייַ־שיקען דעם אָפּצאָל. אייער באַרייטווילליגע שטיצע וועט אונז דערמעגליכען אַרויסגעבען אַ סך אינטערעסאַנטע נומערן פון דער „שטימע" אין דער צוקונפט.

רעדאַקציע־קאָמיטעט פון דער „ביאַליסטאָקער שטימע"

חשובע געסט באַזוכן ביאַליסטאָקער צענטער אין ניו־יאָרק

פון איסאַק ריבאַלאָווסקי

געזעראַל-סעקרעטאַר פון ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל

מיר זיינען שטאָלץ פון דעם, וואָס דער ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל איז זייער פּאָפולער, ניט בלויז אין ניו־יאָרק, נאָר אויך איבער גאַנץ אַמעריקע און איבער דער גאַנצער וועלט. אַזוי איז דאָס אויך ביי אונזערע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אין פאַרשידענע לענדער. דאָס קומט צום אויסדרוק דורך דעם, וואָס אין משך פון יאָר וועלן אונזער אַרגאַניזאַציע באַזוכט פון פאַרשידענע איינוואוינער אין ניו־יאָרק, ווי אויך פון אַנדערע שטעט וואָס קומען קיין ניו־יאָרק, ווי אויך פון ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט וועמען עס קומט אויס צו זיין אַ געווויסע צייט אין ניו־יאָרק.

יעדער גאַסט וואָס באַזוכט די אינסטיטוציע, גייט אַוועק מיט גרויס צופרידענקייט און דאַנקבאַרקייט פאַר די פירער און טוער פון דעם ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל, פאַר דער גרויסער זאָרג וואָס מען ווייזט דאָ אַרויס צו די איינוואוינער, פאַר דער האַרציקייט און ליבאַמקייט וואָס מען ווייזט אַרויס צו די אידישע מענער און פרויען אויף זייערע עלטערע יאָרן, פאַר דער געהעריגער מעדיצינישער פאַרזאָרגונג און אַנדערע זאַכען. מיר ווילען דאָ אויסרעכענען בלויז אַ קליינע צאָל געסט, וועלכע האָבען אין די לעצטע חדשים באַזוכט אונזער אינסטיטוציע, זיך באַקענט מיט אונזער אַרבעט און מיט די איינוואוינער, און אַוועק באַגייסטערט מיט דאַנקבאַרקייט אויף זייערע ליפּען.

יעקב און סאָניאַ סוכאַנסקי פון מדינת ישראל

יעקב און סאָניאַ סוכאַנסקי (פון דער היים לאָנדאָן) וואוינען אין ישראל און סאָניאַ איז טעטיג ביי העלפען עלטערע מענטשען אין ישראל. קאָנענדיג אויסגעצייכענט דעם פּראָבלעם, איז אונזער לאַנדספּרוי געווען אַנטציקט ממש פון דעם וואָס זי האָט געזען אין דעם ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל, ווי אַזוי מיר פאַרנעמען זיך דאָ מיט די עלטערע איינוואוינער. סאָניאַ סוכאַנסקי, ווי אויך איר מאַן, האָבען געזאָגט, אַז זיי פאָרען אַוועק מיט די בעסטע איינדרוקען וועגן דעם וואָס מיר, ביאַליסטאָקער אידען, טוען דאָ אין אַמעריקע, און אַז זי וועט אָפּגעבען אַ לעבעדיגען גרוס אַלע לאַנדסלייט אין מדינת ישראל.

מאיר בערעזענסקי און פרוי, עליאַס שוסטער און פרוי, פון מעקסיקע

פאַר אונז איז אויך געווען אַ כבוד צו האָבען אין דער איבערסטיטוציע די ליבע געסט און לאַנדסלייט, מאיר בערעזענסקי און פרוי און עליאַס שוסטער און פרוי, פון מעקסיקע, וועלכע זיינען געפאָרען אויף אַ באַזוך קיין מדינת ישראל און אויפן וועג האָבען זיי זיך אַ קורצע צייט פאַרהאַלטען אין ניו־יאָרק. אַזוי ווי אונזער טראַסטי און אַקטיוויסט טוער, סעם סאַלאַזש, איז זייער אַ גוטער פריינט, האָט ער זיי געבראַכט אין אונזער אינסטיטוציע. כאָטש די ליבע לאַנדסלייט זיינען שטענדיג און גוטע ביישטייערער פון דעם ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל, האָט דאָס אַלץ דאָ, וואָס זיי האָבען געזען מיט זייערע אייגענע אויגען, געמאַכט אויף זיי אַזאַ שטאַרקען איינדרוק, אַז זיי האָבען אויפן אָרט איבערגעלאָזען אַ ספּעציעלע גרעסערע ביישטייערונג.

אַגב, סעם סאַלאַזש איז מיט די בערעזענסקיס און שוסטערס דורכגעגאַנגען די פּיינליכע לײַדען און אומגעהויערע שוועריגקייטן אין דער היטלער־צייט. זייענדיג אויף דעם באַזוך אין דער אינסטיטוציע, האָבען זיי אַלע ווידעראַמאָל דערמאָנט און אויפגעלעבט יענע טראַגישע צייט ביי די נאַציס... פאַרן אַוועקגיין, האָט בערעזענסקי און שוסטער צוגעזאָגט, אַז זיי וועלען אַרויפּשטעלען זייערע נעמען אויף דער דוד סאָהן־מנורה, אין דער הויפּט־לאַבי פון דער אינסטיטוציע. פאַר דעם ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל וועט זיין אַ גרויסער כבוד, אַז די נעמען פון אַזעלכע ליבע לאַנדסלייט, וואָס זיינען אַזוי ווייט אין מעקסיקע, קוקען אַראָפּ פון דער דוד סאָהן־מנורה אין דער לאַבי פון דער אינסטיטוציע.

עמנואל ראָזענשטיין פון דרום־אַפריקע

דער ליבער לאַנדסמאַן עמנואל ראָזענשטיין, וועלכער וואוינט אין דרום־אַפריקע, איז געקומען צו גאַסט צו זיין זון אין ניו־יאָרק, וועלכער איז דאָ אַ דאָקטאָר. פאַרשטייט זיך, אַז ווען אַ ביאַליסטאָקער פון ווייטע מקומות איז אין ניו־יאָרק, דאַרף מען קומען אויף 228 איסט בראָדוועי, אין אונזער אינסטיטוציע, וואו עס ווערט אויף אַזאַ וואונדערליכען אופן געצויגען וווייטער דער דערהויבענער יחוס פון דער פאַרשניטענער ביאַליסטאָק. זיינען אויך עמנואל ראָזענשטיין, מיט זיין זון, געקומען באַזוכען אונזער אינסטיטוציע. ביידע זיינען זיי געווען באַגייסטערט פון דעם וואָס זיי האָבען געזען, ווי אַזוי מען זאָרגט און מען פאַרזאָרגט דאָ די אידישע מענטשען אויף זיערע עלטערע יאָרן. דער יונגער דר. ראָזענשטיין איז געווען ספּעציעל שטאַרק באַאיינדרוקט פון דעם פיין איינגעאָרדענטען שפּיטאָל אין דער אינסטיטוציע, וואו עס ווערען אויף אַ געהעריגען אופן געהיילט די קראַנקע איינוואוינער.

מרס. עטל קאָפּטשינסקי פון מעקסיקע

אויך מרס. עטל קאָפּטשינסקי, וועלכע וואוינט אין מעקסיקע, איז געווען אין ניו־יאָרק אַ קורצע צייט אויפן וועג קיין מדינת ישראל, וואוהין זי איז געפאָרען אויף אַ באַזוך. פאַרשטייט זיך, אַז זייענדיג דאָ האָט זי ניט געקענט דורכלאָזען די געלעגענהייט און ניט זען דעם ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל. מרס. קאָפּטשינסקי איז געבראַכט געווארן אויפן באַזוך אין אונזער אינסטיטוציע פון איר ליבען ברודער, הערשל גענדל, דער באַוואוסטער שוישפּילער. מרס. קאָפּטשינסקי איז געווען באַגייסטערט פון אַלעס וואָס זי האָט געזען אין דער אינסטיטוציע, ווי אַזוי אַלץ איז פיין אינגעאָרדענט פאַר די עלטערע איינוואוינער. מרס. קאָפּטשינסקי מיט איר ברודער, הערשל גענדל, האָבען אויך באַזוכט די שוהל אין

דער אינסטיטוציע, וואו עס זיינען פאַראייביגט די נעמען פון זייערע עלטערן. פאַרן אַוועקגיין, האָט מרס. קאָפּטשינסקי איבער־געלאָזט אַ פּיינע ביישטייערונג פאַר דער אינסטיטוציע.

מרס. העלען מאַטיס־שטיין פון מאָנטעווידעאָ

מרס. העלאַ מאַטיס־שטיין, פון מאָנטעווידעאָ, וועלכע איז געווען אויף אַ באַזוך אין ניו־יאָרק, האָט טעלעפאָנירט אין דעם ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל און זי האָט אויסגערריקט דעם פאַרלאַנג, אַז זי וויל באַזוכען די אינסטיטוציע. זי איז געבראַכט געוואָרען אין דער אינסטיטוציע פון אונזער לאַנדספּרוי, מרס. סעלעצקאַ. עס איז גראָד געווען אַ זונטאָג בייטאָג, ווען עס איז פאַרגעקומען די אינסטאַליירונג פון אונזער באָארד אָוו דירעקטאָרס. דער חשוב׳ער גאַסט פון דער וווייטער מאָנטעווידעאָ, איז האַרציג באַגריסט געוואָרען ביי דעם פייערליכען צוזאַמענקום. פרוי מאַטיס־שטיין האָט דורכגעמאַכט ליידען און פיין אין דעם היטלעריסטישען גיהנום. נאָך דער מלחמה האָט זי אויפגעבויט אַ נייעם פיינעם פאַמיליען־לעבען אין מאָנטעווידעאָ און ביי איר איז אויף שטענדיג איינגעבאַקען מיט ליבע און טריישאַפט אין איר האַרצען, אונזער אַלעמענס אַמאַליגע טייערע ביאַליסטאָק.

∴

מיט אויפנעמען די דאָזיגע דערמאָנטע און אַנדערע געסט אין דעם ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל, און וויזען זיי די פאַרשידענע מאָדערנע אייניריכ־טונגען אין די אַלע אָפּטיילונגען, האָבען זיך פאַרנומען די ענער־גישע עקזעקוטיוו־דירעקטאָרין, מרס. עטל אינגבערג און איסאַק ריבאַלאָווסקי, דער זייער פאָפולערער גענעראַל־סעקרעטאַר פון דעם ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל. די פאַרשידענע געסט האָבען אויך געשמועסט מיט אַ צאָל פון די ליבליכע עלטערע איינוואוינער און די שטימונג איז געווען ביז גאָר אַ פיינע.

בערל שאַצמאַן, אַ גאַסט פון דענמאַרק

אונזער אינסטיטוציע איז אויך באַזוכט געוואָרען פון בערל שאַצמאַן, וועלכער וואוינט אין קאָפּענהאַגן, דענמאַרק. ער איז געווען אין ניו־יאָרק אַ פּאָר טעג, און איז געפאָרען אין קאַנאַדע, וואו זיין זון שטודירט אויף דאָקטאָר. בערל שאַצמאַן, וועלכער איז אין אַמאָליגען ביאַליסטאָק געווען אַ שוסטער־אָרטאָפּעדיסט, איז געווען אַן אָקטיוויסט טויער אין די דאָרטיגע פּראָפעסיאָנעלע פאַראיינען. זייענדיג אין נאַצי־ביי די נאַציס, איז ער געווען אָקטיוו אין אונטערגרונט, אונטער דער אָנפירערשאַפט פון יודיטאַ נאָוואָגרודזקאַ. ער האָט אויך אָנטייל־גענומען אין ביאַליסטאָקער אויפשטאַנד, אין יאָר 1943. ער איז געווען אויסבאַהאַלטען אין אַ בונקער מיט אַנדערע אידען, וואָס איז אָבער אַנטדעקט געוואָרען פון די נאַציס. עס איז אים געלונגען צו אַנטלויפען פון דער גענטאָפּאָ, דעם 15טען דעצעמבער 1943. ער איז ווידער געווען אויסבאַהאַלטען אוף שפּעטער איז ער אַוועק אין וואַלד צו די פאַרטיזאַנער, וואו ער איז געווען אָקטיוו אין דער אידישער גרופּע „פאַראויס", און שפּעטער אין דעם סאָוועטישען אָטריאַד אויפן נאָמען „26 אָקטיאָבער". ער איז געווען זייער אָקטיוו ביי די פאַרטיזאַנער, און אין יוני 1944 איז ער באַשטימט געוואָרען אַלס פאַרטרעטער פון קאָמאַנדיר פון דער אָפּטיילונג. נאָך דער מלחמה האָט ער געוואוינט אין וואַרשע און שפּעטער אַוועק קיין דענ־מאַרק, וואו עס איז איצט זיין היים. זייענדיג אין אונזער אינסטי־טוציע איז ער געווען באַגייסטערט, מיר האָבען זיך ווי געהעריג דורכגעשמועסט (אין דער היינטיגער „ביאַליסטאָקער שטימע" שרייבט פריינט שאַצמאַן אויך אַליין זיינע אינדרוקען וועגען זיין באַזוך ביי אונדז).

ווילי‌אַם ווייניר און סאַל גאָלד מיט זיין פאַמיליע פון פּעטערסאָן, ניו־דזשוירזי

לעצטענס האָבען אונזער אינסטיטוציע באַזוכט חשוב׳ע געסט פון פּעטערסאָן, ניו־דזשוירזי. ווילי‌אַם ווייניר, געווען פרע־זידענט פון דער פּעטערסאָנער רעליף־סאָסייעטי, וואָס האָט עק־זיסטירט 45 יאָר. די אָרגאַניזאַציע איז אַלע יאָרען געווען פאַר־בונדען מיט אונזער ביאַליסטאָקער צענטער אין ניו־יאָרק און אונז אָרויסגעהאָלפען אין דער שווערער אַרבעט. ווילי‌אַם ווייניר איז איצט עהרען־וויצע־פּרעזידענט פון דעם ביאַליסטאָקער צענ־טער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל. צוזאַמען מיט ווילי‌אַם ווייניר, איז אויף דעם באַזוך ביי אונז אויך געווען סעם גאָלד, וועלכער איז פיל יאָרען אויך געווען איינער פון די פירער פון דער פּעטערסאָנער רעליף־סאָסייעטי. איצט איז ער עהרען־פּרעזידענט פון דעם ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל. צוזאַמען מיט סעם גאָלד איז געווען זיין טאָכטער, שוירלי מיט זיין איידעם, דער באַוואוסטער דאָקטאָר פרעד ס. בלעיק. די געסט זיינען זייער וואַרים אויפגענומען געוואָרען אין דער אינסטיטוציע. זיי האָבען באַזוכט און באַוואונ־דערט אַלע אָפּטיילונגען פון וואָס זיי האָבען אויסגעדריקט באַ־וואונדערונג, ווייל אַלע יאָרען האָבען זיי געהאָלפען דער אינסטי־טוציע און איצט האָבען זיי מיט זייערע אייגענע אויגען געזען די גרויסע דערגרייכונגען.

די געסט זיינען אויך אויפגענומען געוואָרען ביי אַ ספּעציע־לען לאָנטש־מאָלצייט, דורך איסאַק ריבאַלאָווסקי און מרס. עטל אינגבערג, און צום סוף האָבען זיי איבערגעלאָזט אַ פיינע ביי־שטייערונג פאַר דער אינסטיטוציע. ווילי‌אַם ווייניר האָט מיט זיך אויך געבראַכט פאַר דער אינסטיטוציע אַ גרעסערען ביישטייע־רונג־טשעק, פון אַ ביאַליסטאָקער לאָנדספּרוי אין פּעטערסאָן. ביים באַזוך האָבען די חשוב׳ע געסט זיך אויך באַגעגענט און זיי זיינען וואַרים באַגריסט געוואָרען פון דער געווען זיך לעיד פון דער פּעטערסאָנער רעליף־סאָסייעטי, מרס. ראָוז רובין, וועלכע איז איצט אַן אייגוואוינערין אין דער ביאַליסטאָקער היים, ווי אויך איינע פון די עהרען־וויצע־פּרעזידענטען פון דער אינ־סטיטוציע.

אַ דאַנק־אויסדרוק צום ציוניסטישען אַרבעטער־פאַרבאַנד

די באַאַמטע פון ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל, באַדאַנקען האַרציג דעם „גרייטער ניו־יאָרק ראַיאָן־קאָמיטעט, ציוניסטישער אַרבעטער פאַרבאַנד" און די מיטגלי־דער פאַר דעם שיינעם אָפּרוף צו אונזער מעות־חיטים־קאַמפּיין.

דאָס גיט אונז די געלעגענהייט צו פאַרבעסערען און פאַרשענערען די אינסטיטוציע און ספּעציעל מאַכען בעסער פאַר די עלטערע איינוואוינער.

מיר זיינען זייער צופריידען צו זיין פאַרבונדען מיט אַזאַ וויכטיגער אידיש־נאַציאָנאַלער אָרגאַני־זאַציע אַלס אונזערע מיטהעלפער.

די קינדער־הויף אין ירושלים וואָס איז געבויט פון אונזער לאַנדסמאַן ידידיה האַמבורג

זייענדיג מיט דער גרויסער גרופּע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און פריינט אויף לעצטען באַזוך אין מדינת ישראל, אין חודש מאי 1973, האָט די גרופּע אויך באַזוכט אין ירושלים דעם גן־ילדים (קינדער־גאָרטען), וואָס איז דאָרט אויפגעבויט געווארען אַ דאַנק דער בריטהאַרציגער הילף פון אונזער ליבען לאַנדסמאַן, איינער פון די דירעקטאָרען פון אונזער אינסטיטוציע אין ניו־יאָרק און אַ גוטער ביישטייערער, ידידיה האַמבורג מיט זיין משפּחה. דער באַזוך אין דער דאָזיגער קינדער־אינסטיטוציע, האָט אויף דער גרופּע געמאַכט אַן אומפאַרגעסליכען איינדרוק.

דער דאָזיגער קינדער־גאָרטען איז דערעפענט געווארען דעם 5טען סעפּטעמבער 1971. די אינסטיטוציע געפינט זיך אין נוה גרנות, לעבען דעם „מוזאום לישראל", אין ירושלים. איצט

איסאַק ריבאַלאָווסקי און באַרני סאַקס מיט אַ אינגעל אין פראָנט פון אַ קינדערגאָרטען אין ירושלים, אויפגעבויט פון לאַנדסמאַן ידידיה האַמבורג און פאַמיליע אין אָנדענק פון זיינע עלטערן, שבתי און חנה האַמבורג ע"ה, פאַראייביגט אויף אַ טאָוועל וואָס געפינט זיך אויבען.

לערנען דאָרט 80 קינדער. עס דאַרף דערמאָנט ווערען, אַז אונזער ליבער לאַנדסמאַן ידידיה האַמבורג האָט אויפגעבויט דעם גן־ילדים אין אָנדענק פון זיינע ליבע עלטערן, שבתי און חנה האַמבורג ע"ה.

ידידיה האַמבורג דערציילט ביי יעדער געלעגענהייט, ווי אַזוי זיינע עלטערן האָבן אים געגעבען אַ טיפע אידישע נאַציאָנאַלע דערציאונג, אין דער אַמאָליגער ביאַליסטאָק. טאַטע־מאַמע האָבען אין זייער זון אויך אַיינגעווארצעלט אַ טיפע ליבע צו ארץ־ישראל. מר. האַמבורג האָט דעריבער געפילט, אַז דער בעסטער אופן ווי אַזוי צו פאַראייביגען דעם אָנדענק פון זיינע טאַטע־מאַמע ע"ה און גלייכצייטיג אויך אויף אַ פראַקטישען אופן העלפען מדינת ישראל, איז צו העלפען דער אידישער מדינה אויפן געביט פון דערציאונג, דורך שאַפען דעם דערמאָנטען קינדער־גאָרטען, וואָס איז אַ גוטער יסוד פאַר דערציאונג פון אידישע קינדער.

מיר זיינען זייער שטאָלץ פון אונזער ליבען לאַנדסמאַן ידידיה האַמבורג, מיט זיין משפּחה.

אין אומעט...

פון אָשר שטשוטשינסקי

פון דער רעדאַקציע:

דער מחבר פון דעם ליד איז געבוירען אין גאַניאָנדז, וואו ער האָט אין זיינע יונגע יאָרען אין זיך אייגענעזאַפט אידיש־נאַציאָנאַלע טראַדיציעס. שפּעטער האָט ער עמיגרירט קיין קיובאַ, וואו ער איז געווען אַ גרויסער ביזנעסמאַן אין האַוואַנאַ. אין קיובאַ איז ער אויך געווען זייער אַקטיוו אין דאָרטיגען אידיש־געזעלשאַפטליכען לעבען, ער איז געווען איינער פון די פירענדע פערזענליכקייטען פון דעם אידישען קולטור־לעבען אין האַוואַנאַ. ער איז געווען פרעזידענט פון דעם דאָרטיגען אידישען צענטער און איז אויך געווען מיטאַרבעטער פון דעם „האַוואַנער לעבן". ער איז געקומען קיין אַמעריקע נאָכדעם ווי קאַסטראָ איז געקומען צו דער מאַכט אין קיובאַ. דאָ איז ער וויטער טעטיג אין פאַרשידענע אידיש־געזעלשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס, ספּעציעל אויך אין דעם קובאַנער צווייג בייַם ציוניסטישען אַרבעטער־פאַרבאַנד. ער איז אויך זייער אַקטיוו פאַר מדינת ישראל. דאָס רירענדע ליד וואָס מיר דרוקען דאָ, האָט שטשוטשינסקי געווידמעט זיין אַמאָליגען היים־שטעטל גאַניאָנדז.

אין אומעט וויקלען זיך מיינע חלומות,
ווי ס'וויקלען זיך אין שימעל אַלטע שמות.

מיינע חלומות ציען זיך צום „אַלטען מאַרק",
צו שבתים, יום־טובים אויפן שול־באַרג.

צו בלאַטיגע שמאַלע גאַסען, צו זאַמדיגע וועגען,
צו גרינע בין־השמשות'ן ביי דער באָבערעם ברעגען.

צום שטיינערנעם בריקעל פון בית־מדרש דעם אַלטען,
צו אידישע טריט אויפן וויסען שניי — דעם קאַלטען.

ר' מרדכי אָשר'ס — דער זיידע מיט דער ווייסער באָרד,
ר' אָשר מרדכי'ס, דער זון — אויף יאָרידען
אין לייפציג פאָרט.

ר' יצחק אָשר'ס — דער איידים, אַלע טראָגען דעם נאָמען
פון זיידען — פון דורות, דעם יחוס פון חכמה,
נישט פון קראָמען.

דער וויגט וואָס האָט געבלאָזען אין בית־מדרש־געסל,
די פּאַרמאַכטע טיר פון דער טורמע אין מיטן מאַרק,
מיט אַ שלעסל.

די שטעטלשע טורמע — פאַר גוי'אישע שיכורים,
פאַר שלעגער,
ווען איז דאָרט געזעסען אַ איד? איינמאָל אַ טרעגער!

דער צוויטער איד — פאַר אַ נישט־געאַלטען פאָטענט,
פאַר האַלטן פלעשלעך ניינציגער פאַרשטופט אין די ווענט.

אָרים פאַר'יתומ'ט שטעטל גאַניאָנדז — נישטאָ
מער דער ריח
פון ערב־פּסח — פון ערב־שבת, אַלץ אין די הענט פון רוצח.

מיין נעכטען טונקט זיך אין אַ בלוטיגען שאָטען,
ווי עס וואָלט די זון אין בלוט פון מיין פאָלק זיך
פאַרקנאָטען.

ווי אַ שווערע משא ליגען די חלומות אויף מיינע טעג,
אָנגעשאָטענע ווי זעגאָכץ אונטער אַ שניידיגער זעג.

די תהלים־בילדער פון בען אויף אַן אויסשטעלונג אין זשענעווע

פון א. ל. ג.

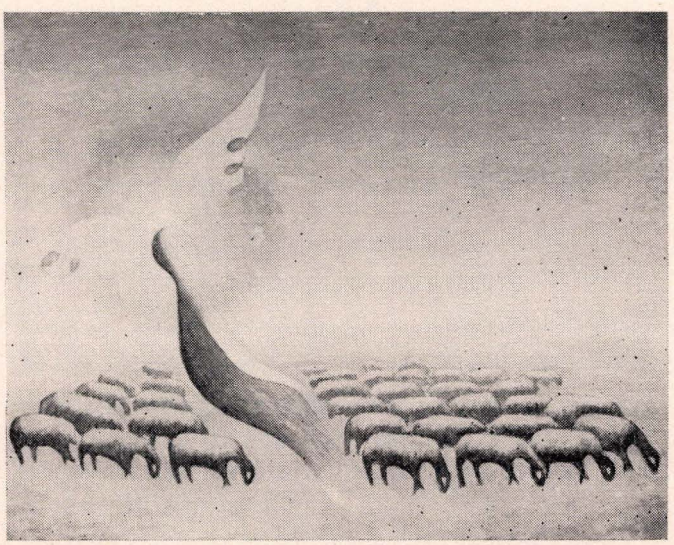
דער קינסטלער בען, איז אינער פון די בעסטע מאָלער פון אונזער צייט, וועמענס בילדער זיינען געווען אויסגעשטעלט אין מוזיי פון פּטי־פּאַלעי אין זשענעווע. בען׳ס תהלים־בילדער, וואָס זיינען אַזוי גוט ווי בילדער, זיינען געווידמעט דעם פּראָבלעם פון ספּיריטועלען און גלייכצייטיג זיינען דאָס מייסטערווערק פון מיסטיציזם און ליריזם.

עס איז געווען אין יאָר 1942, אין דער טיפּעניש פון אַ פּאַריזער קעלער, וואָס האָט אים געדינט ווי אַ מקלט קעגען דער געסטאַפּאָ, האָט בען אָנגעהויבען זיין וואונדערליכע תהלים־סעריע. זי ווערט פּאַרגעזעצט ביז איצט און אַן שום צווייפל ווערט זי זיך ענדיגען מיטן פּאַרשווינדען פונ׳ם קינסטלער. בען האָט איצט פּאַרענדיגט זיין הונדערט דריי און דרייסיגסטען תהלים־בילד. אין דער אמת׳ן אָבער האָט ער נאָר אַ העלפט פון זיי אויסגעשטעלט אין מוזיי פון פּטי־פּאַלעי. צוליב מאַנגעל אין פּלאַץ, איז עס ניט מעגליך צו באַוואונדערען די גאַנצע שאָפונג.

זיין אויסשטעלונג ווייזט אונז אָבער אַ רעטראָספּעקטיוו פון ניט ווייניגער ווי דרייסיג יאָר, פונ׳ם ווערק פון דאָזיגען וויזיאָנער, וואָס האָט געקענט מאַכען פון זיין פּערזענליכען אמת אַן אוניווערסאַלען אמת.

די תהלים־בילדער פון בען פירען אונז אַרויס מחוץ דער צייט, און פירען אונז אַריין אין אַן אוניווערס פון ענטוזיאַזם און מוזיקאַלישקייט, וואו די פאַנטאַסטישקייט זעט אויס צו שאַפען די ווירקליכקייט (סיידן אפשר פאַרקערט) און וואו די אייביגקייט אַרבט די אייביגקייט.

דער קינסטלער אַליין זעט אויס אומצייטליך, ווי אַ פּערסאָנאַזש פון אַ לעגענדע, כאָטש ער שטעלט מיט זיך פאָר די אמת־דיגקייט. בען, צי האָט ער עקזיסטירט, עקזיסטירט ער אָדער וועט ער עקזיסטירען? דאָרף מען ענטפערען דערויף מיט אַ דריי־

איינע פון די מאָלעריייען פון בען, פּאַריז. „ער האָט אויסדערווייל דוד זיין קנעכט און ער האָט אים אַרויסגענומען פון צווישען סטאַדעס שאָף.

פאַכער באַשטעטיקונג, ווייל אויב בען איז און לעבט צווישען אונז, שעפּט ער אָבער זיין אינספּיראַציע אין דער אומוואַנדלונג פון יאַרהונדערטער, און זיין גראַנדיעז ווערק וועט אים איבער־לעבען אַזוי לאַנג ביז עס וועלען נאָר זיין מוזייען אויף דער ערד.

בען, אין זיין מיסטישען דיאַלאָג מיט גאָט, האָט געגעבען דער מאָלעריי אַ נשמה און אַ לעבען צו די מיסטישע סימבאָלען. זיין געשריפּטס איז אַ מאַגישע עספּעראַנטאָ, וואָס דערלויבט אַלע מיטטיילונגען, אַלע געשרייען פונ׳ם האָרץ, ס׳הייסט, נאָכאַמאָל אַלע האָפענונגען.

איבערגעבענדיג אונז דעם גאַנצען אַלטען טעסטאַמענט דורך זיינע תהלים־בילדער, וואָרפט בען אַרויף אויפן לייוונט מיט דער גאַנצער וואָג פון זיין גלויבען, זיין אייגענע אינערליכע ליכט. די דאָזיגע רירענדע באַלויכטונג, וועלכע ווירקט אָפט אַזוי שטאַרק, באַצווינגט אומווידערשטענדליך צום באַדענקען און צו געווינסענסביסען.

אין דער דאָזיגער מאָלעריי פון צערטליכקייטען פאַרקנופט מיט פּאָעזיע, די שיינהייט מיט אַ גרויסען שיין, אַנטפּלעקט זיך ווי אַ פּייערוווערק אויף אַ פּאָדים פון אַ פּילבאָרער געאָמעטריע, וואו עס שווינגען־צוזאַמען בשורות פון פריינטשאַפט.

די תהלים־בילדער פון בען נעמען אונז אַרויס פון דער גרויקייט פונ׳ם טאָג־טעגליכען לעבען בכדי אונז פּאָראויסצוסטירצען ווי אַ שטערן צו דער אומענדליכקייט פונ׳ם חלום, אויסערהאַלב פון דעם אַלעם וואָס עס איז ניט פולקאָם און האַרמאָניש.

דאַנק און אָנערקענונג צו רבקה ראָזענטאַל

פון דער מאַקס ראָזענטאַל רייזע־ביורא

פון ביאַליסטאָקער צענטער, ניו־יאָרק

אין נאָמען פון ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל, דריקען מיר אויס אונזער האַרציגען דאַנק און אָנערקענונג צו פרוי

רבקה ראָזענטאַל

פון דער מאַקס ראָזענטאַל רייזע־ביורא, 175 איסט ברָאָדוועי, (אין „פאַרוועלטס״־בילדינג), ניו־יאָרק

פאַר דעם גוטען און פּינקטליכען אופן פון אַראַנזשירען די רייזע פון אונזערע היגע לאַנדסלייט צו דעם צוזאַמענפאָר פון די ביאַליסטאָקער, וואָס איז אין סוף מאַי פאַרגעקומען אין מדינת ישראל. אַלע באַטיילִיגטע אין דער רייזע מיטן „אל־על״ פון ניו־יאָרק קיין מדינת ישראל זיינען דאַנקבאַר פרוי **רבקה ראָזענטאַל** פאַר דעם גייסטיגען געגנוס וואָס מיר האָבען געהאַט, סיי בעת דער רייזע, ווי אויך ביים אַראַנזשירען פאַר אונז דאָס אַרומפאָרען אין ישראל אין פאַרשידענע פלעצער, וואָס מיר וועלען שטענדיג געדענקען.

די אַראַנדזשמענט קאָמיטע פון
ביאַליסטאָקער צענטער
איסאַק ריבאַלאָווסקי, געזעראַל־סעקרעטאַר
עטל אינגבערג, עקזעקוטיוו־דירעקטאָר

וויכטיגער ראַפעל־קאַמפּיין פאַר אונזער נייעם בוי־פּאָנד

זינט אַ געוויסער צייט האָבן מיר זיך געשטעלט פאַר אַ וויכטיגן ציל צו איבערבויען די געביידע וואָס איז לעבן דעם ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשן און שפּיטאָל, אויף 232 איסט בראָדוועי. מיר ווילן אַזוי איינאַרדענען די נייע געביידע, אַז דאָרט זאָלן קאָנען וואוינען עלטערע פּאָרלעך ווי אויך אייַנצעלנע מענטשן, מיט געהעריגע און מאָדערנע אייניריכטונגען, וואָס זיינען צוגעפּאַסט פאַר עלטערע מענטשן לויט דעם לעצטן פאַרלאַנג. מיר האָבן שוין ביז איצט אַפּגעלירט צו העלפּען אין דעם ספּעציעלן בוי־פּאָנד, וואָס מיר האָבן מיט אַ צייט צוריק פאַר דעם צוועק פראָקלאַמירט.

ביז היינט גייען מיר אָן מיט אַ ראַפּעל־פּאַרקויף, כדי צו שאַפן געהעריגע פּאָנדען וואָס זאָל אונז דערמעגליכן איבערצובויען און אייַנצוריכטן די נייע געביידע. אויך אונזער איצטיגע גרויסע 10־שטאָקיגע געביידע איז, אַגב, אין זיינער צייט אויפגעבויט געוואָרן אַ דאַנק ראַפּעל־קאַמפּיינס, וואָס זיינען דורכגעפירט געוואָרן מיט גרויס דערפאָלג אַ דאַנק דעם וואַרימען אָפּרוף פון אונזערע לאַנדסלייט און פריינט. מיר האָפּען דעריבער, אַז אויך אונזער איצטיגער קאַמפּיין פאַר דעם וויכטיגן און דרינגענדען צוועק, וואָס מיר פירן־אָן דורך ראַפּעלס, וועט געקרוינט ווערן מיט דערפאָלג אַ דאַנק אונזערע פריינט און לאַנדסלייט.

מיר ווילן אינפאָרמירן, אַז יעדעס ראַפּעל־ביכעל, וואָס וועט אַנטהאַלטן פינף קופּאָנס צו אין דאָלאָר, וועט קאָסטן בלויז $5.00. אין פאַרבינדונג מיט דעם, מעלדען מיר וועגן פאָלגענדע פּריזן פאַר פאַרקויפּען וואָס מער ראַפּעל־ביכלעך:

ערשטער פּרייז — אַן אָריגינעלער פּאָרטרעט פון 32 x 24, וואָס וועט ספּעציעל געמאָלן ווערן פון דעם וועלט־באַרימטן קינסטלער, בען, וועלכער וואוינט אין פּאַריז. דאָס בילד וועט מיט זיך פּאָרשטעלען צוויי באַוואוסטע אַמאָליגע פּלעצער אין דער אידישער ביאַליסטאָק, דעם שטאָט־זייגער און די גרויסע שוהל.

צווייטער פּרייז — אַ 19 אינטש קאָלאָר פּאָרטעיבעל טעלעוויזיאָן־סעט.

דריטער פּרייז — אַ טראַנזיסטאָר AM/FM ראַדיאָ, און אַנדערע פּרייזן.

דער דאָזיגער ראַפּעל־פּרייז וועט זיך אָנהויבן ביי דעם פייערליכן דינער־באַנקעט פון דער ביאַליסטאָקער לעידיס־אָקזילערי, לכבוד דער 50־יאָריגער עקזיסטענץ פון דער אָרגאַניזאַציע, וואָס וועט פאָרקומען דעם 4טן נאָוועמבער 1973. דאָס איז פון ספּעציעלער באַדייטונג צוליב דעם גרויסן צושטייער און מיטהילף פון דער לעידיס־אָקזילערי אין פאַרבינדונג מיט דעם בוי־פּאָנד. דער ראַפּעל־קאַמפּיין וועט אַזוי אַרום זיין אַ וויכטיגער קאַמפּיין פאַרן יאָר 1974.

אַלע אונזערע מיטגלידער, לאַנדסלייט און פריינט ווי אויך די יעניגע וואָס זיינען פאַרבונדען מיט אונזער אינסטיטוציע, וועלען באַקומען צוגעשיקט די ראַפּעל־ביכלעך דורך דער פּאָסט. מיר רופען דעריבער אַלעמען צו מאַכן געהעריגע באַמיאונגען, אַז דער דאָזיגער ראַפּעל־קאַמפּיין פאַר דער נייער געביידע פאַר עלטערע מענטשן, וועמען מיר ווילן באַדינען אויף אַ געהעריגן ריגען אופן, זאָל געמאַכט ווערן פאַר אַ גרויסן דערפאָלג. אויב איר וועט האָבן געקויפט אָדער פאַרקויפט אַ ראַפּעל־ביכעל, זייט אַזוי גוט און שיקט אַריין דאָס געלט מיט די סטאָבס מיט די נעמען און אַדרעסן צו:

BIALYSTOKER HOME AND INFIRMARY
FOR THE AGED
228 East Broadway New York, N. Y. 10002

מיין מאַמע'ס המבדיל

צו איר צווייטן יאָרצייט, ערב יום־כיפּור

פון **ראָזא נעוואַדאָווסקאַ** ע"ה

אַ פּאַרבליבן ליד אין דער רעדאַקציע

זיצט אליהו הנביא אויבן־אָן
אין גאָלד און זילבער אָנגעטאָן,
נעמט ער זיין בעכער אין זיין רעכטער האַנט
און מאַכט אַ ברכה איבערן גאַנצן לאַנד.
איז איין ברכה אַזוי הויך,
און זיין ברכה אַזוי שיין,
אַז אַלע קינדערלעך דערהערען
און ענטפערען אין איין קול
אָ־אָ־מיין —
אָמן...

קאַלענדאַר פון די נעקסטע אונטערנעמונגען פון דעם ביאַליסטאָקער צענטער און „היים"

1. **זונטאָג, דעם 14טן אָקטאָבער, 1973**
דער יערליכער טעאַטער־בענעפּיט, 2 אַזייגער בייטאָג, אין פילהאַרמאָניק האַל פון לינקאָלן סענטער.

2. **זונטאָג, דעם 4טן נאָוועמבער, 1973**
דער גרויסער יערליכער באַנקעט, היינטיגס יאָר לכבוד דעם 50טן יובילעאום פון דער ביאַליסטאָקער לעידיס אָקזילערי.

3. **שבת אָוונט, דעם 1טן דעצעמבער ביז מאָנטאָג, דעצ. 3; און שבת אָוונט, דעצ. 8 ביז זונטאָג, דעם 9טן דעצעמבער — דער יערליכער באַזאַר**

4. **זונטאָג, דעם 16טן דעצעמבער, 1973**
די יערליכע חנוכה־פייערונג און קאָנצערט.

5. **זונטאָג, דעם 10טן פעברואַר, 1974**
31טער יאָרצייט נאָך ביאַליסטאָקער קדושים, אַזכרה.

6. **זונטאָג, דעם 3טן מאַרטש, 1974**
די יערליכע פּורים־פּייערונג און קאָנצערט.

מיין ערשטע רייזע קיין מדינת ישראל מיט דעם ביאַליסטאָקער טור

פון באַרני סאַקס (זאַוואַדסקי)

עס איז שוין העכער 43 יאָר ווי איך בין געקומען קיין אַמעריקע. אָבער אין מיין זכרון איז שטענדיג געווען געדאַנק, אַז עס וועט קומען אַ טאָג ווען אידען וועלען האָבען אַן אייגענע מדינה, און אַז איך וועל אויך האָבען די זכיה צו באַזוכען דאָס אידישע לאַנד. ווייל מען האָט דאָך אַלע יאָרען געזאָגט, אַז ווען אידען וועלען האָבען אַן אייגענע מדינה, ווי דאָס איז מיט אַנדערע פעלקער, וועט יעדער איד קאָנען אויפהויבען זיין קאָפּ מיט שטאָלץ פון דעם אידישען היימלאַנד. און ענדליך איז טאַקע אויך פאַר מיר געקומען די צייט.

זייענדיג אין אַמעריקע שוין באַלד אַ האַלבען יאָרהונדערט, בין איך אַרומגעפאָרען אין פאַרשידענע לענדער. אין מיינע יונגע יאָרען, ווען איך בין אַרומגעפאָרען אַלס פוטבאָל־שפילער מיט דעם באַרימטען ווינער "הכוח", האָב איך שטענדיג געטראַכט וועגען דעם טאָג פון אַן אייגענער אידישער מדינה. און איצט, ווען איך און מיין פרוי סאַלי האָבען געזען ישראל, פאַרענדיג מיט דעם ביאַליסטאָקער טור פון ניו־יאָרק, האָב איך פשוט ניט געגלויבט מיינע אויגען, אַז אידען קענען דאָס באַווייזען. עס איז ממש אומבאַגרייפליך ווי אַזוי די אידען אין ישראל האָבען דאָס אַלץ געקענט אויפבויען און שאַפען, נאָך די אַלע שווערי־גקייטען וואָס זיי האָבען דורכגעמאַכט מיט די אַראַבער.

איך בין געווארן טיף גערירט גלייך אין דעם מאָמענט ווען מיר זיינען אויסגעשטיגען פון עראָפלאַן מיט מיין גוטען פריינט איסאַק ריבאַלאָווסקי און די אַנדערע ליבע לאַנדסלייט, און ווען מיר זיינען אין ישראל באַגעגענט געווארן פון די דאָרטיגע ביאַליסטאָקער און אַנדערע. זיי האָבען פשוט ניט גע־וואוסט וואָס מיט אונז צו טאָן. דאָס איז דערפאַר, ווייל מיר אַלע ביאַליסטאָקער האַלטען זיך צוזאַמען, ווי איין גרויסע טרייע משפּחה.

זייענדיג אין "קרית ביאַליסטאָק" און אין דעם גרויסען דוד סאַהן־אוידיטאָריום אין דער גימנאַזיע אין תל־אביב, האָב איך דאָרט באַגעגענט פיל ביאַליסטאָקער גוטע פריינט, מיט וועמען

ביים כותל מערבי שטייען איסאַק ריבאַלאָווסקי, באַרני סאַקס ווי אויך אַ איד וועלכער דאַוונט.

איך האָב זיך ניט געזען פיל יאָרען. זיי האָבען צו מיר, און צו אַלע פון אונזער גרופּע־טור, אַרויסגעוויזען אַזוי פיל וואַרימקייט, אַז דאָס איז פשוט ניט איבערצוגעבען.

אָבער דאָס אַלץ וואָלט איך דאָך ניט דערגרייכט איצט, נאָכן זיין 43 יאָר אין אַמעריקע, אויב די גוטע פריינט איסאַק ריבאַלאָווסקי און מרס. עטל אינגבערג וואָלטען ניט אויף אַזאַ גוטען אופן אַראַנזשירט אונזער רייזע קיין מדינת ישראל. איך האָף, אַז אויך דעם קומענדען מאָל, ווען עס וועט אַרגאַניזירט ווערען אַזאַ טור פון די היגע ביאַליסטאָקער קיין ישראל, וועל איך אויך זיין איינער פון די באַטייליגטע. דעמאָלט וועל איך אויך שרייבען, נאָכן צוריקקומען, וועגען מיינע קרובים אין ישראל און אַלע גוטע פריינט.

וואָס עס געדענקט זיך פון דער אַלטער היים

פון פיליפּ (פייוועל) לינענבערג

אויף נייַ־וועלט, נומער 6, איז געווען אַ ספּאָרט־קלוב „שטראַל". אָט דער קלוב איז געוואָרען אַרגאַניזירט דורך אַ גרופּע, וועלכע זיינען אַווועק פון „מאָרגענשטערן". פּרעזעס איז געווען זייער אַ פיינער, איידעלער אינטעליגענט, סאַמועל בערק־נער (אין ביאַליסטאָקער אַלבום פון דוד סאָהן ז"ל, זייט 72).

פייוול לינענבערג

וויצע־פּרעזעס איז געווען משה'ל פאָזנאַנסקי; סעקרעטאַר, ליאַם־פּערט; אינסטרוקטאָר, משה'ל סערלין. אין דער פאַרוואַלטונג זיינען געווען: איטשע פאָראָזווסקי, אייזיק ווילאָזשאַנסקי, מאָטעל ברענער, ברוך פייסאָוויטש און ברוך ראָטאָוויטש.

דער קלוב איז געווען זייער גוט אַרגאַניזירט. זומער, מיט פוטבאָל און לייכט־אַטלעטיק, אויפן ספּאָרט־פּלאַץ אין זוועזשינעץ. איין זומערדיגען סעזאָן האָט מען אויך איבערגענומען דעם פּלאַץ אויף בראָניצקי. טיילמאָל פלעגט מען מאַכען אויספלוגען אין עלעקטראָווגע, אין דער גלאָז־הוטע, אין יוראָווצע זיך לערנען שווימען און אויף אַ מעטש אין דער פּראָווינץ ביעלסק, לאָמזשע און אַנדערע ערטער.

ווינטער פלעגט מען זייער גוט פאַרברענגען אין זאַל פון קלוב, דורך פאַרשידענע ספּאָרטען און גימנאַסטיק. כמעט יעדען שבת ביינאַכט, אויך טענץ. ביז עס איז געקומען אַ טאָג און דורך עפּעס אַ מיספּאַרשטענדעניש זיינען געקומען געהיים־פאָליציי אין קלוב און געזוכט אין אַלע צימערן. מיטאָמאָל האָבען זיי דערזען הענגען אויף אַ וואַנט אַ גרויס בילד פון קאַרל מאַרקס. באַלד נאָכדעם האָט די מאַכט דעם „שטראַל"־קלוב פאַרטונקעלט און געשלאָסען. אַלע מיטגלידער זיינען שוין געבליבען אין אַ היים. אַ געוויסע צאָל יאָטען זיינען אַריין אין זשע.קאַ.עס., און אַנדערע אין דעם „הפּועל".

60־יאָריגע אַניווערסערי פאַר אסתר און סאָל ווינער

מיט אַ קורצער צייט צוריק, האָבען אסתר און סאָל ווינער געפייערט זייער 60־יאָריגע חתונה־אַניווערסערי, וואָס זייערע קינדער האָבען איינגעאָרדענט און דורכגעפירט אויף אַ היימישען אופן. אין דער פייערונג האָבען זיך באַטייליגט די משפּחה־מענטשען, פריינט, באַקאַנטע און לאַנדסלייט.

סאָל ווינער איז איינער פון די גרינדער פון אונזער גרויסען ביאַליסטאָקער צענטער אין ניו־יאָרק. פון זינט דעם אָנהויב מיט צענדליגער יאָרען צוריק און ביז היינט. ניט געקוקט אויף אַמאָליגע פאַרשידענע שוועריגקייטען, איז ער שטענדיג געווען אין די פאָדערשטע פּאָזיציעס, כדי צו העלפען אויסבארייטערן, פאַרשענערן און פאַרגרעסערן אונזער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל, וואָס איז איצט איינע פון די פּאָפולערסטע און נוצליכסטע אידישע פאָלקס־אינסטיטוציעס. עס איז פשוט שווער אויסצורעכענען אַלץ, וואָס סאָל ווינער האָט געטאָן, און ער טוט ווייטער, פאַר דעם ביאַליסטאָקער צענטער. ער איז איצט

סאָל און אסתר ווינער

ערן־וויס־פרעזידענט פון דעם ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע איינוואוינער און שפּיטאָל.

די ליבהאַרציגע אסתר ווינער, איז איינע פון די גרינדערינס פון דער ביאַליסטאָקער לעידיס־אָקזילערי. זי איז אָלע יאָרען טעטיג און טריי איבערגעגעבען דער אַרבעט פון דער אָקזילערי, וועמען זי גיט אָפּ פיל אָנשטרענגונגען און מי. אסתר ווינער איז מיט יאָרען צוריק געווען אייניג פון די יעניגע, צוזאַמען מיט איר ליבען מאַן, וואָס זי פלעגט אָוועקפאָרען אויף די מאַרקעטס, כדי צו ברענגען פאַר די עלטערע איינוואוינער פון דער היים פיש, פלייש, גרינוואַרג און אַנדערעס, וואָס זי פלעגט אין יענער צייט באַקומען אומזיסט פון די פאַרקויפער. פרוי ווינער האָט אויך שטענדיג אויף אָ זייער אַקטיוון אופן געהאָלפען דורכפירען די גרויסע אונטערנעמונגען פון דער אָקזילערי. זי איז פיל יאָרען געווען ווייס־פרעזידענטין פון דער אָקזילערי, און האָט אויך פאַרנומען אַנדערע וויכטיגע פירענדע אַמטען.

איצט, וען מיר פייערן 50 יאָר ביאַליסטאָקער לעידיס־אָקזילערי, קומט פרוי אסתר ווינער גרויס אָנערקענונג און דאַנק־באַרקייט פאַר מיטהעלפען אויף אַזאָ טרייען אופן פאַר דעם אָז די לעידיס־אָקזילעריע אַרגאַניזאַציע האָט דערגרייכט אַזוי פיל דערפאָלג, און גייט ווייטער אָן מיט וויכטיגע אַקטיוויטעטן. מיר ווינטשען אסתר און סאָל ווינער וויטערדיגע לאַנגע יאָרען פון אָ גליקליכען צוזאַמענלעבען, נחת און פרייד אין זייער פערזענליכען לעבען און אין דער משפּחה.

50־יאָריגער חתונה־יובילעי פון משה און שרה מאַלאָזאָפסקי

מיט אַ קורצער צייט צוריק, דעם 15טען סעפטעמבער, האָבען אונזערע ליבע פריינט, שרה און משה מאַלאָזאָפסקי, געפייערט אויף אַ גרויסאַרטיגען אופן זייער גאָלדענעם 50־יאָריגען חתונה־יובילעאום. די פייערונג איז איינגעאָרדענט געוואָרען פון זייערע צוויי טעכטער, איזאָבעל און מאַלי, וועלכע זיינען פאַרהיראָט צו סטענלי נאַדלער און צו הוירבערט אָקון. ביי דער פייערונג, וואָס איז פאַרגעקומען אין דעם עלעגאַנטען זאַל פון „גאָלדען געיט אין", אין ברוקלין, זיינען אָנוועזענד געווען די גאָנצע פאַמיליע, נאָענטע פריינט, געזעלשאַפטליכע עסקנים און לאַנדסלייט, צווישען וועמען מר. און מרס. מאַלאָזאָפסקי זיינען זייער טעטיג אָלע יאָרען, יעדער פון זיי ביידע אויף אָן אייגענעם געביט.

דער ליבליכער משה מאַלאָזאָפסקי איז אָלע יאָרען טעטיג אין זיין לאַנדסמאַנשאַפט די „גאָניאָנדזער־טרעסטינער יאָנג פרענדס", ניט בלויז פאַר דער דאָזיגער חשוב'ער אָרגאַניזאַציע דאָ, נאָר אויך פאַר לאַנדסלייט אומעטום, פאַר מדינת ישראל און

משה און שרה מאַלאָזאָפסקי

פאַר פאַרשידענע אידישע אָרגאַניזאַציעס. ער איז אַ צאָל יאָרען געווען רעדאַקטאָר פון דעם „גאָניאָנדזער־טרעסטינער ביולעטין", די פינף־יאָריגע זשורנאַלען, און ער איז אויך געווען אין דער רעדאַקציע־קאָמיסיע פון דעם גרויסען, ווירדיגען און וויכטיגען „גאָניאָנדזער יזכור־בוך". איצט איז מאַלאָזאָפסקי פרעזידענט פון די „גאָניאָנדזער־טרעסטינער יאָנג פרענדס", וואָס איז גרינדעט געוואָרען אין יאָר 1905.

וועז משה מאַלאָזאָפסקי איז געקומען קיין אַמעריקע, אין יאָר 1922, איז ער באַלד געוואָרען טעטיג ביי די גאָניאָנדזער־טרעסטינער. אין פאַרלויף פון די קנאַפּע פאַרגאַנגענע פופציג יאָר האָט ער פאַרנומען פאַרשידענע וויכטיגע פירענדע אַמטען אין דער אָרגאַניזאַציע. ער איז איינער פון די באמת זעלטענע אידישע כלל־טוער, וועלכער איז ניט בלויז טעטיג אין זיין לאַנדסמאַנשאַפט פאַר היגע צוועקען און פאַר לאַנדסלייט, נאָר אויך, ווי שוין געזאָגט, פאַר לאַנדסלייט אומעטום, פאַר מדינת ישראל און פאַר אידישע אינטערעסען וואו און וועז דאָס איז נויטיג. ער איז אויך זייער טעטיג און וווייזט שטענדיג אַרויס געהעריגע הילפס־גרייטקייט פאַרן ביאַליסטאָקער צענטער, היים און שפּיטאָל פאַר עלטערע מענטשען אין ניו־יאָרק, וואו ער איז אָ חשוב'ער מיטגליד פון דער באָארד אָוו דירעקטאָרס.

זיין ליבע פרוי, די האַרציגע און באַשיידענע שרה מאַלאָזאָפסקי, איז פון יאָר 1945, גלייך נאָכן גרויסען אידישען חורבן ביי היטלערן, פאַרזיצערין פון דעם „טרעסטינער רעליף־קאָמי־

טעט". פאַר די לעצטע פינף יאָר האָט די אַרגאַניזאַציע געענדערט דעם נאָמען אויף "סאָל בינדלער מעמאָריאַל פאָנד — טרעסטינער רעליף קאָמיטעט". אין פאַרלויף פון די יאָרן האָט די אַרגאַני־זאַציע פון אַ קליינער גרופּע פרויען, אונטער דער אָנפירערשאַפט פון שרה מאַלאָזאָפסקי, געשאַפען העכער 50 טויזענט דאָלאָר פאַר די געראַטעוועטע טרעסטינער אידן פון היטלערן, פאַר די וואָס זיינען געווען אין די די. פּי.־קעמפּס און אין אַנדערע ערטער. מען האָט שווער־געליטענע לאַנדסלייט געהאָלפּען זיך שטעלען אויף די פיס, די מערסטע פון זיי האָבען זיך באַזעצט און אייַ־גענאָרדענט צו אַ גוטען לעבען אין מדינת ישראל. אין די לעצטע יאָרן איז דאָרט געשאַפען געוואָרען, מיט דער הילף פון די לאַנדסלייט אין אַמעריקע, אַ גוט פונקציאָנירענדע ליי־קאָסע אַן פּראָצענטער. די מאַלאָזאָפסקיס האָבען צוויי מאָל באַזוכט ישראל און אַליין געזען, ווי אַזוי די דאָזיגע גוטע און הומאַניטאַרע ארבעט איז דאָרט אינגעשטעלט.

צו דער שמחה פון שרה און משה מאַלאָזאָפסקי פאַראייניגען זיך אויך מיר, דער ביאַליסטאָקער צענטער און אַלע לאַנדסלייט. מיר ווינטשען דעם ליבען פּאָרל נאָך פיל יאָרן פון געזונט, דערפאָלג, פרייד און גליק אין זייער גאַנצער משפּחה.

ער איז באַגיסטערט פון אַ מיטינג ביי די באָארד אָו דירעקטאָרס

ליבער פריינט איסאַק ריבאַלאָווסקי,

איך שרייב די פּאָר ווערטער, כדי אויסצודריקען מיין באַ־גייסטערונג פאַר דעם, וואָס איך האָב בייגעוואוינט דעם מיטינג פון באָארד אָו דירעקטאָרס פון דעם ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל. פאַר מיר, ווי אויך פאַר מיין פריינט רובין בינדלער, איז דאָס געווען איינע פון די שענסטע — אויב ניט דער שענסטער — צוזאַמענקונפטען פון דער פירערשאַפט ביים ביאַליסטאָקער צענטער אין ניו־יאָרק.

מר. פיינבערג'ס דערעפענונג פון דעם מיטינג און דער באמת פראַכטפולער פּראָטאָקאָל (איך האָב אַ ביסעל דערפאַרונג אין שרייבען פּראָטאָקאָלען), געלייענט פון אונזער נייעם גייסטיגען פירער, הרב שמואל קראַניק, האָט גלייך אַריינגעפירט אין אַ געהויבענער שטימונג. די פּאָסיגע וועטער פון אייך, איסאַק ריבאַלאָווסקי און פון מרס. עטל אינגבערג, ביים אינשוועדען די באַאַמטע, זיינען געווען זייער צוגעפּאַסט צו דער שטימונג און אויפן אָרט. אַזוי איז אויך געווען מיט די האַרציגע רייד פון מר. נאָוויק (אַ מענטש פון 85 יאָר), וועמען איך הער שוין איבער פערציג יאָר. אָבער ביים דאָזיגען מיטינג האָט ער זיך פּשוט איבערגעטראָפען, מען וואָלט געקענט זאָגען, אַז עס איז געווען "אַ מעסטער־פּיס". זאָל ער נאָך טאַקע לאַנג לעבען און געזונט זיין. מיינע האַרציגסטע דאַנקען צו מרס. עטל אינגבערג, צו אייך און צו הרב שמואל קראַניק.

מיט די האַרציגסטע ברכות,

משה מאַלאָזאָווסקי

באַמערקונג פון דער רעדאַקציע

פריינט משה מאַלאָזאָווסקי איז פרעזידענט פון דער גאַניאַנדזער און טרעסטינער אַרגאַניזאַציע, ער איז שטענדיג מיט דעם ביאַליסטאָקער צענטער און ער העלפט אונז אַרויס. פריינט רובין בינדלער, וועמען פריינט מאַלאָ־זאָווסקי דערמאָנט דאָ אין זיין בריוו, איז וויצע־פרעזידענט פון דעם ביאַ־ליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל. ער איז אויך טרעזשורער פון דער גאַניאַנדזער און טרעסטינער אַרגאַניזאַציע.

דריטער סדר ביי די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אין אַרגענטינע

פון בן ציון ברוקער

דער פאַרבאַנד פון די ביאַליסטאָקער אידן אין בוענאָס־איירעס און פון דער אומגעגענט, האָבען דורכגעפירט אַ פּייער־ליכען דריטען סדר, אין זייער אייגענער היים אויף זשאַן זשאַרעס 622, אין וועלכען עס האָט זיך באַטייליגט אַ גרויסער עולם פון לאַנדסלייט מיט זייערע משפּחות. פריינט יצחק צעסלער, דער סעקרעטאַר פון פאַרבאַנד, האָט געעפענט דעם פּייערליכען אָוונט און געגעבען אַ פאָסיגען אַריינפיר־וואָרט וועגען יום־טוב פסח. ער האָט אויך גערעדט וועגען דעם צוזאַמענהאַנג וואָס דאָס האָט מיט דעם 25טען יובילעי פון מדינת ישראל.

מיט דעם סדר און זאָגען די הגדה, האָט אַנגעפירט דער געשיקטער פאַרטרעטער פון דער קהילה, דער דיכטער שמואל צעסלער. אים האָבען מיטגעהאָלפען: ראָסיטאַ גלוצקי, זיידעל וואַראָן, זלמן־דוד יעווריייסקי, וואָלף טשינסקי, אברהם דיין און שרה טורעק. די פיר קשיות האָט געפרעגט דאָס מיידעלע רות יעווריייסקי, וועלכע האָט ביי אַלע אָנווועזנדע אַרויסגערופען באַ־גייסטערונג. אייניגע קאָפּיטלעך פון דער הגדה זיינען אויך אויף אַ קינסטלערישען אופן אינטערפּרעטירט געוואָרען, מיט וואָרט און געזאַנג, פון: פּאַני סאָלטשינסקי, יעקב רודין, שלמה גראָס־מאַן, דוד זאָבלודאָווסקי און הערשל ציגאַן. עס זיינען אויך גע־זונגען געוואָרען געטאַ־ און חורבן־לידער.

די פּסח'דיגע סעודה, וואָס איז געווען זייער געשמאַק און אויף אַ היימישען אופן, איז צוגעגרייט געוואָרען פון דער פרויען־קאָמיסיע, וועלכע העלפט־מיט דעם ביאַליסטאָקער פאַרבאַנד צו שאַפען פאָנדען פאַר די אַקטיוויטעטען. אין דעם וועייטערדיגען טייל פון "אָפּריכטען" דעם סדר, זיינען אַרויסגעבראַכט געוואָרען פאַרן עולם שאַפונגען פון די באַוואוסטע שריפטשטעלער און דיכטער: זלמן שזר, יצחק יאָנאַסאָוויטש, לעאָן וויינער, יוסף רעזניק, מרדכי געבירטיג, אברהם שמח, מלכה לי, הירש גליק, אברהם זאַק, מאַרק וואַרשאָווסקי, שמערקע קאַטשערגינסקי און פון יצחק צעסלער.

עס זיינען באַדאַנקט געוואָרען דער וויצע־פּאָרזיצער פון פאַרבאַנד, זיידעל וואַראָן און זיין פרוי, פאַרן דעקען אַלע הוצאות פון סדר. עס איז באַגריסט געוואָרען דער טיכטיגער עסקן בערל ביאַליסטאָצקי, צו זיין וועלכן אַ בן־שבעים. נאָכן דורכפירען דעם סדר איז דורכגעפירט געוואָרען אַ גרויסער קינסטלערישער פּראָגראַם, אין וועלכען עס האָבען זיך באַטייליגט די באַקאַנטע קינסטלער: יעקב און אסתר דורי, פאַני סאָלטשינסקי, דאָדיע זאָבלודאָווסקי און דאָס מיידעלע רות יעווריייסקי.

דער פייערליכער אָוונט האָט זיך פאָרגעדיגט מיטן געזאַנג פון דער "התקוה" אין אַ גאָר געהויבענער שטימונג, אין מיט אַ געפיל פון בענקשאַפט צו דער אַמאָליגער טייערער אידישער ביאַליסטאָק, וועמענס גייסטיגע ירושה מען דאַרף אָפּהיטען מיט ליבע און טריישאַפט.

אַ באַנקעט לכבוד מאַקס טאָביאַס

דער טשערמאַן פון אונזער שוהל־קאָמיטעט, מאַקס טאָביאַס, איז באַעהרט געוואָרען מיט אַ באַנקעט, זונטאָג, דעם 6טען מאַי, 1973, לכבוד זיין 80טען געבורטסטאָג און אויך פאַר זיין דער פֿרעזידענט פון דער אָסטראָלענקער סאָסייעטי פאַר 40 יאָר. מר. היימאַן טאָפּעל איז געווען דער טשערמאַן פון דעם באַנקעט.

די פייערונג איז דורכגעפֿירט געוואָרען אין אַ פריילעכער און פֿריינטלעכער אַטמאָספערע מיט אַ גרויסען עולם. די טישען זיינען געווען שיין באַדעקט, מיט אַ פֿאַסיגען יום־טוב׳דיגען מאָלצייט.

פֿאַרשטייער פון אַ סך אָרגאַניזאַציעס האָבען באַגריסט מר. טאָביאָס און אים באַדאַנקט פאַר זיין וויכטיגער און געזעלשאַפֿט־ליכער אַרבעט פאַר אַ סך יאָרען. די אָרגאַניזאַציעס וועלכע האָבען זיך באַטייליגט אין דעם באַנקעט זיינען: די אינדעפּענדענט אָסטראָלענקער סאָסייעטי, די פּראָגרעסיוו אָסטראָלענקער

ביים מייקראָפֿאָן שטייען לעווי קעלער, וועלכער גיט איבער אַ טשעק צום ביאַליסטאָקער היים לכבוד מאַקס טאָביאַס (רעכטס). אין מיטען שטייט היימאַן טאָפּעל, טשערמאַן פון דעם באַנקעט.

סאָסייעטי, דער ענערי סטריט סעטעלמענט און די אָסטראָלענקער חברה תהלים. מרס. אינגבערג, עקזעקוטיוו־דירעקטאָר פון דער ביאַליסטאָקער היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל, איסאַק ריבאַלאָווסקי, געוועזענער סעקרעטאַר און הרב שמואל קראָניק האָבען געוואונטשען מזל־טוב צו פריינט טאָביאָס און האָבען אים פֿרעזענטירט מיט אַ ספּעציעלען טאָווע פאַר זיין אַרבעט פאַר אונזער אינסטיטוציע.

פריינט טאָביאָס האָט געענטפֿערט באַדאַנקענדיג דער ביאַליסטאָקער היים פאַר געבען אונזער גרויסען זאַל פאַר זיין באַנקעט. ער האָט אויך געזאָגט, אַז עס איז פאַר אים אַ זכיה צו זיין טעטיג אין אַזויפיל אָרגאַניזאַציעס פאַר אַזויפיל יאָרען און ער האָפּט, אַז ער וועט קענען אָנגיין מיט זיין וויכטיגער אַרבעט פאַר נאָך אַ סך יאָרען.

מר. ריבאַלאָווסקי האָט געמאַכט אַן אָפּיל פאַר דער ביאַליסטאָקער היים און אַלע האָבען זיך וואָרים אָפּגערופען. מר. לעאָן קעלער, געוועזענער פֿרעזידענט פון דער אָסטראָלענקער סאָסייעטי, האָט אין איר נאָמען געגעבען 1000 דאָלער צו אונזער היים לכבוד מאַקס טאָביאָס.

מיר ווינטשען פריינט טאָביאָס, זיין פרוי בעטי און זייער גאַנצע פאַמיליע פיל גליק, געזונט און נחת. מיר האָפֿען, אַז מר. טאָביאָס וועט קענען דינען אונזער און אַנדערע געזעלשאַפֿטליכע אָרגאַניזאַציעס פאַר אַ סך יאָרען.

מיינע אינדרוקען פון ביאַליסטאָקער צענטער אין ניו־יאָרק

פון **בערל שאַצמאַן** (קאָפּענהאַגען)

וועג איך בין צוגעקומען צו דעם גרויסען ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל, אויף 228 איסט בראָדוועי, אין ניו־יאָרק, האָב איך ביים אַריינגאַנג אין דער גאַביידע געזען אַ סקווער מיט אַ פיינעם פּאַרק. אויף בענק זיינען געזעסען זקנים, מענער און פרויען. צווישען זיי איז אַרומ־געגאַנגען אַ פלעגערין, וועלכע האָט יעדען פון די זקנים דער־קוויקט דאָס האָרץ מיט עפּעס אַ געטראַנק. פון אַ רעקאָרד אָדער פון אַ מאַגנעטאָפֿאָן האָבען זיך געהערט אידישע פאָלקס־לידער. איך האָב זיך צו דעם אַלעם צוגעקוקט מיט פרייד, און צום סוף בין איך אַריין אין בנין.

וועג איך בין אַריינגעקומען אין דער גאַביידע, האָב איך באַגעגענט דעם ליבען לאַנדסמאַן איסאַק ריבאַלאָווסקי, גענע־רַאל־סעקרעטאַר און עטל אינגבערג, עקזעקוטיוו־דירעקטאָר פון דעם ביאַליסטאָקער צענטער און היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל. מיר האָבען גלייך געהאַט אַ לאַנגען שמועס וועגען דער אַמאָליגער ביאַליסטאָק און די דאָרטיגע אידען מיט זייער לעבען, ווי אויך וועגען דעם ווי אַזוי אונזערע טייערע לאַנדס־לייט ציען איצט ווייטער דעם גרויסען יחוס פון דער אַזוי טראַגיש אומגעבראַכטער אידישער ביאַליסטאָק, ביי די נאַציס...

פריינט ריבאַלאָווסקי האָט מיך אַרומגעפֿירט אין אַלע אָפּ־טיילונגען, וואָס געפינען זיך אין דער גאַביידע. איך האָב געזען אַ פֿרעכטיגע אינסטיטוציע פאַר אידישע מענער און פרויען, אַ שפּיטאָל מיט ליכטיגע זויבערע צימערן, אַ לאַבאָראַטאָריע און אַן אָפּטייק וואָס באַזאָרגט די קראַנקע מיט אַלע נויטיגע מעדי־קאַמענטן. די קראַנקע וועלען טאָג־טעגליך באַהאַנדעלט פון דאָקטוירים, פון פאַרשידענע ספּעציאַליסטן. אין אַלע אָפּטיי־לונגען איז אינגעפֿירט אַ גוט אָרגאַניזירטע אַרבעט. אין אַלע אָפּטיילונגען איז ריין, אַלץ איינגעאָרדענט אויף אַ מאָדערנעם אופן, אומעטום איז די שטימונג אַן אידעאַלע. די אַלע טעטיג־קייטען וועלען אויסגעפֿירט באַשיידען, אָבער מיט גרויסער מענטשליכער זאָרג און איבערגעגעבענהייט, פאַר דעם וואויל־זיין פון די איינוואוינער אין דער אינסטיטוציע.

אין אַלץ וואָס איז דאָרט געשאַפֿען געוואָרען — דער בנין, די אויסשטאַטונג און די פאַרשידענע אָפּטיילונגען, זעט מען דעם שכל און די קאָלאָסאַלע אָרגאַניזאַטאָרישע אַרבעט פון דוד סאָהן ע״ה, דעם גדול הדור, דעם ביאַליסטאָקער אידישען פאָלקס־מענטש, וואָס האָט פאַרקערפּערט אין זיך די בעסטע און שענסטע מעלות פון אַן איבערגעגעבענעם געזעלשאַפֿטליכען אידישען ביאַליסטאָקער פּירער.

איסאַק ריבאַלאָווסקי, דער איצטיקער געניראַל־סעקרעטאָר פון דער אינסטיטוציע, וועלכער האָט איבערגענומען דעם וויכ־טיגען און פאַראַנטוואָרטליכען אַמט, נאָכן פאַרשטאָרבענעם דוד סאָהן ע״ה, פּירט זיין אַקטיוויטעט אין דעם זעלבען סטיל און פֿראַקטיק פון זיין גרויסען לערער דוד סאָהן. ריבאַלאָווסקי באַמיט זיך אויך מיט זיין אַקטיוויטעט צו פּירען די אַרבעט און אַנטוויקלען אַלץ נאָך בעסער, שענער און צו אַ העכערער מדרגה די ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפֿט, וואָס איז אַ באַרעכטיגטער צענטראַלער אַדרעס פאַר ביאַליסטאָקער אידען אין דער גאַנצער וועלט.

שלום־מיטינג און אינסטאַלעישאַן פון אָפיסערס און דירעקטאָרען

דעם 10טען דזשון, 1973, איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען דער שלוס־מיטינג און אינסטאַלעישאַן פון נייע אָפיסערס און דירעקטאָרען פאַר דעם קומענדיגען יאָר. דער טשערמאַן פון מיטינג איז געווען חזן הערי פיינבערג.

אַזוי ווי דער פּראָטאָקאָל־סעקרעטאַר פון דער באָארד אָוו דירעקטאָרען, היימאַן מאַן און זיין פרוי זיינען געווען אויף אַ טור אין ישראל, האָט הרב שמואל קראָניק געלייענט דעם פּראָטאָקאָל פון דעם פריערדיגען מיטינג פון באָארד אָוו דירעקטאָרען און אויך דעם פּראָטאָקאָל פון נאָמינירונג־קאָמיטעט.

מרס. עטל אינגבערג, עקזעקוטיוו־דירעקטאָר און איסאַק ריבאַלאָווסקי, געשעפטס־סעקרעטאַר, האָבען אָפּגעגעבען באַריכטען וועגען דעם טור פון ביאַליסטאָקער לאָנדסלייט און פריינט אין ישראל לעצטען מאָנאַט. דער טור איז געווען דערפאָלגרייך און צו געדענקען.

מרס. אינגבערג, מר. ריבאַלאָווסקי און מר. פיליפּ נאָוויק, טשערמאַן פון באָארד אָוו גאָווערנאָרס, האָבען אינסטאַלירט די נייע אָפיסערס און דירעקטאָרען פון דער ביאַליסטאָקער היים. מר. נאָוויק האָט אויך געלייענט אַ באַגריסונג פון אונזער פרעזידענט, אילאַי טאַרלאָפסקי, וועלכער האָט געפעלט. דער טשערמאַן פון באָארד אָוו גאָווערנאָרס האָט אויך געלייענט 2 פאָעמעס וואָס איינע איז געדרוקט אין דער ענגלישער אָפּטיילונג.

מר. אברהם גראַדאָן, אַ וויצע־פּרעזידענט, האָט פאָרגעלייענט די נעמען פון אַלע דירעקטאָרען פאַרן נייעם סעזאָן און זיי גע־בעטען זיך אויפשטעלען. די פאָלגענדע זיינען די אינסטאַלירטע אָפיסערס פאַר דעם יאָר 74־1973:

פּרעזידענט — אילאַי טאַרלאָפסקי; וויצע־פּרעזידענטן — ראובן בינדלער, אברהם גינזבורג, מאַרטין גינזבורג, מרס. ראָוז גאָלדבערג, אברהם גראַדאָן, ראָוז קאָס, פילים קאַסעל.

קאַסירער — פּאָול שאָכעט; קאָנטראָלערס — אַלבערט פריי־ליך, מ. אַרטור טאַרלאָוו; געשעפטס־סעקרעטאַר — איסאַק ריבאַלאָווסקי; עקזעקוטיוו־דירעקטאָר — מרס. עטל אינגבערג; טשערמאַן, באָארד אָוו גאָווערנאָרס — פילים נאָוויק; וויצע־טשערמאַן, באָארד אָוו גאָווערנאָרס — האַראָלד טאַלין; טשער־מאַן, באָארד אָוו דירעקטאָרען — דייוויד דזש. גאָלדבערג; וויצע־טשערמאַן, באָארד אָוו דירעקטאָרען — הערי פיינבערג; פּראָטאָ־קאָל־סעקרעטאַר — היימאַן מאַן; דירעקטאָר פון פּאָבליק־רעלעי־שאָנס — הרב שמואל קראָניק.

טראָסטיס — מרס. דזשין געליס, הערי קאַץ, אַרטשי לין, סעם סאָלאָש, דזשאָזעף וואריק, סיימאָן ווייבערג, מאיר זאַקהיים.

עהרען־פּרעזידענט — דזשייקאָב קאָהען; עהרען־וויצע־פּרע־זידענטן — מאָריס עסטאָן, סאל גאָלד, דייוויד פינקוס, מרס. ראָוז רובין, סעם רובין, סעם שאַפּירא, ווילים ווינער, סאל ווינער, דייוויד זייקים.

דער שלוס־מיטינג פון באָארד אָוו דירעקטאָרען איז דורכ־געפירט געוואָרען אין אַ פייערליכער און פריינטליכער אַטמאָ־ספערע.

שלום־מיטינג און אינסטאַלעישאַן פון דער ביאַליסטאָקער לעידים אַקזילערי

דער שלוס־מיטינג און אינסטאַלעישאַן פון די אָפיסערס פון דער ביאַליסטאָקער לעידס־אָקזילערי איז אָפּגעהאַלטען גע־וואָרען דעם 18טען דזשון, 1973.

מרס. עטל אינגבערג, עקזעקוטיוו־דירעקטאָר פון דער ביאַ־ליסטאָקער היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל, ווי אויך איסאַק ריבאַלאָווסקי, געשעפטס־סעקרעטאַר און הרב שמואל קרא־ניק האָבען אינסטאָלירט די נייע באַאַמטע פון דער אָקזילערי מיט אַ פּאַרשלאָג, אַז אַזוי ווי די לעידיס אָקזילערי פייערט דעם 50־יאָריגן יובילעאום היינטיגס יאָר, דאַרפען זייערע אָפיסערס און מיטגלידער אַרבעטען טאָפּעל שווער כדי צו פאַרשטאַרקען אונזער וויכטיגע פּרויען־אָרגאַניזאַציע.

מרס. דזשין געליס, אַ טראָסטי פון דער היים האָט אינסטאַ־לירט די נייע פּרעזידענטין פון דער ביאַליסטאָקער לעידיס אָקזילערי, מרס. הילדאַ סלאָיער. מרס. סלאָיער האָט אונטער־געשטראָכען די פיינע אַרבעט פון די פרויען און האָט זיך אויך אונטערגענומען צו פירן די לעידיס אָקזילערי צו גרעסערע דערגרייכען.

מיר האָבען אויך געפייערט דעם 46טען חתונה־יובילעאום פון אונזערע טרייַע דירעקטאָרען, מר. און מרס. איזאַדאָר זאַלע־ווין. מרס. זאַלעווין האָלט אויך דעם אַמט פון פּראָטאָקאָל־סעקרעטאַרין פון דער לעידיס אָקזילערי.

מיר ווינטשען אונזערע ליבע שוועסטער פון דער לעידיס אָקזילערי אַ געזונטען און גליקליכען יאָר.

הרב שמואל קראָניק האָט איינגעשוואָרען פאָלגענדע טראָסטיס פון ביאַליסטאָקער לייַדיס אָקזילערי. פון רעכטס: בעטי טאָביאַס, העלען פרייבערג, דזשוליאַ פאַרבער, רוטה בלומבערג, העלען שאַראָן, אסתר קאַפּלאַן און בערטאַ טאָפּאָלסקי.

איסאַק ריבאַלאָווסקי שוועדט איין די באַאַמטע פון ביאַליסטאָקער לעידיס אָקזילערי. פון לינקס: ראָוז פינקעלשטיין, ווייס-פינאַנס- סעק־רעטאַר; צילאַ פּלאקי, טרעזשורער; איידאַ זאַלעוויץ, פּראָטאָקאָל־סעקרעטאַר.

אונזער היים אויפן שוועל פון די ימים נוראים

ווי אַלע יאָר, וועלען מיר אויך דעם יאָר אָפּהיטן די ימים־נוראים אין אונזער היים אויף דעם עכט־טראַדיציאָנעלען אידישען שטייגער, ווי אידען האָבען דאָס געטאָן אין אַלע דורות.

אונזער שוהל וועט אויך דעם יאָר זיין דער זאַמלפונקט פון מתפללים, אונזערע אייגענע זקנים ווי אויך שכנים פון דער געגענט, וועלכע וועלען דאָ קומען אויס־בעטען אַ גוט יאָר.

עס וועלען אויך אָנגעצונדען ווערען אַלע עלעקטרישע ליכט ביי די נעמען פון די פאַרשטאַרבענע פריינט און מיטגלידער וועלכע זיינען פאַראייביגט געוואָרען אויף די בראָנז־טאָוולען אין אונזער שוהל, און זייער אָנדענק וועט געהייליגט ווערען ביי דער תפילה פון „יזכור".

אויף סוכות וועלען מיר, ווי תמיד, האָבען אַ פּראַכטפול־דעקאָרירטע סוכה און אויך די ארבעה מינים.

די עס־צימערען וועלען אויסקוקען יום־טוב׳דיג און עס וועלען סערווירט ווערען געשמאַקע טראַדיציאָנעלע מאכלים.

ביי דער געלעגענהייט ווילען מיר אויסדריקען אַ גרויסען דאַנק און אָנערקענונג צו די אַלע וואוילטעטיגע מיטגלידער און פריינט, וועלכע העלפען מיט זייער ביישטייער אַריינברענגען דעם יום־טוב און די פרייליכע אַטמאָספערע אין אונזער „היים".

אַ געזונטען, געבענטשטען און מזל׳דיגען נייעם יאָר.

ימים נוראים תפילות

מיר לאָדען איין אַלע פריינט און שכנים צו קומען דאַוונען מיט אונז דעם קומענדיגען ראש־השנה און יום־כיפור, וועלכע פאַלן אויס דעם יאָר מיטוואָך ביינאַכט, דעם 26טען סעפטעמבער, און דאָנערשטאָג און פרייטאָג, דעם 27טען און 28טען סעפטעמבער 1973. כל נדרי וועט מען זאָגען פרייטאָג צו נאַכטס, אָקטאָבער דעם 5טען און יום־כיפור וועט אָנגיין דעם גאַנצען שבת, דעם 6טען אָקטאָבער ביז נאַכט. יזכור וועט מען זאָגען יום־כיפור בייטאָג און אויך שמיני עצרת, דאָנערשטאָג, דעם 18טען אָקטאָבער.

גוטע בעלי־תפילות וועלען, ווי אַלע יאָר, אָנפירען מיט דעם דאַוונען, אַלע זיינען געבעטען צו קומען און צוזאַמען מיט די עלטערע איינוואוינער פון דער היים זיך אויסבעטען אַ געזונטען און גליקליכען יאָר.

יערליכער באַנקעט

אַלע מיטגלידער און פריינט זיינען געבעטען צו פאַרצייכענען די דאַטע, זונטאָג, נאָוועמבער דעם 4טען, 1973. אין דעם טאָג וועלען מיר האָבען אונזער יערליכען באַנקעט און היינטיגס יאָר פייערען מיר ספּעציעל דעם 50טען יובילעאום פון דער ביאַליסטאָקער לעידיס אָקזילערי.

דער וויכטיגער דינער דערמעגליכט שטענדיג אונזערע לאָנדסלייט און פריינט זיך צונויפצוקומען אין אַ יום־טוב׳דיגער און פרייליכער אַטמאָספערע.

מיר זיינען זיכער, אַז אַלע וועלען קומען און אָנטיילנעמען אין דער פייערליכער אונטערנעמונג.

זומער עמוירדזשענסי קאָמפּעין

די באַאַמטע פון ביאַליסטאָקער צענטער און היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל, צוזאַמען מיט די עלטערע אינוואוינער, באַדאַנקען אַלע אונזערע לאָנדסלייט און פריינט פאַרן העלפען אונז מיט זייערע ביישטייערונגען פאַר דעם זומער־עמויר־דזשענסי־קאַמפּעין.

די זומער־מאָנאַטען זיינען געווען זייער שווערע פאַר דער אינסטיטוציע. אָבער מיט דער הילף פון די לאָנדסלייט איז דאָס פאַרלייכטערט געוואָרען.

מיר דריקען אויס אַ האַרציגען דאַנק צו אַלע וועלכע האָבען צוגעהאָלפען אין דער וויכטיגער אַרבעט.

יערליכער טעאַטער־בענעפּיט, זונטאָג, אָקטאָבער 14, 2 ביימאָג

זונטאָג, דעם 14טען אָקטאָבער 1973, 2 אַזייגער בייטאָג, וועלען מיר דורכפירען אונזער יערליכען טעאַטער־בענעפּיט אין פילהאַרמאָניק־האַל פון לינקאָלן צענטער, בראָדוועי און 64טע גאַס, ניו־יאָרק.

עס וועט פאָרבאַרייטעט ווערען אַ רייכע מוזיקאַלישע רעוויו, „יום־טוב זאָל זיין!", פּרעזענטירט פון דעם באַוואוסטען אַרטיסט הערמאַן יאָבלאָקאָוו. דער וועלט־באַרימטער אָפּערע־קינסטלער דשאָן פּירס וועט זיין דער הויפּט־אַרטיסט.

די פאָלגענדע קינסטלער פון דער ביינע, ראַדיאָ און טעלעוויזיע וועלען אויך אויפטרעטען: די אינטערנאַציאָנאַלע זינגערין דזשינעטטא לאַביאַנקא; די באַרימטע ישראל־זינגער און קאָמעדיע־סטאַרס „די אַיאַלאַנס"; דער אָנגעזעענער הומאָריסט עמיל קאָהן; דער ביאַליסטאָקער עמוד־קינסטלער הערי פיינבערג; דער פאָלקס־הומאָריסט הערשל געגדל; די טאַלאַנטירטע פאָלקס־זינגערין יעטא אייזנער. די באַוואוסטע פּיאַנאָ־קינסטלערין רענע סאָלאָמאָן וועט אַקאָמפּאַנירען און די קינסטלערין בעלא מייזעל וועט נאַראַטירן אין ענגליש.

טיקעטס זיינען שוין אַרויסגעשיקט געוואָרען צו אַלע שטיצער פון אונזער ביאָוואָרען צו אַלע שטיצער פון אונזער ביאָליסטאָקער היים און אַלע זיינען געבעטען גלייך אַרײַנשיקען דעם באַטרעף און אויך פאַרלאָנגען נאָך בילעטען פאַר זייער פאָמיליע און פריינט.

געדענקט! די פאַרשטעלונג קומט פאַר זונטאָג, דעם 14טען אָקטאָבער 1973, 2 אַזייגער בייטאָג. קומט און נעמט אָנטייל אין אונזער־אייער שמחה און העלפט מיט אין דער נויטיגער, הייליגער און זייער וויכטיגער אַרבעט.

אונזער יערליכער באַזאָר

אונזערע שוועסטער פון דער ביאַליס־טאָקער לעיידיס אָקזילערי שטעלען צו, ווי אַלע יאָר, דעם יערליכען באַזאָר, וואָס וועט פאָרקומען שבת צו נאַכט, דעצעמבער 1, 1973 און אָנגיין זונטאָג און מאָנטאָג — דעם 2טען און 3טען דעצעמבער. דעו באַזאָר וועט זיך וויטער עפענען שבת צו נאַכט, דעצעמבער 8 און אָנהאַלטען זונטאָג, דעם 9טען דעצעמבער.

אַ גרויסער טייל פון אונזער איינקונפט נעמט זיך פון דעם באַזאָר. אונזער לעיידיס אָקזילערי אַרבעט שווער און שיין אויף דעם געביט און ברענגט אַריין סחורה און אַרטיקלען. פיל אָנגעזעענע פירמעס רופען זיך אָפּ אויף אונזער וועגדונג און שיקען אַריין גוטע שטאָפען, נוצליכע זאַכען און פאַרשידענע סחורות פון זייערע לאַגערען.

דער דערפאָלג פון אונזער באַזאָר וועג־דעט זיך אין אייער ביישטייער פון אַרטיק־לען. מיר בעטען אַלעמען אויף אַזוי ווייט ווי מעגליך צו מנדב זיין סחורה. איר קענט ברענגען די סחורה צו אונזער היים אָדער מיר קענען דאָס אָפּנעמען פון אייך. ביטע, וואַרט ניט!

דער טשערמאַן פון באַזאָר איז אונזער ליבער פריינט אַרטשי ליז, וועלכער איז אויך טראָסטי. פונקט ווי אין פאַרגאַנגענע יאָרן, וועט אויך דאָס מאָל מיט אים מיט־אַרבעטען אָ ספּעציעלער קאָמיטעט, וועל־כער איז אָקטיוו צו מאַכען פון דעם באַזאָר אַ גרויסען דערפאָלג.

14 יאָר זינט חזן הערי פיינבערג פאַרנעמט עמוד אין פּלעטבוש דזשואיש צענטער

מיר גראַטולירען אונזער חשוב׳ען ווייס־טשערמאַן פון באָארד אָוו דירעקטאָרס, רעוו. הערי פיינבערג, וועלכער וועט צום 14טען יאָר אָנפירען דעם ימים־נוראים־דאָוונען אָלס שליח־ציבור אין דעם פּלעט־בוש דזשואיש צענטער.

פריינד פיינבערג איז באַקאַנט אָלס אָן אימפּאָזאַנטער חן מיט אַ גאָלדענער שטי־מע און איז אויך אָן עקספּערט אין דעם היימישען נוסח פון די תפילות אין די פאַרכטיגע טעג.

חזן פיינבערג איז אָן איבערגעבענער טורע פאַר אונזער ביאַליסטאָקער צענטער און היים פאַר עלטערע מענטשען און פאַר־נעמט דעם חשוב׳ען אָמט פון ווייס־טשערי־מאַן אין אונזער אינסטיטוציע.

יערליכע חנוכה־פייערונג און קאָנצערט

די יערליכע חונכה־פייערונג און קאָנ־צערט וועט פאָרקומען זונטאָג, דעם 16טען דעצעמבער 1973. עס וועט ווי שטענדיג אָנגעצונדען ווערען חנוכה־מנורות פון אונזערע מיטגלידער און פריינט און דורכ־געפירט ווערען אָ טראַדיציאָנעלער מוזי־קאַלישער פּראָגראַם. ווי תמיד וועלען סערווירט ווערען געשמאַקע היימישע מאכלים מיט חנוכה־לאַטקעס.

מער איינצעלהייטען וועלען אָנאָנסירט ווערען אין די איינלאַדונגען, וואָס וועלען אָרויסגעשיקט ווערען פאַר דעם צוועק און אויך אין דער אידישער פרעסע.

אונזער טראַדיציאָנעלע פּורים־פייערונג

דער פריילעכער יום־טוב פּורים וועט געפייערט ווערען מיט אַ פיינעם קאָנצערט און טראַדיציאָנעלער סעודה, זונטאָג דעם 3טען מאַרטש 1974. אין דעם רייכען פּראָ־גראַם וועלען זיך באַטיליגען טאַלאַנט־פולע אָרטיסטען און ווי אַלע מאָל וועלען די מיטגלידער און פריינט זיך אונטער־האַלטען צו די קלאַנגען פון מוזיק און גע־זאַנג. אָוודאי וועלען סערווירט ווערען האָמענטאַשען מיט אַנדערע געשמאַקע מאכלים.

דערמאָנונג וועגען „דיום"

ביים סוף פון היינטיגען יאָר 1973 וועט־לען פון אונזער אָפּיס אָרויסגעשיקט ווע־רען בילס פאַר „דיוס" צום נייעם יאָר. האָבען מיר אַ בקשה צו אַלע מיטגלידער, אַז זיי זאָלען אַזוי גוט זיין און באַלד ענט־פערען, כדי צו שפּאָרען פּאָסט מיט אַ דער־מאָנונג. אויך בעטען מיר צו ווערבירען נייע מיטגלידער.

ג ע ד ע נ ק ט ! מיטגלידּ־ביישטייער איז איינער פון אונזערע הויפּט־קוואָלען פון הכנסה.

■ שליסט זיך אָן אַלס מיטגלידער אין דעם ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשן און שפּיטאָל!

אַ יום־טוב׳דיגער גרוס פון מילוואָקי

פון מילוואָקי, ווייסקאָנסין, האָבען מיר באַקומען אַ וואַרימען בריוו פון אונזער ליבען לאַנדסמאַן, בען טראָש. פון דעם בריוו האָבען מיר זיך אויך דערוואוסט, אַז פריינט טראָש מיט זיין ליבער פרוי האָבען מיט אַ קורצער צייט צוריק גע־פייערט זייער 40טע חתונה־אַניווערסערי. מיט באַדויערען האָבען מיר אויפגענומען

מר. און מרס. בען טראָש

די נייעס, אַז גלייך נאָך דער שמחה, איז פריינט בען טראָש, ליידער, אַ קורצע צייט געווען אין שפּיטאָל. אָבער איצט פילט שוין בען טראָש גוט. די חתונה־אַניווער־סערי פאַר בען טראָש און זיין פרוי איז געווען אַן אומגעריכטע סורפּראַיז־פּאַרטי, וואָס עס האָט פאַר זיי צוגעגרייט זייער ליבע טאָכטער מיט איר מאַן.

מיר ווינטשען בען טראָש מיט זיין גאַנצער משפּחה, פיל גליק און פּריידּ.

מזל טוב

מיר דריקען אויס אַ האַרציגען מזל טוב צו אונזערע זייער חשוב׳ע לאַנדסלייט און אַרבעטזאַמע כלל־טוער, סעקרעטאַר פון „ארגון יוצאי ביאַליסטאָק" אין ישראל און גוטע איבערגעגעבענע פריינט פון אונזער „היים", מרדכי און רחל קרוגליאַק פון תל־אביב, צו דער חתונה פון זייער טאָכטער חנה אביב, צו דער חתונה פון זייער טאָכטער חנה מיט גדעון שליין, וועלכע איז פאַרגע־קומען דעם 18טען אויגוסט 1973. מיר ווינטשען גליק צום יונגען פּאָרל און נחת צו די עלטערן.

אַנשטאָט אַ מצבה

פון שמעון (עמיאל) כענטאָו (מעקסיקע)

טרויעריגע זכרונות, ווי אַזוי מען האָט געלעבט און געשטאָרבען אין געטאָ, ווי מען פלעגט זיך אויסדריקען איראָניש, מיט אַ „לוקסוס־טויט“... די געשטאָרבענע ביי זיך אויפן בעט. מיין מאַמע, ווי אַלע מאַמעס און טאַטעס ביי זייערע קינדער, איז געווען הייליג און טייער. עס איז ניט געווען קיין זאַך צו שווער פאַר מיר, וואָס איך האָב ניט געטאָן פאַר מיין מאַמען. איך בין דאָך געווען איר בן־יחיד און מוזיניק. איך האָב געהאַט 2 עלטערע שוועסטער, רייזעל און רחל, וועלכע זיינען אויך אומגעקומען מיט זייערע מענער און קינדער, צוגלייך מיט מיין פאָלע, אין טרעבלינקע און מיידאָנעק, אין אויגוסט 1943.

מיין מאַמע, וועלכע איז נאָך געווען אין די מיטעלע יאָרן, איז געווארען קראַנק אין 1940. זי איז געווארען באַהאַנדעלט דורך דר. לאַנדסבערג, אַ מאָגען־ און לעבער־ספּעציאַליסט. אויך איז צו יענער צייט געווען אין ביאַליסטאָק דער באַוואוסטער

די מצבה פון שרה עמיאל

דאָקטאָר פראַנק פון ווארשע. אין ביאַליסטאָק איז אויך דאָן געווען דר. קרו, וועלכער איז געווען פאַרהייראָט צו עלקע יאָקאָבי, פון דער משפּחה סאָקאָל־הירשאָווסקי. דר. קרו האָט מיר געזאָגט, אַז די קראַנקהייט פון מיין מאַמע איז ניט היילבאַר. די אינציגע זאַך איז, אַז מען זאָל איר קאָנען שטילען די ווייטאָגען.

איך האָב באָקומען פון דר. יעקב ביאַליסטאָצקי, אַ וועטעריאַנער, דער בעל־הבית פון הויז אויף מאָזאָוויעצקאָ איינס, וואו מיר האָבען געוואוינט, אַ געוויסע נאַרקאָטיק. איך פלעג דאָס צעלאָזען אין וואַסער און געבען מיין קראַנקער מאַמע יעדע 6 שעה צום טרינקען. דאָס האָט איר געשטילט די ווייטאָגען. אָבער זי האָט פאַרלאַנגט יעדעס מאָל מער. וועז די נאָצים זיינען אַריין קיין ביאַליסטאָק, דעם 27טען יוני 1941, און האָבען אונטער־ געצונדען דעם אידישען געגענט און מיר האָבען געמיינט אַז אַלעס וועט פאַרברענט ווערען, האָב איך אַזאַ שוווער־קראַנקען חולה, ווי מיין מאַמע איז געווען, געמוסען אויף מיינע הענט און געמוזט אויך זוכען אַ רעטונג פון פייער.

דער פייער האָט זיך אָפּגעשטעלט. די מאַמע האָט מיר געזאָגט, אַז אויב זי וועט שטאַרבען ביי די אומשטענדען, זאָל איך איר מקבר זיין אויפן הויף וואו מיר האָבען געלעבט, דאָס איז געווען אויף זאַמענהאָף 24, אַנטקעגען דעם קצב'ישען בית־המדרש.

איך בין געזעסען ביים בעט פון מיין מאַמען טאָג און נאַכט. וועז זי פלעגט עפענען די אויגען, פלעגט זי מיר זאָגען, אַז אַזוי לאַנג ווי איך קוק אויף איר, קען זי ניט שטאַרבען... נאָך לאַנגע און שווערע ליידען, האָט דער טויט איר אויסגעלייזט, דעם 25טען אויגוסט 1941, פון אירע ווייטאָגען.

דאָ וויל איך דערציילען, ווי עס איז געווען שווער אין יענע פינסטערע טעג צו שטאַרבען אין געטאָ. ביים „יודען־ראַט“ איז אויך געווען טעטיג אַ חברה־קדישא. איר פּרעזעס, ווי מיר דוכט זיך, איז געווען מענדל קאַפּלאַן.

וועז איך בין אַריין צו זיי און זיי געזאָגט, אַז מיין מאַמע איז געשטאַרבען און איך וויל מען זאָל איר ברענגען צו קבורה אויפן געטאָ־בית־עולם פון דער זשאַביע־גאַס, האָבען זיי מיר געפרעגט, וואָס קען איך פאַר דעם געבען? וועז איך האָב זיי געפרעגט, וואָס זיי פאַרלאַנגען, האָבען זיי מיר געגעבען די באַדינגונגען: איין קילאָגראַם צוקער, 2 קילאָגראַם ברויט, 50 גראַם טיי. דערביי האָבען זיי געזאָגט, אַז קיין פערד האָבען זיי ניט, אַזוי אַז דעם מת דאַרף מען אַליין ברענגען אויפן פעלד, זיי וועלען מיר געבען בלויז די מיטה. אַזוי אַז איך מיט מיין שוואָגער, ישראל בערגער, און נאָך אייניגע פריינט האָבען גע־ברענט דעם מת פון יאַטקע־גאַס, ביז פאָלנע־זשאַביע און דאַרטען מקבר געווען מיין מאַמע.

איך האָב זיך געראַטעוועט נאָך זייער שווערע ליידען ביי די נאַציס, וואָס איך וויל יעצט ניט דערמאָנען. מיין פאָטער, מיינע שוועסטער און מיין פאַמיליע, זיינען צו קבר ישראל ניט געקומען.

אין יאָר 1945, באַלד נאָך דער מלחמה, האָב איך געשטעלט אַ מצבה אויפן קבר פון מיין מאַמע. אָבער, ווי איך הער, איז פון דעם קיין סימן שוין ניטאָ.

איך האָב די פּאָר וועטער אָנגעשריבען פאַר דער „ביאַליסטאָקער שטימע“, אַז דאָס זאָל פאַרבלייבען ווי אַ מצבה נאָך מיין טייערער מאַמע, וואָס מען האָט איר טויטערהייט אויך ניט געלאָזט רוהען...

מאיר באָראָווסקי ע"ה

מאיר באָראָווסקי ע"ה

פון תל־אביב איז אָנגעקומען די טרויעריגע נייעס, אַז דאָרט איז געשטאָרבען אונזער חשוב'ער לאַנדסמאַן מאיר באָראָווסקי, מיט זיין טויט איז אַוועק אייער, ווועלכער דערמאָנט די געשיכטע פון דער צעירי־ציון־באַוועגונג אין ביאַליסטאָק. ער איז געווען אייניער פון די ערשטע, ווועלכער האָט מיטן חלוצישען ברען געאַרבעט פאַרן ברענגען דעם ציוניסטישען אידעאַל צווישען דער יוגענט אין ביאַליסטאָק.

אַליין איז ער עולה געווען קיין ארץ־ישראל אין די צייטען פון ענגלישען מאַנדאַט, און ער האָט געהאָלפען מיט זיין חלוצישען פלייס בויען די אידישע מדינה אונטערוועגענס. אין די לעצטע יאָרען איז ער געווען אַ טעקסטיל־סוחר. ביי זיין אָפענעם קבר האָט אים מספּיד געווען אונזער חשוב'ער לאַנדסמאַן, אריה־לייב פאַיאַנס, לחיים טובים, וועלכער האָט מיטגעאַרבעט מיט באָראָווסקי אין דער צעירי ציון־באַוועגונג אין ביאַליסטאָק.

דער פאַרשטאַרבענער לאָזט איבער אין טרויער זיין פרוי, רבקה, און אַ זון און משפּחה. כבוד זיין אָנדענק!

אונזערע פאַרלוסטנען

צום אייביגען אַנדענקען

דזשוליעס גאָטליב ע״ה

נאָך אַ קורצער קראַנקהייט איז דעם 18טען יולי, 1973, געשטאָרבען אין עלטער פון 90 יאָר דזשוליעס גאָטליב. ער איז געווען איינער פון די בויערס פון דער אינסטיטוציע ווי אויך איינער פון די גרינדערס פון דעם ביאַליסטאָקער יאָנג מענס אַסס׳ן.

ער לאָזט איבער די ווייב, מערי, 2 טעכטער, צילאַ קאָהן מיטן מאַן טשאַרלס; בערטאַ בירן מיטן מאַן דזשערי; 3 אייניקלעך און 3 אור־אייניקלעך.

רחל ריפּ ע״ה

דעם 3טען יולי, 1973, איז געשטאָרבען רחל ריפּ. זי איז געווען אַ ביאַליסטאָקער לאַנדספּרוי און אויך אַ מיטגליד פון אונזער אינסטיטוציע.

די פאַמיליעס, פילים און מאַשע גולד און נייטן און בעטי בלאַסקאָ טרויערן אויפן פאַרלוסט פון זייער קוזינע, רחל ריפּ.

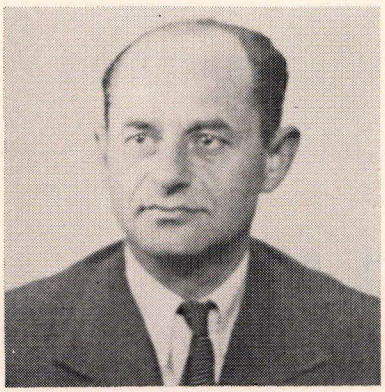
מיר האָפען, אַז זיי וועלען פון קיין צער מער נישט וויסען.

אונזערע מעמאָריאַל־טאַפעלס

מיר לאָדען אייך איין צו קומען אין אונזער שוהל און זען די שיינע מעמאָריאַל־טאַפעלס, אַ זכר־עולם פאַר די יענigע, וואָס זיינען אָפּגעשיידט פון אונז אין דער אייביקייט, אָבער לעבען וויטער אין אונזערע געדאַנקען און הערצער. מיר האָפען, אַז איר וועט מאַכען די נויטיגע אַראַנזשירונגען צו פאַראייביגען ביי אונז אייערע ליבסטע און בעסטע מיט קדיש, יאָרצייט און די נעמען אויף די טאַפעלס. מיר היטען די יאָרצייטען און לאָזען וויסען די פאַמיליעס וועגען דער טרויעריגער און הייליגער דאַטע.

הערשל קאָזאַק ע״ה

נאָך אַ קורצער קראַנקהייט איז געשטאָרבען דעם 2טען אַפּריל, 1973, הערשל קאָזאַק. ער איז געווען אַ דרוקער פון פאַך, געאַרבעט אין „דאָס נייע לעבען" און „אונזער לעבען" אין ביאַליסטאָק. ער איז דורכגעאַנגען אוישוויץ און אַנדערע טויט־לאַגערען אין דער צייט פון דער צווייטער וועלט־מלחמה. זיין טאָכטער האָט אים געבראַכט אין אַמעריקע און ער האָט געאַרבעט אַלס דרוקער פאַרן „פאָרווערטס" אַ סך יאָרען. לעצטען יאָר האָט ער רעטייערט.

הערשל קאָזאַק ע״ה

ער איז געווען אַ פיינער, באַלעבאַטישער מענטש; געטאָן טובות פאַר נויטבאַדערפטיגע. ער איז אויך געווען אַ גוט־שטייענדיגער מיטגליד אין אונזער הויז.

די ביאַליסטאָקער הויז פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל דריקט אויס טרויער צו זיין טאָכטער, מערי שאָר מיט איר מאַן מייקעל און זייערע 4 קינדער, זיינע אייניקלעך; אויך צו זיין ברודער משה קאָזאַק מיט דער פרוי.

דער נאָמען זיינער איז פאַראייביגט גערוואָרען אין אונזער שוהל מיט אַ טאָוועל.

אונזער שוהל ריכט אָפּ 30טען יאָרצייט פון חורבן ביאַליסטאָק אויף אַ באַשיידענעם אופּן

אין דער וואָך פון ט״ו ביז כ״א מנחם־אב תש״ג (אויגוסט 16 ביז 23, 1943) האָבען די דייטשע רוצחים עפענטליך ליקווידיירט די ביאַליסטאָקער געטאָ, וואו עס זיינען אומגעבראַכט געוואָרען 60.000 קדושים און אידיש ביאַליסטאָק איז אַוועק אין פלאַם און פייער.

אָט די וואָך פון קאָלעקטיווער אבלות איז אָפּגעהיטען געוואָרען אין אונזער שוהל אויף אַ באַשיידענעם אָבער ווירדיגען אופן דורך אָנצינדען יאָרצייט־ליכט, הזכרה און ספּעציעלע תפילות און זאָגען קדיש, אין גייסט און טראַדיציע פון אונזער פאַרשניטענער אידישער היימשטאָט.

איטקע צירל באַראַקין, ע״ה

מיט טיפען וויי־טאָג אין האַרצען,
מיט אַ צעפּייניגטער נשמה,
מיט ליבע און בענקשאַפט אָן סוף,
דערמאָן איך דיר, טייערע, ליבע מאַמע מיינע,
היינט און יעדען טאָג פון יאָר
צום דרייסיגסטען יאָרצייט.
זינט די נאַצי־מערדער
האָבען דיין שטיל, אייגזאַם, ערליך לעבען
אַכזריות׳דיג אויסגעלאָשען
אין דער ביאַליסטאָקער געטאָ,
אין 1943.
אין פריידען און אין ליידען
געדענק איך דיר, טייערע מאַמע מיינע.

דיין טאָכטער: חיה־פייגל
באַראַקין־מעלאַמדאָוויטש
און פאַמיליע

אונזערע חשוב׳ע פריינד

מר. דזשייקאָב קאָהען

און פאַמיליע

עהרען-פרעזידענט פון ביאַליסטאָקער צענטער, היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל

שיקען זייערע בעסטע וואונשען צו אַלע לאַנדסלייט און צו

כלל ישראל פאַר געזונט, פרייד און אמת׳ן גליק

צום נייעם יאָהר.

פאַמיליע דיוום

קינדער און קינדס-קינדער פון אונזער גאָטזעליגען טרעזשורער

לואים דיוום ע״ה

און מערי דיוום ע״ה

וויינשען צום נייעם יאָר אַלע לאַנדלייט

און דעם גאַנצען כלל ישראל

אַ שנת חיים ושלום ברכה והצלחה

מרם. מערי סטיין און פאַמיליע

וויינטשען אַלע קרובים, לאַנדסלייט און כלל ישראל

אומעטום

אַ גוט, געזונט יאָר און שלום על ישראל.

אונזער חשובער לאַנדסמאַן

מר. ל. שאַברי

וויינשט אַלע פריינט און אַלע אידען געזונט

און פרייד צום נייעם יאָהר.

מרם. עטעל דאַלידסקי

וויינטשט אַלע פריינט און דעם כלל ישראל

אַ געזונטען און גליקליכען נייעם יאָר

און אַ כתיבה וחתימה טובה.

דער ביאַליסטאָקער צענטער
היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל

228 איסט בראָדוועי, נ. י.

ווינטשט זיינע באַאמטע, דירעקטאָרען, מיטגלידער, טוער, שטיצער און פריינט, שוועסטערס פון דער ביאַליסטאָקער ליידיס אָוקזילערי, פון דער „בראָנקס ליג", דעם „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט", אַלע אָנגעשלאָסענע אָרגאַניזאַציעס, ווי אויך ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און כלל ישראל איבער דער גאָרער וועלט

אַ שנת חיים ושלום

אַ יאָר פון מאַטעריעלען וואוילזיין און גייסטיגע אויפריכטונג, הצלחה און פּראָגרעס, שלום אין מדינת ישראל און פרידען איבערן גאַנצען ערד-קוגעל.

גנעגדל און ש. באָנטשעק

גשוי. פּרעזידענט פון נאַציאָנאַלן ציוניסטישען אַרבעטער פאַרבאַנד

ווינטשען אַ גוט יאָר צו אַלע חברים פון „פאַרבאַנד" און די אייגנווויגער פון דער ביאַליסטאָקער היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל.
לשנה טובה תכתבו ותחתמו

מר. און מרס. דושאָזף וואריק
און פאַמיליע

ווינטשען אַלע פריינט און דעם כלל ישראל אַ געזונטען און גליקליכען יאָר.
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

מר. און מרס. עלי איצקאָוויטש

ניו-הייוון, קאָנ.

ווינטשען זייער גאַנצער פאַמיליע אין מעקסיקאָ, אַלע קרובים, פריינט און לאַנדסלייט אַ סך גליק און געזונט צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. בארני סאַקס
און פאַמיליע

ווייז, נ. דזש.

ווינטשען אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען אַלדאָם גוטס צום נייעם יאָר.

מר. דושאָזף בערמאַן
און פאַמיליע

מיאַמי-ביטש, פלאַ.

שיקען זייערע ברכות און גוטע וואונשען צום נייעם יאָהר צו אַלע זייערע פריינד און דעם כלל ישראל.

מר. און מרס. סעם גארניצקי
און טאָכטער

לאָס אַנדזשעלעס, קאַליפאָרניע

ווינשן זייער פאַמיליע אין ישראל און אַלע פריינד, לאַנדסלייט און אַלע אידען אומעטום אַ פרייליכען נייעם יאָר.

ביאַליסטאָקער ליידים אָוקזילערי שיקאַגאָ

פיל גליק, געזונט און פרייד ווינשען מיר צו
אונזערע שוועסטער, פריינד און לאַנדסלייט
צום נייעם יאָהר

ביאַליסטאָקער סאָשעל קלאָב שיקאָגאָ

מיר שיקען אונזערע האַרציגע באַגריסונגען
צו אַלע מיטגלידער און אַלע לאַנדסלייט
צום נייעם יאָהר

לשנה טובה וואונטשען צו דער ביאַליסטאָקער שארית הפליטה, קאָצעטלער איבער דער וועלט און אומעטום

פון

פּסח און מרים בורשטיין

תל־אביב, ישראל

האַרציגע נייַ־יאָר וואונטשען צו אונזער פאַמיליע אין ישראל, משפּחה אין קענעדע, אורוגוואַי, לאַנדסלייט און פריינט אומעטום.

אברהם און שושנה שיקעוויטש

און קינדער

תל־אביב, ישראל

לשנה טובה וואונטשען פון אונזערע אַרגענטינער לאַנדסלייט און טוער

יוסף (כאָוע) און יודושיניאַ קוליש

בוענאָס אירעס

מיט זייערע קינדער און אייניקלעך שיקן איבער זייערע וואַרעמסטע גרוסן און לשנה טובה וואונטשען צו זייער משפּחה, פריינט, לאַנדסלייט דאָ אין לאַנד, מדינת ישראל, אין אַמעריקע און בכל מקום שהם, צו ביאַליסטאָקער אידען איבעראַל און צו אחינו בני ישראל אין די תפוצות, פּאַר א

שנת חיים ושלום

הערשל און סטעלאַ פיינין

און פאַמיליע

בוענאָס אירעס

וויינטשען זייערע קרובים, פריינט, חברים, לאַנדסלייט אין אַרגענטינע, אין אַמעריקע, אין מדינת ישראל און אומעטום, ביאַליסטאָקער אידען וואו נאָר זיי געפינען זיך, כלל ישראל אויף דעם גאַנצען ערד־קוגעל

אַ שנת גאולה וישועה

מר. און מרס. לואים סילווער
און פאַמיליע

עקזעקוטיוו־דירעקטאָר פון אַרבעטער־רינג־הויז, נ. י.

ווינטשען אַלע פריינט און אַלע אידען אומעטום
א גוטען און גליקליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. סעם ניידאָרף
און פאַמיליע

בעוועדלי הילס, קאַליפ.

ווינשען זייערע קרובים און לאַנדסלייט אומעטום
א שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. מאָריס סאַפערשטיין
און פאַמיליע

ברוקלין, נ. י.

ווינטשען א גוטען, גליקליכען און געזונטען ניי־יאָר דער גאַנצער משפּחה, חברים פון „פּאַרבאַנד", ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און אַלע אידען איבער דער וועלט.
א שנת חיים ושלום, א כתיבה וחתימה טובה!

מר. און מרס. ישראל מינעס
און פאַמיליע

פּרעזידענט פון ביאַליסטאָקער סאָשעל קלוב פון שיקאַגאָ

שיקט זיינע בעסטע וואונטשן צום נייעם יאָר צו די מיטגלידער פון „ביאַליסטאָקער סאָשעל קלוב" און צו דער ליידים אָוקזילערי, אַלע פריינט, לאַנדסלייט און כל ישראל.

ריבה און שמעון עמיאל־חן־טוב
און פאַמיליע

באַגריסען זייערע קרובים און ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט איבער דער גאַנצער וועלט מיט
א שנה טובה ומוצלחת.

SIMON JENTON
Lago Bangueolo 72/201 Mexico, D.F. 17

האַרציגע לשנה טובה וואונטשען פון

אברהם זבאַר און פאַמיליע
מעלבורן, אויסטראַליע

צו זייערע קרובים, ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און טוער אין אויסטראַליע און איבער דער גאַנצער וועלט
און צו כלל ישראל אומעטום
פאַר א יאָר פון געזונט און גליק.

מר. און מרס. דוד היין
און פאַמיליע

נאַרט מיאַמי־ביטש, פלא.

ווינשען אַלע אידען איבער דער גאַנצער וועלט
א גוטען, גליקליכען נייעם יאָהר.

מר. אזן מרס. בערנארד קאַגאַנאָווסקי
און פאַמיליע

ווינטשען אַלע פריינט און ביאַליסטאָקער יאָטען
א יאָר פון געזונט, פּרנסה און שלום אין ישראל.

מר. דייויד לובין

ווינטשט א גוטן געבענטשטען נייעם יאָר אַלע זיינע פריינט פון „קרית ביאַליסטאָק", „ביאל. קאַטערס קלוב", אַלע לאַנדסלייט און צו אַלע אידען.

מר. און מרס. סעם טשודין

טשערמאַן פון „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט"

און פאַמיליע
פלאָשינג, נ. י.

ווינטשן די מיטגלידער פון „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט", פון ביאַליסטאָקער צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל, אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און זייערע פריינט
א געזונטען און גוטען יאָר.

מר. און מרס. ידידיה האַמבורג
און פאַמיליע

ווינשען אַלע פריינט, לאַנדסלייט און כל ישראל
אַ כתיבה וחתימה טובה צום נייעם יאָהר.

מר. דייוויד ה. מיערסאָן
און פאַמיליע
לאָס אַנדזשעלעס, קאַליפאָרניע

ווינשען אַלע זייערע פריינד, לאַנדסלייט און אַלע אידען
געזונט און הצלחה צום נייעם יאָהר.

מר. און מרס. ס. מאַלאַך
און פאַמיליע
פאַלם ספּרינג, קאַליפ.

שיקען זייערע גליק־וואונשען צום נייעם יאָהר
צו אַלע זייערע פריינד און לאַנדסלייט
איבער דער גאַנצער וועלט.

דושעק און סאַלי בערגער
און פאַמיליע

ווינטשען זייער פאַמיליע, פריינט און ביאַליסטאָקער
לאַנדסלייט אַ יאָר פון געזונט, פרנסה
און שלום אויף דער וועלט.

מרס. אסתר סטיין
און פאַמיליע
פלאָשינג, נ. י.

ווינשען אַלע פריינד און אַלע אידען איבער דער וועלט
אַ גוטען, גליקליכען נייעם יאָר
אַ כתיבה וחתימה טובה

מר. און מרס. איסאַק און מאַלי ריבאַל
(ריבאַלאָווסקי)
געבוירן־סעקרעטאַר פון ביאַליסטאָקער צענטער און היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל

ווינטשען זייער פאַמיליע, אַלע פריינט און לאַנדסלייט
א גוט יאָר
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

מר. און מרס. מאָרים טשאַבאָט
(כאַבאָצקי)

ווינשען זייערע משפּחות און אַלע לאַנדסלייט אַ גוטען,
גליקליכען נייעם יאָר.

הערשל און חוה קאַפּטרי
ברוקלין, נ. י.

ווינטשען זייער פאַמיליע, פריינט און לאַנדסלייט
אַ יאָר פון געזונט, שלום אין ישראל און איבער
דער גאַנצער וועלט.

הערשל און לאה מאַראָו
און פאַמיליע

ווינטשען זייער פאַמיליע, פריינט און ביאַליסטאָקער
לאַנדסלייט אַ יאָר פון געזונט, פרנסה
און שלום אויף דער וועלט.

יוסף און נעשקע דאַבריסאַן
און פאַמיליע
עוואַנסטאָן, אילל.

ווינטשען זייער משפּחה, פריינט און ביאַליסטאָקער
לאַנדסלייט אַ יאָר פון געזונט און שלום אין ישראל.

דעוו. און מרם. הערי פיינבערג
און פאַמיליע
קיו־גאַרדענס, נ. י.

וויינשען די באַאמטע און מתפללים פון דעם פלעטבוש דזשואיש סענטער, אַלע פריינד און לאַנדסלייט, א געזונטען און גליקליכען נייעם יאָר, א כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרם. הערי באַם
און זייער זון
פילאַדעלפיע, פּאַ.

ווינשען צום נייעם יאָר אַלע זייערע פריינד פון נאָהענט און ווייט, און דעם כלל ישראל, א שנת חיים ושלום,

א כתיבה וחתימה טובה.

מרם. אידיט מאַראַנץ
און פאַמיליע

ווינשען צום נייעם יאָר זייערע אַלע פריינד און לאַנדסלייט

א כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרם. הערשל נעמדעל
און פאַמיליע
2940 WEST 5th STREET, BROOKLYN, N. Y. 11224

ווינטשען אַלע פריינט, קאָלעגן־קינסטלער און ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט געזונט, גליק און אַלדאָם גוטס צום נייעם יאָר.

מר. און מרם. סאָל ווינער
און פאַמיליע

ווינשען א גוטען, געבענשטען נייעם יאָר מיט פיל פרייד צו זייערע אַלע פריינד און אַלע לאַנדסלייט.

מר. און מרם. דייוויד שומאַן
שיקאַגאָ, אילל.

ווינטשען א גליקליכען געזונטען נייעם יאָר צו אַלע פריינט, לאַנדסלייט און כלל ישראל

אונזער וויים־פּרעזידענט

מר. ווילאַם ווינער
און פאַמיליע
פּעטערסאָן, נ. דזש.

ווינטשט אַלע פריינד און אַלע אידען א גוטען געזונטען נייעם יאָהר.

מר. סאָל גאָלד
און משפּחה
טראָסטי פון ביאַליסטאָקער צענטער און היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל

פּעירלאָון, נ. דזש.

באַגריסט אַלע קרובים, פריינט און אַלע אידען צום נייעם יאָר און ווינטשט זיי
א כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרם. ווילאַם סמיטה
און פאַמיליע פון שיקאַגאָ
(איצט אין מיאַמי, פלאָרידע)

ווינטשען אַלע פריינד און דעם גאַנצען כלל ישראל
א שנת חיים ושלום, געזונט און גליק.

האַרציגסטע וואונטשען צום נייעם יאָר צו ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט איבעראַל און צו כלל ישראל איבער דער גאַנצער וועלט, „געצייכענט" מיט וואָרט פון האַרץ צו האַרץ,

פון

בען און נערא
פּאַריז, פראַנקרייך

מר. און מרם. דייוויד שומאַן
שיקאַגאָ, אילל.

ווינטשען א גליקליכען געזונטען נייעם יאָר צו אַלע פריינט, לאַנדסלייט און כלל ישראל

אונזער וויים־פּרעזידענט

מר. ווילאַם ווינער
און פאַמיליע
פּעטערסאָן, נ. דזש.

ווינטשט אַלע פריינד און אַלע אידען א גוטען געזונטען נייעם יאָהר.

מר. סאָל גאָלד
און משפּחה
טראָסטי פון ביאַליסטאָקער צענטער און היים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל

פּעירלאָון, נ. דזש.

באַגריסט אַלע קרובים, פריינט און אַלע אידען
צום נייעם יאָר און ווינטשט זיי
א כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרם. ווילאַם סמיטה
און פאַמיליע פון שיקאַגאָ
(איצט אין מיאַמי, פלאָרידע)

ווינטשען אַלע פריינד און דעם גאַנצען כלל ישראל
א שנת חיים ושלום, געזונט און גליק.

מיני און מאַרים קויפמאַן

ברוקלין, נ. י.

ווינטשען זייער פאַמיליע, פרייַנט אין ישראל, בוענאָס־
איירעס און ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט א יאָר פון געזונט,
שלום אין ישראל און איבער דער וועלט.

די גאַרבאַטי ברידער און זייערע משפחות

97 באוערי, ניויאָרק

ווינשען אַלע פרייַנט, לאַנדסלייט און אַלע אידען
א געזונטען, גליקלעכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. גרשון נערינג
און פאַמיליע

ווינשען די משפּחה און פרייַנד, אַלע לאַנדסלייט און דעם
כלל ישראל אומעטום, א שנת חיים ושלום,

א כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. אַרטשי לין
און משפּחה

טראַסטי פון ביאַליסטאָקער צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל

שיקען זייערע בעסטע וואונטשען פאַר א נייעם,
גליקליכען יאָר צום גאַנצען כלל ישראל.

מר. און מרס. הערי פאַול
און פאַמיליע

בראָנקס

באַגריסען צום נייעם יאָר אַלע זייערע קרובים, פרייַנד און
דעם כלל ישראל און ווינשען אַלעמען א יאָר פון כל טוב.

מרס. דינה מעדוועדעוו

ווינטשט די משפּחה און פרייַנט, אַלע לאַנדסלייט
און דעם כלל ישראל אומעטום, א שנת חיים ושלום.

א כתיבה וחתימה טובה.

ביאַליסטאָקער ליידים אָוקזיליערי

228 איסט בראָדוויי, ניויאָרק

ווינשט אַלע שוועסטער און זייערע פאַמיליעס,
אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען א גוטען,
געזונטען און גליקליכען נייעם יאָר.

ביאַל. ראַיאָנער בראַנטש 88, א. ר.

ניו־יאָרק

מיר באַגריסען אונזערע מיטגלידער און פרייַנד
און אַלע לאַנדסלייט צום נייעם יאָהר.

בראַנקס ליג
פון ביאַליסטאָקער האָום

אונזער האַרציגע באַגריסונג צו אַלע אונזערע
שוועסטער און לאַנדסלייט צום נייעם יאָהר.

אינד. ביאַליסטאָקער בראַדערלי
לאָו אַסאָסיאיישאַן

ניו־יאָרק

מיר שיקען אונזער באַגריסונג צו אונזערע
מיטגלידער און צו אַלע אידען
צום נייעם יאָהר.

ביאַליסטאָקער אונטערשטיצונגס פאַראיין „סומך נופלים"

מיר ווינשען אַלע ברידער מיט זייערע פאַמיליעס און אַלע לאַנדסלייט בכלל

אַ שנת חיים ושלום

קלוב „ביאַליסטאָקער פריינט"

באַגריסט אַלע מיטגלידער מיט זייערע משפחות

אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען און ווינשט זיי

אַ כתיבה וחתימה טובה

ביאַליסטאָקער בריקלייערס אַסס'ן און די סיסטערהוד

ניו־יאָרק

צום נייעם יאָהר וואָס קומט, ווינשען מיר אַלע מעמבערס און דעם גאַנצען כלל ביאַליסטאָקער

אַ כתיבה וחתימה טובה

אינד. אַסטראַלענקער יאָנג מענס בענעוואָלענט אַסאָסיאיישאַן

ניו־יאָרק

מיר באַגריסען אַלע אונזערע מיטגלידער און פרייַנד און אַלע אידען צום נייעם יאָר און ווינשען זיי געזונט און גליק.

ביאַליסטאָקער אונט. פאַראיין

ברוקלין

מיר שיקען אונזערע ברכות צו אַלע אונזערע מעמבערס און צו אַלע אידען צום נייעם יאָהר.

לשנה טובה באַגריסונג

ALBERT FROLICH

אַלבערט פריליך

און פאַמיליע

קאָנטראָלער

ביאַליסטאָקער צענטער און מושב זקנים

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

אַ געזונט יאָר צו מיין גאַנצער משפחה, פריינט, ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט וכל ישראל בכל תפוצות העולם ווינטשן

מר. און מרס. מאַרים שוואַרץ

ברוקלין, נ. י.

די „היים" ווינטשט מר. שוואַרץ אַ רפואה שלמה.

גאַניאַנדם־טרעסטינער יאָנג פריענדס

ווינטשען אַלע מיטגלידער און זייערע פאַמיליעס ווי אויך אַלע אידען, אַ גוטען, **געבענטשטען נייעם יאָר פון געזונט און פרייד.**

לשנה טובה תכתבו ותחתמו

תל אָביב גלאַט כשר רעסטאָראַנט

171 איסט בראָדוויי, נ. י.

טעל. 677-4420

רבי מאַל גרינבערגער בנימין קליין

באַגריסונגען פון פריינד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָהר

(לויט'ן אלף בית)

אַ גוט יאָר צו אַלע אידען,
אַ יאָר פון שלום אויף
דער וועלט און אין
מדינת ישראל.

— א. —

מר. וויליאָם אייבראַמסאָן
און פאַמיליע

שיקען זייערע בעסטע וואונשען צו אַלע קרובים, פריינד און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. סעם אַדלער
און משפּחה

ווינטשען אַלע באַאַמטע פון דער „האָם" און די זקנים און זקנות אַ געזונט און גליקליך יאָר און שלום על ישראל.

סעם אָגוש
און פאַמיליע

ווינשען צום נייעם יאָר אַלע זייערע פריינד און לאַנדסלייט אַ גמר חתימה טובה.

מר. און מרס. סידני אייזנער
און פאַמיליע

ווינטשען אַלע פריינד, לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. אהרן אַרקער
און פאַמיליע, ברוקלין

שיקען זייערע האַרציגע ברכות צו אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. ראובן אַפּעל
און פאַמיליע, קי וועסט, פלאַ.

ווינשען זייערע פריינט, לאַנדסלייט און אַלע אידען א גליקליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. דעניעל אַלעקסאַנדער
און פאַמיליע, שיקאַגאָ

שיקען זייערע גליקוואונשען און גרוסען פאַר אַ נייעם, גוטען געבענטשטען יאָר צו אַלע זייערע פריינד און לאַנדסלייט.

— ב. —

הרב משה חיים אלתר וחנה בייקאָפסקי
לינדען, נ. דזש.

ווינשען אַלע אידען אומעטום אַ שנת חיים ושלום, אַ כתיבה וחתימה טובה.

מרס. צילע ביאל
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינטשען אַ גוטען גליקליכען, נייעם יאָר זייער משפּחה, די לאַנדסלייט און דעם כלל ישראל.

די פאַמיליע ברעסלאָו
מאָנטיסעלאָ, נ. י.

ווינשען אַלע זייערע קרובים, פריינט און לאַנדסלייט און אַלע אידען אומעטום אַ כתיבה וחתימה טובה צום נייעם יאָר.

סעם און סערע בעל
און פאַמיליע

ווינשען אַלדאָס גוטס צו אַלע פריינט און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מרס. פרידע בראַמסאָן־סוירווינג
קאַליפאָרניע

ווינשט אַלע פריינד, לאַנדסלייט און אַלע אידען אומעטום אַ געבענטשט און מזל־דיג יאָר.

מר. און מרס. ברוך בערגער
ברוקלין, נ. י.

ווינשען אַלע אידען צום נייעם יאָר אַ כתיבה וחתימה טובה.

מרס. גאָלדע (מען) ברעסאק
מיאַמי ביטש, פלאַ.

ווינשט אַלע פריינד און כל ישראל אַ געזונטען און גליקליכען נייעם יאָר.

אַ כתיבה וחתימה טובה

ווינשען מיר אונזער משפּחה אין פאַריז און ישראל, קרובים, פריינד און באַקאַנטע.

מר. אן מרס. מאַקס באַביטש
בראָנקס

מר. און מרס. מאָריס בענדער
און זייער זון

באַגריסען צום נייעם יאָר אַלע פריינט און אַלע לאַנדסלייט און ווינשען זיי אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. יעקב בערען
און פאַמיליע, ברוקלין

באַגריסט די ביאַליסטאָקער און גראָדנער אידען אומעטום צום נייעם יאָר.

— ג. —

מאָריס גינזבורג
און פאַמיליע, ברוקלין

באַגריסען צום נייעם יאָר אַלע פריינד און לאַנדסלייט און ווינשען זיי כל טוב.

מר. און מרס. סעמועל געלטשינסקי
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינטשט ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און כלל ישראל אַ גוט יאָר.

מר. און מרס. שלום גארפינקעל

ווינשען אַ גוטען געבענטשטען יאָר צו אַלע זייערע פריינד און לאַנדסלייט ווי אויך צום גאַנצען כלל ישראל.

מר. און מרס. דזשעק גוטמאַן
און פאַמיליע, בעיסייד, נ. י.

באַגריסען ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און אַלע אידען אומעטום צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. מאַקס גאַלוב
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינטשט גראַדנער און ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אַ געבענטשט יאָר.

מר. מאַקס גאָלדמאַן
און משפחה, ברוקלין

ווינשען אַלע זייערע פריינט, קרובים און לאַנדסלייט אַ גוט און געבענטשט יאָר.

מר. און מרס. דזשעק גאָלדען
און פאַמיליע, בראָנקס

ווינשען צום נייעם יאָר זייערע אַלע פריינד אַ סך געזונט און גליק.

מר. ד. גאָלדבערג

ווינטשט זיינע פריינט און כלל ישראל אַ גוט יאָר.

מר. און מרס. דעניעל (זיידעל) גאָלדבערג
קאָלטשעסטער, קאַנ.

ווינטשען זייער פאַמיליע, לאַנדסלייט און כלל ישראל אַ גוט יאָר.

— ד. —

מר. מאַקס דאָרף

ווינטשט זיין פאַמיליע און אַלע אידען אַ גוט יאָר.

מר. מ. דזשאַנאָפסקי
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינשען אַלע קרובים, פריינד און אַלע לאַנדסלייט פיל געזונט און גליק צום נייעם יאָר.

מר. דזשעק דירעקטאָר
און פאַמיליע, נאַרוויטש, קאַנ.

ווינשען אַ גליקליכען נייעם יאָר אַלע פריינט, די בעקער אַרבעטער, און אַלע אידען בכלל.

מר. דוד דימענטשטיין
און פאַמיליע
(שאול רייסקים אייניקעל)

ווינשען אַלע קרובים און לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. ב. דינעס
און פאַמיליע, פאַלסבורג, נ. י.

שיקען זייערע ברכות צום כלל ישראל צום נייעם יאָר.

מרס. דזשעסי דאָלינסקי
און קינדער, ברוקלין, נ. י.

ווינטשען זייערע קרובים און פריינט, ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און דעם כלל ישראל אומעטום אַ גליקליכען יאָר.

מר. ליאָ דיאַמאַנד

ווינטשט אַ גוטען געבענטשטען ניי־יאָר צו אַלע פריינט און לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. א. דארעוויטש
און פאַמיליע, שיקאַגאָ

שיקען צום נייעם יאָר די בעסטע וואונשען צו זייער פאַמיליע, פריינד און צו די משפחות אין מדינת ישראל און אין אויסטראַליע.

מרס. סיליע דזשאַפע
און פאַמיליע

שיקען זייערע ברכות צו אַלע פריינד און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מרס. רייטשעל דזשאַפע
און פאַמיליע

באַגריסען האַרציג זייערע אַלע פריינד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. דזש. ה. דינעס
און פאַמיליע

ווינטשען זייער משפחה, לאַנדסלייט און די עלטערע איינוואוינער פון דער ביאַליסטאָקער הייס אַ שנת חיים ושלום.

ר. דאווידסאָן
אַנטווערפען, בעלגיע

ווינטשט די ביאַליסטאָקער אידען און כל ישראל אַ געבענטשטען יאָר.

— ה. —

מר. און מרס. אוירווינג הערשקאָוויץ
ברוקלין

באַגריסען כלל ישראל און זייערע פריינט אין אַרגענטינע צום נייעם יאָר.

מרס. סערע העלער
און פאַמיליע, מילוואָקי

ווינשען אַלע אידען אַ גוטען צופרידענעם נייעם יאָר.

— ו. —

חזן יעקב וויסאטשעק
און פאַמיליע

שיקען זייערע באַגריסונגען און גוטע וואונשען צו אַלע זייערע פריינד און ווינשען דעם כלל ישראל אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. ניאָמע וואַלדמאַן
ברוקלין

ווינשט צום נייעם יאָר אַלע פריינד און לאַנדסלייט געזונט, גליק און פיל פרייד.

מר. סיימאָן ווייַנבערג
און משפחה

ווינשען אַ כתיבה וחתימה טובה צו אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. נחמיה וועריבלוד
און פאַמיליע

באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע זייערע קרובים, פריינד און אַלע אידען.

מר. און מרס. פיליפ וויטאָף

ווינשען אַלע פריינד און דעם כלל ישראל א נייעם יאר פון אלדאס גוטס.

עזר ווייסגאַרבער (וויים) כינקע סודאביטשער
בראָנקס, נ. י.

ווינשען פיל גליק צום נייעם יאָר צו אַלע פריינד און אַלע אידען.

מרס. נעטי וואגמאן
און פאַמיליע

ווינשען אַלע פריינט און לאַנדסלייט אַ גוטען, געבענטשטען יאָר.

מר. און מרס. אַרטור וואַכטעל
עלפאַסאָ, טעקסאס

שיקען זייערע בעסטע וואונשען צו אַלע פריינד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. מאָריס ווין
און פאַמיליע, מאַנטרעאל, קאַנאַדע,

ווינשען צום נייעם יאָר אַלע פריינד אוו כל ישראל אלדאס גוטס.

— ז. —

מר. דייוויד זאַקים
און פאַמיליע פּעטערסאָן נ. דזש.

ווינשען זייערע קינדער, פריינד אוו, אַלע לאַנדסלייט פיל גליק און פרייד צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. חיים זעלעווינסקי
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינטשען אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און כלל ישראל אַ גוט יאָר.

מר. און מרס. מיטשעל זיילאָן
פּעטערסאָן, נ. דזש.

ווינשען אַ גוטען און געזונטען נייעם יאָר צו אַלע זייערע פריינד און צום כלל ישראל.

מר. און מרס. דזשוליוס זאַבלודאָווסקי
און פאַמיליע

ווינשען פיל גליק און פרייד צו זייערע אַלע פריינט צום נייעם יאָר.

— ט. —

לשנה טובה פון

בערטאַ און לואיס טאָפאָלסקי

אַ געזונט און גליקליך יאָר צו דער פאַמיליע דאָ, אין בוענאָס איירעס, קאָליפאָרניע, צו כלל ישראל און שלום אויף דער וועלט.

מר. און מרס. בען טראָש
און משפחה, מילוואָקי, ווייסק.

קאָר. סענק. „ביאַליסטאָקער בענעוו. סאָסייעטי"

ווינשען אַלע פריינד און אַלע אידען אַ גוטען, נייעם יאָר.

דוד טשעסלער
און פאַמיליע, בראָנקס

ווינשען אַלע לאַנדסלייט און פריינד אַ געזונטען, גליקליכען נייעם יאָר.

סאל און אַסנע טשעסלער
און פאַמיליע, בראָנקס

ווינשען אַ שנת חיים ושלום צו אַלע פריינד און אַלע אידען.

מר. און מרס. מאַקס טאָבייעס
און פאַמיליע

ווינשען אַלע פריינד און אַלע אידען אַ געזונטען, גליקליכען נייעם יאָר.

מר. לעאָנארד טער
און פאַמיליע

ווינשען צום נייעם יאָר זייערע פריינד און לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מרס. פעני טאַלינסקי
און קינדער

ווינשען אַלע זייערע פריינד און לאַנדסלייט אַ גוטען יאָר.

— י. —

מרס. אסתר יערוזאַלימסקי
און פאַמיליע, לאָס אַנדזשעלעס, קאַליפ.

ווינשען זייער גאַנצער פאַמיליע, זייערע אַלע פריינט פון נאָענט און וויַיט, אַלע לאַנדסלייט פון אומעטום און אַלע אידען איבער דער וועלט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. ווילי‌אַם יאַנאָווסקי
און משפחה

ווינשען זייערע אַלע פריינד און קרובים און אַלע לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

— כ. —

מר. און מרס. פיליפ כאַבאָצקי
בראָנקס

ווינטשען אַ גוטען, געבענטשטען יאָר אַלע זייערע קרובים און כל ישראל.

מר. און מרס. א. ז. כאַבאָצקי
זייערע קינדער, אייניקלאך און אוראייניקלאַך, ווינטשען אַלעמען געזונט, פרנסה און שלום אויף דער גאַנצער וועלט.

— ל. —

מר. און מרס. שמואל לאָנדאָן
סאַנטאַ מאָניקאַ, קאַל.

ווינשען צום נייעם יאָר אונזערע קרובים און פריינד און דעם גאַנצען כלל ישראל אַ געזונטען, גליקליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. ראַלף לינסקי
טאַמפּאַ, פלאָרידאַ

ווינשען זייערע אַלע פריינד און לאַנדסלייט פיל גליק און צופרידענהייט צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. הערמאַן לעסניק
מאָריסטאַן, טענעסי

ווינטשען זייערע קינדער, קרובים און אַלע אידען אַ גליקליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. סאל און אַדי ליווי
(זון פון טאַדרעס נעסוועזשסקי (פון ביאַליסטאָק)
פאָרעסט הילס, נ. י.

ווינטשען אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און כלל ישראל אויף דער וועלט אַ יאָר פון שלום.

מרס. וויאָלאַ לין
און פאַמיליע

ווינשען פיל געזונט און גליק צו זייערע פריינט, לאַנדסלייט און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. גדליה לין
און פאַמיליע, ברוקלין, נ. י.

באַגריסט זיין פאַמיליע אין ישראל און ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. אייברהעם לעווין
און פאַמיליע, ראטשעסטער, נ. י.

ווינשען זייערע פריינד און אַלע אידען אַ גליקליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. פיליפ לינענבערג
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינשען אַ גוטען, געזונטען נייעם יאָר צו אַלע זייערע פריינד און לאַנדסלייט.

מר. עלי לידסקי
און פאַמיליע

ווינשען אַלע פריינד און לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. הערי לערנער
ברוקלין

באַגריסען זייער פאַמיליע, פריינט, לאַנדסלייט און כלל ישראל מיט אַ יאָר פון געזונט און פרנסה און שלום אויף דער וועלט.

מרס. דזש. ליימאן
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינשען זייערע פריינד און אַלע אידען אַ געזונטען, גליקליכען נייעם יאָר.

סידני ס. לעווין
פלאָרידאַ

ווינשט אַלע אידען אַ געזונט און גליקליך נייע־יאָר.

— מ. —

אסתר און ישראל מעכאַניק
בראָנקס

ווינטשען אַ געבענטשטען נייעם יאָר צו זייער פאַמיליע, לאַנדסלייט און כלל־ישראל.

די גבאים און מתפללים
פון דער שוהל פון ביאַליסטאָקער מושב זקנים ווינטשען אַלעמען אַ גוטען און געבענטשטען יאָר.

מיר באַגריסען צום נייעם יאָר אונזערע שוועסטער און ברידער, קרובים, פריינד און חברים אין מאָנטרעאָל, קאַנאַדע, ניו־יאָרק און אין ישראל.

סאַניעל און מלכה מירמאַן
מאָנטרעאָל, קאַנאַדע

מר. און מרס. אשר מעקלער
און פאַמיליע, לאָס אַנדזשעלעס

באַגריסען און ווינשען אַלדאָס גוטס צו אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. היימאַן מען
און פאַמיליע

פראָט. סענק. ביאַליסטאָקער צענטער און מושב זקנים

ווינשען זייערע קרובים און פריינד און אַלע לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מרס. דאָרע בייקאָפסקי־מייערסאָן
ברוקלין

ווינשט צום נייעם יאָר אַלע פריינד און כל ישראל געזונט און גליק.

מרס. אייבראַם מענדעלסאָן
און פאַמיליע

שיקט אירע ניי־יאָר גרוסען און גוטע וואונשען צו אַלע אידען.

מר. און מרס. ווילי־אַם מענדעלסאָן
ווינשען זייערע פריינד און לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. לעאָן מעכאַניק
פלאָשינג, נ. י.

ווינשן אַלע אידען אויף דער גאַנצער וועלט אַ שנת חיים ושלום, געזונט, גליק און פרייד.

מרס. פּאַלין מילער
לאָס אַנדזשעלעס

ווינשט צום נייעם יאָר אַלע אירע פרײַנד און אַלע לאַנדסלייט אומעטום געזונט און פריידיק.

— נ. —

חייה פּיגעל נאכלין
און פּאַמיליע, ניו־יאָרק

ווינטשען זייערע קרובים און פרײַנט אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרס בענדזשאַמין ניומאַן
פּעטערסאָן, נ. דזש.

ווינשט אַ גוטען און געזונטען יאָר אַלע פרײַנד און לאַנדסלייט.

מר. און מרס. איזידאָר נאַכלין
און פּאַמיליע, בראָנקס

ווינשען אַלע פרײַנט און כלל ישראל אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. פּ. ניודאָוו
ווינטשען זייערע שוועסטער, ברידער און פרײַנט און אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אַ געזונט און גליקליך ניי־יאָר.

— ס. —

דר. יעקב און שושנה סאָקאָל
און רבקה
דר. אירא און אביבה סאָקאָל־מאָנאָסאָן

ווינשען אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און כלל ישראל אַ גליקליך יאָר.

מר. און מרס. העגרי סאָלין
און פּאַמיליע, ברוקלין

ווינשען אַלע קרובים, פרײַנד און אַלע אידען אַ געבענטשטען און גליקליכען נייעם יאָר מיט געזונט און פרייד.

געניא און מאָריס סאָלאָמאָן
און פּאַמיליע

באַגריסען אַלע פרײַנד און כלל־ישראל מיט דעם וואונש פון אַ געזונטען, גליקליכען נייעם יאָר.

שנה טובה

צו מיין ברודער און פרוי
יונה און חיה איסאַקאָוו
זייער זון זאב און פרוי ארלין.

אברהם און רעיה סאָלאָמאָן
לאָס־אַנדזשעלעס

מרס. ראָזע סאַנדערס
און פּאַמיליע, פּעטערסאָן, נ. דזש.

ווינשען אַלע פרײַנד און אַלע אידען אַ סך געזונט און גליק צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. מאַקס סאקס
און פּאַמיליע, פּאַסעיק, נ. דזש.

ווינשען אַלע פרײַנד און לאַנדסלייט אַ גוטען, געבענשטען יאָר.

מרס. העגרי סאָלין
פּרעזידענטין פון ביאַליסטאָקער לעידיס אָקזילערי

ווינטשט די פּאַמיליעס סלאָיער־פּאַרמאָן און זינאַקס אין אַמעריקע, די קוזינס זאַלצמאַן אין ישראל און אַלע שוועסטער פון דער ביאַליסטאָקער לעידיס אָקזילערי, לאַנדסלייט און פרײַנט אַ גוט יאָר.

מרס. עלי סינגער
און פּאַמיליע, פלאָרידע

ווינשען אַלע פרײַנד און אַלע אידען פיל פרייד און גליק צום נייעם יאָר.

מרס. מאַקס סטיין
און פּאַמיליע, ניו־יאָרק

ווינשען זייער משפּחה און אַלע אידן אַ גוטען געבענשטען נייעם יאָר.

מר. און מרס. סאָל סאיד
און פּאַמיליע

ווינשען זייערע קרובים, לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ גוטען, געזונטען און פרייליכען נייעם יאָר.

מרס. לאה סאַלנעט
און פּאַמיליע, ברוקלין, נ. י.

ווינשען אַ גוטען, גליקליכען נייעם יאָר צו אַלע זייערע קרובים, פרײַנד און לאַנדסלייט.

די ברידער טשאַרלס, דזשעק און הערי סידער
און פּאַמיליעס, פילאַדעלפיע

ווינשען אַלע פרײַנד, דעם כלל ישראל אַ גוטען, געבענשטען נייעם יאָר.

מר. און מרס. יאַנקל סווערדלאָוו
און פּאַמיליע, בראָנקס

ווינטשען זייער קאָזין געלבערג און פּאַמיליע אין ישראל, אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און פרײַנט און כלל ישראל אַ גליקליך ניי יאָר און שלום אין ישראל.

מר. און מרס. מאַקס סוטקער
שיקאַגאָ

ווינשט אַ גוטען, גליקליכען נייעם יאָר צום גאַנצען כלל ישראל.

מר. און מרס. דזשאָזעף סאַבעל
און פּאַמיליע, בראָנקס

ווינשען צום נייעם יאָר אַלע פרײַנט און אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה.

מרס. אסתר סאַכאַר
און פּאַמיליע, ברוקלין

ווינשען אַלע פרײַנט און אַלע אידען אַ גוטען געזונטען נייעם יאָר.

מר. און מרס. דזשייקאָב סיבעל
און פּאַמיליע, קאַנקאָרד, קאַליפ.

ווינשען אַ גוטען, געזונטען און פרייליכען נייעם יאָר צו אַלע פרײַנד, ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און צו אַלע אידען איבער דער וועלט.

— ע. —

מר. דייויד עלבוים
בראָנקס

ווינשט אַ גוטען, געזונטען און פרייליכען יאָר צו אַלע פרײַנד, באַקאַנטע און צום כלל ישראל צום נייעם יאָר.

פּראָפ. און מרס. שמואל עברי
און זון
באַלטימאָר

ווינשען אַלע לאַנדסלייט אַון אַלע אידען אַ שנת חיים ושלום.

— פּ. —

מר. דייויד פּינקוס
פּעטערסאן

ווינשט זיינע פריינד, לאנדסלייט און אלע אידען א כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. ס. פּערלין
מיאמי ביטש

ווינשען אלע לאנדסלייט און אלע אידען א נייעם יאר פון כל טוב.

מרס. שרה פּאגאראלסקי
און קינדער
סאנטא מאניקא, קאליפּ.

ווינשען אלע זייערע קרובים, פריינד און לאנדסלייט און דעם גאנצן אידישן פאלק א שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. סעם פּאזניאק
און פאמיליע, ברוקלין, נ. י.

באגריסען די ביאליסטאקער און גראדנער לאנדסלייט צום נייעם יאר.

פּסח, מיכאל, רוזשקע און וועלוול פּאט
נאָרט בערגען, ניו־דזשוירזי

ווינטשען א כתיבה וחתימה טובה צום נייעם יאר צו אונזער משפּחה, פריינד און צו אלע ביאליסטאקער אין מדינת ישראל און אין די תפוצות ישראל.

— פּ. —

מר. און מרס. הערי פּעלדמאן
און פאמיליע, פּאסייק, נ. דזש.

שיקען זייערע האַרציגע גליקוואונטשען צו אלע ביאליסטאקער לאנדסלייט און כל ישראל.

מר. און מרס. באַרני פינק
און פאמיליע, פּאסייק, נ. דזש.

שיקען דעם האַרציגסטע גליקוואונש צו אלע פריינד און כלל ישראל צום נייעם יאר.

מר. און מרס. דייויד פּאקס
און פאמיליע, מיאמי ביטש, פלאַ.

ווינטשען א געזונט יאר צו זייער פאמיליע, פריינט און לאנדסלייט.

מר. און מרס. מאָריס פּרידענבערג
און פאמיליע, פילאדעלפיע

ווינטשען זייער מוטער, גאלדע פרידענבערג, עהרן־פרעזידענטין פון דער ביאליסטאקער ליידיס אוקזילערי, דער גאנצער פאמיליע, אלע לאנדסלייט און אלע אידען אומעטום א געבענטשטען נייעם יאר.

מר. און מרס. לעאָן פּריד
און פאמיליע, ברוקלין

פּסח דעם מצבה־קריצער ס זון, ווינשט זיין קוזינע איידע סאקאלאווסקי אין אויסטראליע און אלע פריינט און לאנדסלייט אומעטום א נייעם יאר פון געזונט און אלדאס גוטס און שלום אויף דער וועלט.

מר. און מרס. מאַרטין פינק
פּאַרעסט הילס, נ. י.

ווינשען אלע פריינד א גוטען, גליקליכען נייעם יאר.

מר. און מרס. איזראעל פּעדער

שיקען זייערע האַרציגע ווינטשעוואניעס צו אלע לאנדסלייט צום נייעם יאר.

מר. און מרס. דזשייקאב פּיימאן

ווינשען א גוטען און זיסען יאר אלע פריינד און אלע לאנדסלייט.

מר. און מרס. דייויד פּיין
און פאמיליע, ברוקלין

שיקען זייערע באגריסונגען צום נייעם יאר צו אלע קרובים, פריינד און אלע לאנדסלייט.

— צ —

מרס. ראזע צוקערמאן
און פאמיליע
שיקאגא
(פּרעז. פון ביאל. ליידיס אוקזילערי)

ווינשט איר פאמיליע און פריינד און אלע אידען א כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. לייבקע ציבולסקי
און פאמיליע, ברוקלין

ווינשען אלע פריינד, לאנדסלייט און אלע אידען א שנת חיים ושלום, א כתיבה וחתימה טובה.

— ק —

דר. און מרס. נחמן קאצענעלענבאגען־קאצען
און טאכטער איווא
קליוולאנד, אהאיא

ווינשען זייער משפּחה אין ישראל און אלע זייערע פריינד דא און אין אויסלאנד א גוטען, געבענטשטען יאר, א שנת חיים ושלום.

מרס. ענא קוזניצקי און פאמיליע
לאס אנדזשעלעס, קאליפּ.

שיקען זייערע האַרציגע גליקוואונשען און באגריסונגען צו אלע לאנדסלייט, פריינד און אלע אידען צום נייעם יאר.

מרס. ראָוז קאטץ
און פאמיליע, פּעטערסאן

ווינשען אלע פריינד און דעם כלל ישראל א כתיבה וחתימה טובה.

שמואל און סימע קאפּלאן
און פאמיליע, בראנקס, נ. י.

שיקען זייערע ברכות צום נייעם יאר צו אלע פריינד און אלע אידען איבער דער גאנצער וועלט.

מר. און מרס. משה קאזאק
און פאמיליע, ברוקלין

ווינשען צום נייעם יאר אלע פריינד און לאנדסלייט א כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. מייער קאס
בראנקס, נ. י.

ווינשען אלע זייערע פריינד און די שוועסטער פון דער ליידיס אוקזילערי פון ביאליסטאקער צענטער און אלע לאנדסלייט א גוטען יאר.

מר. אבנר אדלער קאטשעפסקי
ברוקלין

ווינשט א שנת חיים ושלום צו זיינע קרובים, פריינד און אלע אידען ציח נייעם יאר.

מר. דייויד קייזען
און פאמיליע

ווינשען א גוטען, געבענשטען יאר זייער פאמיליע און אלע פריינד.

מר. און מרס. חיים בערל קריגער
און פאַמיליע, ברוקלין, נ. י.

באַגריסען ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. סאָל קרים
און פאַמיליע, גרעיט נעק, נ. י.

ווינשען אַלע פריינד און לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. טשאַרלז קאָס
און פאַמיליע

ווינשען אַלע פריינד און לאַנדסלייט אַ געזונטען און גליקליכען יאָר.

די משפחה קאָזיאָל
סאַן כאָזע, קאַסטא ריקא

ווינשען אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה צום נייעם יאָר.

— ר —

מר. און מרס. מיישעל ראָטענבערג
און פאַמיליע, ברוקלין, נ. י.

ווינטשען אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אַ געבענטשטען נייעם יאָר.

מרס. עמא ראָטענבערג
אָוקלאנד, קאַל.

שיקט אירע בעסטע וואונטשען צו אַלע פריינד צום נייעם יאָר.

מר. נייטען ראָזין
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינשען אַלדאָס גוטס צום נייעם יאָר זייערע אַלע פריינט, לאַנדסלייט און כל ישראל מיט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. אהרן ראָזשאַנסקי
און פאַמיליע

ווינשען אַ גוטען גליקליכען נייעם יאָר זייער משפחה, די לאַנדסלייט און דעם כלל ישראל.

מרס. ראָזע רובין
און פאַמיליע

שיקען זייער וואונש פאַר אַ גוטען און גליקליכען נייעם יאָר צו אַלע לאַנדסלייט און צו אַלע אידען.

עטעל און לואיס רוטענבערג
סקאַרסדעיל, נ. י.

ווינשען אַלע פריינד און דעם גאַנצען כלל ישראל אַ כתיבה וחתימה טובה.

מרס. האנאה ריטשמאַן
ברוקלין, נ. י.

ווינשט צום נייעם יאָר אירע נאָענטע און וויטע פריינד און אַלע לאַנדסלייט אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. בערנאַרד ריטש
און פאַמיליע

ווינטשען אַ שנת חיים ושלום, ברכה און הצלחה צו אַלע פריינט און צום כלל ישראל.

— ש —

מר. און מרס. אַלעקס און מינע שוואַרץ
ברוקלין

שיקען זייערע באַגריסונגען צום נייעם יאָר צו אַלע זייערע פריינד, לאַנדסלייט און צו כלל ישראל.

מר. און מרס. דזשאַרדזש שעוואַך
און פאַמיליע, בראָנקס

ווינשען אַלע פריינט און לאַנדסלייט אַלדאָס גוטס צום נייעם יאָר.

מר. הירש שפונד און פאַמיליע
קאַליפאָרניע

ווינשען אַלע פריינד אַ גליקלעכן נייעם יאָר.

מר. אָסקאַר שלייפער
און פאַמיליע

ווינשען אַלע פריינד און אַלע אידען אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. וועלוועל שטשופאַק
און פאַמיליע, ברוקלין

שיקען זייערע ברכות צו דער פאַמיליע און אַלע פריינד און צום כלל ישראל צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. מ. שניר
און פאַמיליע, בראָנקס

שיקען זייערע בעסטע וואונשען צו אַלע פריינט, לאַנדסלייט און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מרס. ליליען שאַבאַצקי
פרעז. „בראָנקס ליג"
און פאַמיליע

ווינשען אַלע פריינד, פאַטראָניזערס און אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. סעם שאַפּירא
און פאַמיליע

דריקען אויס טרויער אויפן פאַרלוסט פון זייער פרוי, מוטער און באָבע
סאָפי שאַפּירא ע"ה

פּרעמירט מיט דעם צבי קעסעל ליטעראַטור־פּרייז — 1970

הערמאַן יאַבלאָקאָוו׳ס אויטאָביאָגראַפיש בוך

אַרום דער וועלט מיט אידיש טעאַטער

ערשטער באַנד — 689 זייטן, שטאַרק געלויבט פון קריטיקער און לייענער.
פּרייז $10

צווייטער באַנד — 726 זייטן, מיט פאַרכאַפּענדיגע שילדערונגען.
פּרייז $10

(מיט פּאָסטן, שיקען אין סעילס טעקס)

ערשטער און צווייטער באַנד — $18

צו באַקומען אין: HEBREW ACTORS' UNION
31 East 7th Street New York, N. Y. 10003
For information call: OR 4-1923

תכלה שנה וקללותיה

תחל שנה וברכותיה

מיטן אָנקום פון נייעם יאָר תשל״ד שיקען מיר אונזערע
האַרציגסטע באַגריסונגען און ברכות צו אַלע חברות
און חברים פון

- **אידיש-נאַציאָנאַלען אַרבעטער פאַרבאַנד**
- **פאָלקס-צווייג 482, א. נ. א. פ.**
- **טעמפּל עמנואל אין באָאָ פּאַרק**
- **טעמפּל בית-אל אין באָאָ פּאַרק**
- **ביאַליסטאָקער צענטער, חיים פאַר**

עלטערע מענטשען און שפּיטאָל

אַ גוט געזונט יאָר אונזער פרעזידענט **עלי טאַרלאָפסקי** מיט זיין ליבער פרוי **פעני**, אַלע אַפּיסערס און דירעקטאָרען, לאַנדסלייט און אַלע אידען פון דער גאָרער וועלט.

איך בין שטאָלץ פון דעם וואָס אַלס קאַסירער פון דעם ביאַליסטאָקער צענטער, חיים פאַר עלטערע מענטשען און שפּיטאָל קען איך אויך מאַכען אַ געהעריגען בייטראָג וואָס וועט פאַרשענערען און פאַרבעסערען די באַקאַנטע אינסטיטוציע.

לאָמיר אַלע צוזאַמען טאָן אונזער אַרבעט פאַר דער פאַרשטאַרקונג פון מדינת ישראל און פאַר דעם אויפבלי פון אידישקייט אין דער אידישער אַמעריקע.

זאָל דאָס נייע יאָר זיין אַ יאָר פול מיט פערזענליכען נחת און גליק און פון געזעלשאַפטליכען אויפבלי און וואוקס.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

פּאָל און דאָרא שאַכעט און קינדער

און די גאַנצע פאַמיליע

Fannie Tarlofsky

Mr. and Mrs. Elly Tarlofsky

and Family

Elly Tarlofsky

PRESIDENT

of the

BIALYSTOKER CENTER AND INFIRMARY AND HOME FOR THE AGED

extend to their family, friends
and kinfolk everywhere
heartiest wishes

for

A HAPPY AND PROSPEROUS NEW YEAR

האַרציקע וואונטשען צו אונזער פאַמיליע אין אַרגענטינע און צו
אונזערע לאַנדסלייט, און כלל ישראל איבער דער גאַנצער וועלט
פאַר אַ שנת חיים ושלום.

May the New Year bring happiness to All,
salvation to our people and peace on earth.

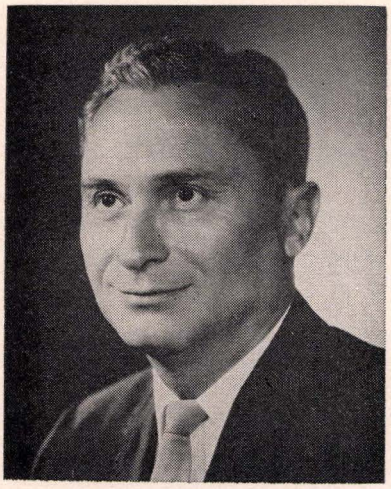
THE TARLOFSKY FAMILIES

ETHEL and M. ARTHUR TARLOWE

SYBIL TARLOWE, BRUCE and DANA GAIL

FRANCES and ROBERT NELSON

join their parents and grandparents in this timely seasonal greeting and message.

MARTIN GINSBURG

L'SHONOH TOVOH!

New Year Greetings

from the

VICE-PRESIDENTS

ABE GINSBURG

of the

BIALYSTOKER CENTER and INFIRMARY
and HOME FOR THE AGED

Martin and Abe Ginsburg

and their families

May the New Year sound the clarion of
brotherhood and peace throughout the world.

West New York, New Jersey

New Year Greetings from . . .

SHIRLEY ROSNER

New Year Greetings from . . .

SYLVIA ROSENBLUM

Mr. & Mrs.
H. J. STEIR

extend warmest New Year wishes to their family and to all Israel

MR. & MRS. DAVID SIEGEL
AND FAMILY
Milwaukee, Wisc.

extend to their friends, Bialystoker Kinfolk in town and the world over best wishes for a very Happy New Year

New Year Greetings from . . .

RUBIN and SYLVIA WEISBROD
and FAMILY
Children of our late Directors
Abe & Yetta Schreiber

extend to all their relatives, friends and acquaintances, best wishes for a Healthy Happy and Prosperous New Year

SAM SCHWARTZ

Extends his hearty greetings for the New Year

SYLVIA SCHOENFELD
and FAMILY

extend their heartiest and sincerest best wishes to all

New Year Greetings

and best wishes and blessings from

NETTIE & ALFRED STERN
and Family

children of our late Treasurer

LOUIS & MARY DAVIS

Board Members of the Bialystoker Center, Home for the Aged and Infirmary

to their dear kin, the DAVISES, SAPERSTEINS and the STERNS,

to all their friends and neighbors, Bialystoker landsleit and Jews everywhere for a Happy and Prosperous New Year

Best Wishes to Friends and Relatives for a good New Year from

FAY SUKENIK and SONS

In Fond Memory of our Dearly-Beloved Husband and Father

ABRAHAM SCHNEIDER

Passed to Eternity, November 14, 1961
Forever in our hearts!

MINNIE AND ROSLYN SCHNEIDER

STEVEN WEINSTEIN

Extends Best Wishes for a Happy, Healthy and Peaceful New Year

MR. & MRS. JACK WOLF
NEW YORK

wish all their friends and associates a Blessed New Year

DR. & MRS. JULIUS ZIPPIN

SLINGERSLAND, N. Y.

A Very Healthy and Happy New Year

אַ כתיבה וחתימה טובה
ווינטשן

רבקה ראָזענטאַל
(טיקטין)
און סטעף

צו זייערע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און
צו כל ישראל אין דער גאָרער וועלט.

■

אַ ביאַליסטאָקער לאַנדספרוי, שטאַלצע טאָכטער פון דער אַריסטאָקראַטישער פאַמיליע טיקטין, גע־טרייַע נאָכפאָלגערין פון די רייזע־טראַדיציעס פון איר גאָטזעליגען מאַן מאָקס ראָזענטאַל ע"ה און אַנפירערין פון דער „מאָקס ראָזענטאַל רייזע ביורא", אַנאַנסירט מרס. ראָזענטאַל, אַז איר רייזע־ביורא איז איצט אויף דעם נייעם אַדרעס:

„פאָרווערטס"־בילדינג
(רום 606)
175 איסט בראָדווויי, נ. י.

די פירמע איז אַ פאַכמענישע ביאַליסטאָקער רייזע־אַגענטור, אַן אָפענע טיר און „לעבעדיגע בריק" צו אַמעריקע, צו ישראל און צו דער גאַנצער וועלט. מיר פירען אידען אומעטום. דורך אונזער רייזע־ביורא קענט איר „עולה־רגל" זיין צו דעם כותל המערבי און צו אַלע הייליגע פלעצער אין אַלט און נייַ ישראל.

מרס. ראָזענטאַל באַהערשט עטליכע שפראַכען, און טוריסטען קענען זיך מיט איר לייכט צוזאַמען־ריידען אין וועלכער שפראַך עס איז זיי לייכטער.

אַ רייזע דורך אונזער ביורא איז אַן אָנגענעמע איבערלעבעניש, וואָס איר וועט געדענקען אייער גאַנצען לעבען.

איר קענט פאָרען דורך אונז מיט שיף אַדער ערא־פלאַן. מיר גיבען אייך פערזענליכע אויפמערקזאַמ־קייט, העפליכקייט, באַקוועמליכקייט און פינקטליכ־קייט.

■

מיר דערליידיגען אייערע פאַרמאַליטעטען, פאַס־פאָרטען, טיקעטס א. אַ. וו. מיר אַראַנזשירען אייער טראַנספאָרטאַציע, פראַכט, פאַרפאַקונג.

מיר באַאָרגען פאַר אייך רעפרידושעריטאָרס, עלעקטרישע עפלייענסעס א. אַ. וו. קיין ישראל.

■

ספעציעלע הנחות
פאַר
ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט

■

שרייבט אָדער טעלעפאָנירט:

MAX ROSENTHAL'S
TRAVEL BUREAU
"Forward" Building, Room 606
175 EAST BROADWAY
New York, N. Y.
OR 4-3382 - 3, or 4-3319

New Year Greetings from . . .

Director, Bialystoker Center, Home for the Aged and Infirmary

MR. & MRS. HARRY KATZ
and Family

277 Northern Blvd. Great Neck, L. I.

MR. & MRS.
WILLIAM KASENETZ
and Family

extend to all their relatives, friends and acquaintances cordial New Year wishes!

Greetings and Best Wishes from . . .
our Vice President

MRS. ROSE KASS
and FAMILY

Best Wishes for a Happy New Year to All Relatives and Friends

MRS. SAMUEL KASSEL
and Family

Mr. and Mrs.
ROBERT KAMBER
and FAMILY
Asbury Park, N. J.

Express their best wishes for a Happy New Year for all

MRS. SYLVIA KAHN
and Sons
Brooklyn, N. Y.

Offer Best Wishes to All Friends for A Happy New Year

MR. & MRS.
STANLEY KAGAN
West Caldwell, N. J.

Wish All Their Friends
A Happy New Year

MR. AND MRS. LEON KRIM
and FAMILY

wish their friends a Happy New Year

MR. & MRS.
JACOB A. LICHTENFIELD

extend to their relatives and friends and all Bialystoker Landsleit best wishes for a Happy and Prosperous New Year

---

New Year Greetings from . . .

Mr. & Mrs.
ISRAEL KALISH

Greetings from . . .

S. F. MELNICK
387 MAIN STREET
West Orange, N. J.

MRS. CLARA MARCUS

extends best wishes
for a Happy New Year

OSCAR MACKLER
CELIA KAYE — SADIE KLEIN
Children of the late
LENA MACKLER

extend greetings to their Bialystoker kinfolk and to all Israel for a Happy New Year

Greetings from . . .

METROPOLITAN
HARDWARE CO.
11 ESSEX STREET
New York, N. Y.

MR. & MRS.
SAMUEL J. MARINE
PHILADELPHIA, PA.

May the Days of the New Year Unfold for our Relatives and Friends Health, Happiness and Prosperity

---

JUDGE PHILIP & MRS.
CLAIRE NOVICK
Acting President
Hon. Chairman, Board of Directors

Wishes his Friends and Relatives
A Happy and Prosperous New Year

217 Broadway New York City

Mr. & Mrs.
JACK NOTKOFF
and FAMILY
Bronx, N. Y.

wish their family and friends
A Happy New Year

New Year Greetings from . . .

PORT PRINTED
PRODUCTS, Inc.
429 PARK AVENUE
New York City
686-7993

EDWARD & RUTH
WINSTON
and FAMILY

extend to their families, Bialystoker kinfolk and all their friends best wishes for a Happy New Year

---

Best Wishes for a Happy New Year
from

DR. GDALIA RUBIN
5000 15th AVENUE
Brooklyn, N. Y.

MR. & MRS. M. ARTHUR TARLOWE
and Family

Wish their Parents

PRES. & MRS. ELLY TARLOFSKY

and all friends

A HAPPY, HEALTHY & PEACEFUL NEW YEAR

Greetings from . . .

VALLEY FORGE FLAG CO.

1 ROCKEFELLER PLAZA
New York, N. Y. 10010

New Year Greetings from . . .

MR. & MRS. WILLIAM WYGODA

650 Ocean Avenue Brooklyn, N. Y.

in honor of Aunt GOLDIE MINTZ, resident of the Bialystoker Home

MR. AND MRS. MORRIS YELLIN

Brooklyn, New York

Bialystoker Kinsman, Ex-President
"FLATBUSH JEWISH CENTER"

bids his colleagues in office at the "Flatbush Jewish Center," the officers and directors of the Bialystoker Center, Home for the Aged and Infirmary, the entire rank and file, Bialystoker kinfolk and Jewry everywhere, a Happy and Prosperous New Year.

MR. & MRS. MISCHA WARSCHAWSKI

Brooklyn, New York

wish all their relatives and friends

A HAPPY NEW YEAR

MR. & MRS. BENJAMIN IZAKOWITZ

and Family

122 N. Edinburgh Avenue Los Angeles, Calif. 90048

Wishes all their relatives and friends
A Happy and Healthy New Year

MRS. GEORGE ABRASH

Paterson, N. J.

Wishes all her Friends
A Happy and Prosperous New Year

MRS. CLARA ASCH
and Family

Wish all their relatives and friends
A Happy New Year

BIALYSTOKER
CUTTERS CLUB

extends to their Membership, to the Bialystoker Home of the Aged and to Israel at large their warmest wishes for a Happy and Prosperous New Year

New Year Greetings from . . .

PHILIP GOLDSTEIN

3446 Buford Highway N.E.
Atlanta, Ga. 30329

MR. IRVING ROWE

Brooklyn, New York

Wishes his Family and Friends
A Happy and Healthy New Year

New Year Greetings from . . .

SOL FEIL

Our Bialystoker Photographer

MR. & MRS.
JONAH B. ISAKOWITZ
and Family

Flushing, New York

extend to their relatives, friends, Bialystoker kinfolk, members of the "Club Bialystoker Friends" and of the "Bialystoker Center, Home for the Aged and Infirmary, to all their customers, to fellow-Jews in Israel and everywhere, best wishes for a Happy New Year

---

DR. and MRS.

BENJAMIN GISSEN

and Family

Extend their Greetings for a Happy and Prosperous New Year

MR. & MRS. JACK and ETHEL INGBERG

and Family

Extend their Best Wishes to everyone for a Happy and Prosperous New Year

---

MR. & MRS. HAROLD TALIN

and Family

Extend New Year's Greetings to their Relatives, Friends and Bialystoker Landsleit.

May There Be Peace on Earth

In

THE NEW YEAR!

as per wish of

MARY AND HARRY P. SOLOMON

MRS. CELIA COHEN

and Family

Extend their Greeings to their Relatives, Friends and Landsleit for a Happy and Prosperous New Year.

New Year Greetings from . . .

MR. AND MRS. JOSEPH
and GWENDOLYN SANDLER

along with Best Wishes to all their friends for longevity, good health and good luck

•

May the Year 5734 be a timespan of freedom, peace, brotherhood and happiness to all!

ABE GORDON

and Family

Extend their sincere Best Wishes to their Relatives, Friends and Bialystoker Landsleit for a Healthy and Happy New Year.

MR. & MRS. SAM SOLASZ

and Family

Wish their Relatives, Friends and Landsleit a Healthy, Prosperous Year and Peace in Israel.

New Year Greetings from . . .

RUBENSTEIN SUPPLY CO.

2818 San Pablo Avenue Oakland, Calif.

MR. & MRS. MEYER ZAKHEIM

and Family

Wish their Relatives, Friends and Landsleit a Healthy, Happy and Prosperous New Year.

Best Wishes for a Happy New Year

J. ZABUSKY

House Furnishings, Crockery. Dinner Sets and Aluminum Ware

59 HESTER ST., cor. Ludlow St. NEW YORK

SP. 7-0732

MR. & MRS. LOUIS SCHNEIER

Extend Best Wishes to Family and Friends for a Happy, Healthy and Peaceful New Year

NEW YEAR

GREETINGS

from

Mr. and Mrs.
JERRY MINK

MR. & MRS.

ABE NEWBORN

and Family

wish their Mother

FLORENCE NEUGEBORN

Relatives, Friends and All Israel

A HAPPY NEW YEAR

MR. & MRS. ROBERT NELSON
and Family

Wish their Parents

PRES. & MRS. ELLY TARLOFSKY

and all friends

A HAPPY, HEALTHY & PEACEFUL NEW YEAR

NEW YORK CLEANERS INDUSTRIES
DIVISION, RAPID INDUSTRIAL CLEANERS
NEW YORK CLEANERS CO.

380-2 Flushing Avenue Brooklyn, N. Y. 11205

extend to all their Jewish Friends, Customers and to People of Good Will seasonal greetings and best wishes for a Happy and Prosperous New Year.

Best Wishes . . .

for a Happy and Healthy New Year to All Israel

J. ORTMAN

7 East 48th Street New York, N. Y.

MR. & MRS. THEODORE PEARL

Extend to their Friends, Relatives, Bialystoker kinfolk and all Israel

A Happy and Healthy New Year

THE RASHBAUM AND HAIMS FAMILIES

wish their relatives, friends and all Israel

A HAPPY NEW YEAR

MR. SAM RUBIN

Brooklyn, New York

extend heartiest greetings and best wishes for A HAPPY AND PROSPEROUS NEW YEAR to all their kin, neighbors, friends, Bialystoker kinfolk and to all Israel

---

Best New Year Wishes from the . . .

ROSKIES BROS.

HUNTINGDON WOOLEN MILLS, Ltd.

A Happy and Healthy New Year

771 Huntingdon Huntingdon, Que., Canada

DR. H. RUBIN

Los Angeles, Calif.

Wishes all his Friends and Bialystoker kinfolk

A Happy and Healthy New Year

Best Wishes for a Happy New Year . . .

FALLS POULTRY

448 E. 173rd STREET BRONX, N. Y.

DAVID KAPP

45 SUTTON PLACE SOUTH NEW YORK CITY 10022

extends his warmest greetings and best wishes to all his Friends and Associates for a Happy and Prosperous New Year with Brotherhood and Peace On Earth

---

Greetings for a Happy New Year . . .

FROHLICH & NEWELL FOODS, Inc.

Wholesale Butter - Eggs - Cheese - Frozen Food - Groceries

11 JAY STREET
New York, N. Y. 10013

COUNSELLOR ABRAHAM KAPLAN

1450 BROADWAY NEW YORK

New Year Greetings from

ABE AND EDITH KRAVET

★

Greetings from . . .

GRADINGER & KASS

5111 — 18th AVENUE
Brooklyn, N. Y.

Best Wishes . . .

POZNANSKI'S BAKERY

Bread - Rolls - Cakes
We specialize in Birthday Cakes, Wedding Cakes and Bar Mitzvah Cakes

155 DIVISION AVENUE BROOKLYN, N. Y.

New Year Greetings from . . .

DR. & MRS. LOUIS LINN

55 EAST 86th STREET NEW YORK, N. Y. 10028

CAMP LAKOTA

on MASTEN LAKE

BOYS & GIRLS — 5 TO 16 YEARS

"In Beautiful Mamakating Park"

WURTSBORO NEW YORK

- Only 73 Miles from N. Y. C.
- Elevation 1855 Ft.
- 42nd Camp Year
- Drama, Dancing, Music
- Crafts, Nature, Riding
- Friday Night Services
- All Land - Water Sports
- 5 Mile Spring Fed Lake
- Excellent Kosher Cuisine
- Doctor, Reg. Nurses
- Mature, Experienced Staff
- Tuition

Call or Write

MRS. LILLIAN SHABOTSKY

1555 GRAND CONCOURSE BRONX, N. Y. 10452
Phone: TRemont 2-2164 or LUdlow 3-6240

Best New Year Wishes from

MRS. HELEN GARFIEL

and Family

MR. & MRS. EDWARD MEYER

Extend Best Wishes to Family and Friends for a Happy, Healthy and Peaceful New Year

We highly recommend our Bialystoker Photographer
Creator of our Pictorial Home Guide

JONAH B. ESAKOFF (Isakowitz)

Director, Bialystoker Center Home of the Aged and Infirmary, Member "Club Bialystoker Friends" for PHOTOGRAPHS OF DISTINCTION.

■ ■

The name ESAKOFF is Your Guarantee for Artistry, Perfection and Beauty of lasting memories of the finest moments in life.

■ ■

Secure a fascinating image of Yourself, Your Family, Weddings, Bar-Mitzvahs, Banquets, Anniversaries, Parties, etc. at reasonable prices.

■ ■

Contact:
JONAH B. ESAKOFF
Photographs of Distinction
153-49—78th AVENUE
Flushing, New York 11367
JA 3-7457 or JA 6-0485

He will come to your place, and suit your taste and convenience.

MI 7-9467

WILLIAM FEINBERG
1250 SUTTER AVENUE
Brooklyn, N. Y. 11208

Extend Best Wishes for a Happy New Year

G & R KOSHER FOODS
Strictly Kosher
בשר כשר
Meat - Poultry - Provisions and Frozen Foods

240 9th AVENUE NEW YORK, N. Y.
YU 9-5445

Greetings from . . .

SYLVIA AND IRVING FOX
WEST ORANGE, N. J.

wish all their friends and the Jewish people everywhere a Happy New Year

We offer a Memorial Tribute to our Dear Parents
ABRAHAM AND BESSIE FUCHSMAN
ALEX AND FANNIE BUYER

HYMAN and SHIRLEY FEINSTEIN
and Family

Children and Grandchildren of the late

MRS. PAULINE SIEGEL

extend best wishes to their relatives, friends and Bialystoker kinfolk everywhere for

A VERY HAPPY and PROSPEROUS NEW YEAR!

COrtlandt 7-1332

BERNARD MORGENSTERN
Hebraica & Judaica Manuscripts — Periodica

Rare Books, Modern Hebrew Literature
Religious Articles and Novelties

150 EAST BROADWAY NEW YORK, N. Y. 10002

New Year Greetings from . . .

GOTHAM EXTERMINATING COMPANY
241 EAST BROADWAY
New York, N. Y. 10002

COUNSELLOR DAVID J. GOLDBERG
Chairman, Board of Directors

ROSE GOLDBERG
Vice-President

and Children
GARY and SANDY

extend best wishes to their family, relatives, friends, officers and directors of the Bialystoker Center, Home for the Aged and Infirmary, and to the Bial. Ladies Auxiliary for a Happy New Year

---

Compliments of . . .

W. & E. BAUM BRONZE TABLET CORP.
The Finest in Bronze Tablets
524 WEST 43rd STREET
New York, N. Y. 10036

ELIHU M. BAUM BRyant 9-5341

MR. AND MRS. RUBIN BINDLER and Family

Vice-Presidents, Bialystoker Center, Home for the Aged and Infirmary

wish their friends, all Goniondz-Trestiner and Bialystoker kinfolk and the Jewish People everywhere a Happy and Prosperous New Year

---

New Year Greetings from . . .

MR. & MRS. LOUIS ARLINSKY

68-12 Yellowstone Boulevard Forest Hills, N. Y.

MR. & MRS. JOSEPH SLOANE

Their daughter RENEE BROWN of Beverly Hills, California

Their grandchildren TONI and STEVEN SHAFFER of Los Angeles, California

Their son LEONARD and his children MINDY, TRACY and STEVEN SLOANE of Cleveland, Ohio

Extend sincere best wishes to all relatives and friends for a Healthy and Happy New Year

JOSEPH SLOANE

7811 35th Ave. NE 9-7725 Jackson Heights, N. Y.

New Year Greetings from . . .

DELANCEY DRUG CO., Inc.

125 Delancey Street New York City

EAST N.Y. INWOOD FISH

206 Front Street New York, N. Y.

Extend to all their Friends and Customers

Best Wishes for

A Happy and Healthy New Year

Max and Ella Brinker

Wish their Mother

CLARA WAGNER

All their relatives, friends, sisters of the Bialystoker Ladies Auxiliary and all Bialystoker kinfolk A Happy and Healthy New Year

---

Greetings from the . . .

DIAMOND FAMILY

Monticello, New York

210-212 FORSYTH ST. near Houston St. NEW YORK CITY

GRamercy 7-4908 Established 1914

MR. and MRS. MORRIS and ALICE ESTON

Hon. Vice-President

Bialystoker Center, Home for the Aged and Infirmary

extend to all their friends and to Bialystoker kinfolk everywhere warmest greetings and heartiest wishes for a Happy and Prosperous New Year.

MAX DUBITSKY

Extends Best Wishes for a Happy, Healthy and Peaceful New Year

---

AARON AND ESTHER EINHORN

Extend Best Wishes for a Happy and Peaceful New Year

MIRIAM ADNEPOS

Extends Best Wishes for a Happy, Healthy and Peaceful New Year

RAE SIDERMAN, DEAR CHILDREN AND GRANDCHILDREN

Observe the First Yahrzeit of their Beloved

Husband, Father and Grandfather

HARRY SIDERMAN

Of Blessed Memory

ROSE FINKELSTEIN

Pays Tribute to the Memory of her Beloved Mother

YETTA FINKELSTEIN

and Dear Uncle

DAVID ROSENBLUM

Of Blessed Memory

SAM STOKES AND FAMILY

Lament the Passing of their Wife,

Mother and Grandmother

BELLA STOKES

Of Blessed Memory

IN BLESSED MEMORY OF

ISAAC and MINNIE EPSTEIN

Always in our minds and memory!

ABE and VIOLA SAPERSTEIN

ZION MEMORIAL CHAPEL

Our Official Undertakers

41 CANAL STREET NEW YORK CITY

Tel. CAnal 6-1617 IRVING SMITH

New Year Greetings from . . .

HAROLD ABBEY

New Year Greetings from . . .

ADMIRAL CRAFT EQUIPMENT CORP.

100 FIFTH AVENUE NEW YORK, N. Y. 10011

MR. & MRS. RUBIN BLUM

Wish their Relatives, Friends,
and Bialystoker kinfolk everywhere
A Happy and Healthy New Year

Greetings from . . .

EDWARD BOKAR

Wholesale Fruits and Produce

229 WEST STREET NEW YORK, N. Y.

Greetings from . . .

BROOKLYN BRONZE TABLET CORP.

18 CRESCENT STREET BROOKLYN, N. Y.

BLEVITZKY BROS.

Monuments

Branch and Factory:

210 FORSYTHE STREET GR 7-4908 NEW YORK, N. Y.

28 THAMES STREET BROOKLYN, N. Y.

IN LOVING MEMORY OF

YETTA AND ABRAHAM COHEN

ע"ה

Children:
Dr. William and Lottie Goldman

Grandchildren
Judith and Melvin Schwartz
Roberta and David Bradley

Great Grandchildren
Eric, Elisa and Evan Schwartz

IN MEMORY OF

OUR LOVING MOTHER

AND GRANDMOTHER

FRIEDA ROTHBERG

MR. AND MRS. ISIDORE KIMMEL

& CHILDEN

IN LOVING MEMORY OF

MORRIS EISENSTADT ע"ה
MARY EISENSTADT ע"ה
BERTRAM EISENSTADT ע"ה
JEANETTE EISENSTADT ע"ה
GERALDINE EISENSTADT ע"ה
GEORGE EISENSTADT ע"ה

IN MEMORY OF
My Beloved Husband
SAMUEL SOKOLOWITZ

ROSE SOKOLOWITZ
Miami Beach, Fla.

IN BLESSED MEMORY
of Dear Husband and Beloved Father
SOLOMON WEISS

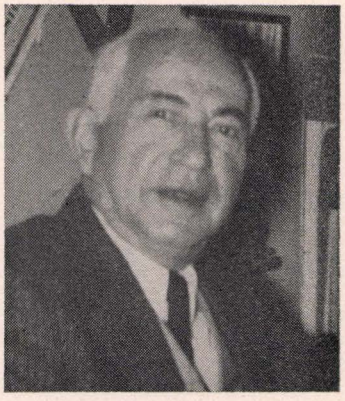
by KATE, NAT and MORTON WEISS
Forever in our hearts!

SIXTH ANNIVERSARY OF

ALFRED M. GOULDON'S DEMISE

December 2, 1967 — December 2, 1973

Marking with aching hearts the irreparable loss of
a loving husband, father, grandfather,
great grandfather and brother

ALFRED M. GOULDON

Upon the 6th Anniversary of his death

we pay tribute to his name, memory and spirit
In our minds and hearts he will l i v e forever!

IDA LEE GOULDON
and Family

PARKWAY FUNERAL HOME, Inc.

Successors to

Sigmund Schwartz, Inc.

GRAMERCY PARK CHAPEL
Funeral Directors
(212) 477-6334

Harry Smith, *Lic. Mgr.*

152 SECOND AVENUE, Between 9th & 10th Streets
New York, N. Y. 10003

IN BLESSED MEMORY

OF OUR

Dearly-Beloved Wife,

Cherished Mother,

Affectionate

Grandmother

and

Great Grandmother,

DORA COHEN

MAY HER CHASTE SOUL

REST

IN HEAVENLY PEACE!

•

JACOB COHEN

and

Family

•

Miami Beach - New York

In Memoriam

CELIA GOLD

On May 30, 1973 Mrs. Celia Saperstein Gold, wife of our Honorary Vice-President, Sol Gold, passed away at the age of 85. She was born in Bialystok and was very active in the Bialystoker Relief Society of Paterson, New Jersey as

Celia Gold

well as our Home; the Paterson Link 22, Order of the Golden Chain; the Temple Emanuel Sisterhood, Paterson; the Daughters of Miriam Home for the Aged, Clifton; the Fairlawn Chapter of ORT; the Mizrachi Organization and the Golden Ring Club of the Workmen's Circle, Paterson.

She is survived by her husband Sol, who has been for many years active in our Home and a good donor; two sons, Benjamin D. and Dr. Charles Gold; a daughter Mrs. Fred (Shirley) Blake; seven grandchildren and a great grandchild.

The officers, members and the Ladies Auxiliary of the Bialystoker Home and Infirmary for the Aged extend their heartfelt sympathy to her survivors.

SOPHIE SHAPIRO

The officers, members and Ladies Auxiliary of the Bialystoker Home and Infirmary for the Aged express great sorrow on the passing of Sophie Shapiro, the beloved wife of our Honorary Vice-President and donor, Sam Shapiro, who for many years has been very active in our Home. She passed away on May 21, 1973 at the of 80, after a brief illness.

She was born in Bialystok and later became very involved in our

Sophie Shapiro

Home for many years, particularly in the Ladies Auxiliary and at our Annual Bazaars. She and her husband were married 60 years.

We extend our condolences to her husband Sam; to her son Sidney Shapiro and his wife; to her daughter Mrs. Belle Masin and her husband; to her grandchildren Susan, Kenneth, Debbie and Wendy and her great-grandchild Erin Rebecca.

Mr. Sam Shapiro, who helped build this Institution, has recently been admitted to our Home as a resident.

Volunteers

Volunteers Mrs. Lillian Tamarkin, Mrs. Helen Friberg, Mrs. Jennie Dubin, Mrs. Weber, Mrs. Pauline Koenig and Mrs. Helen Sharron, continue their loyal service to the Home in a variety of valuable programs, which would not be available without their sustained interest and good will. The record would not be complete without mentioning the ever-ready, always willing, members of our Ladies Auxiliary who appear whenever and wherever they are needed to help in any endeavor that involves the quality of life in the Home. We are very appreciative of the devotion shown by our young high school volunteers from Esther Schoenfeld High School, under the direction of Principal Mrs. Pauline Heschel. Their weekly visits, which include folk songs sung to the accompaniment of a guitar, are very much enjoyed by our hospital patients, proving that many fine young people are interested and willing to entertain the elderly. Not many are aware of the service given by our Bialystoker resident volunteers, who devote many hours to filling envelopes for various mailings, especially the mailing — over 12,000 — that requires collating three enclosures! They are to be congratulated for their good humor, patience, and perseverance in carrying out this valuable service.

קרובים געזוכט

My name is Tania Yas.

I am urgently seeking confirmation that my uncle, Oswiej Braude, lost his life in World War II. He was a Bialystoker landsman. Anyone having such information please contact:

Bialystoker Home and Infirmary
for the Aged
228 E. B'way, N. Y., N. Y. 10002

Boat Trip

One of the highlights of the summer, an activity enjoyed by all, was the boat trip around Manhattan. Arranged by Mrs. Jean Gellis, a trustee of the Home who thought of everything that would make the trip comfortable, relaxing, and memorable, twenty-three residents of the Home were transported to the pier by bus, provided with box lunches and seated in the most comfortable area of the boat. Many Ladies Auxiliary members were on hand as volunteers to help whenever necessary. During the winter when extreme temperature restricts our activities, this delightful trip, the kindness of Mrs. Gellis and the volunteers who helped so willingly will be recalled many times.

On The Town

Three residents attended a performance of "Guys and Dolls" given by "Hospital Audiences, Inc.," the group formed under the sponsorship of the New York Council for the Arts and many foundations to provide entertainment in homes and hospitals as well as tickets for Broadway shows. The show was given in the auditorium of St. Vincent's Hospital and transportation was provided through funds earned by the residents through sale of craft items. Three other residents attended the ILGWU concert at Lincoln Center.

Arts and Crafts

Members of the Residents Activities Group participated in the Henry Street Festival, where many craft items were sold, providing substance for our "Transportation Fund." This neighborhood festival, a well-established popular event, offers our residents an opportunity to observe the changes taking place in the ethnic character of the neighborhood and to experience first-hand the diversity of New York.

Resident Luncheons

Resident and patient luncheons are held once a month according to plans initiated some time ago which allow for members to prepare a menu of their choice and to invite guests whom they wish to honor. A new element was suggested by our Administrator which adds a realistic dimension making the Luncheon Activity much more meaningful. The new plan allows the residents to shop in the local markets for supplies, giving them an opportunity to test their skill—if only occasionally—in the arena of the supermarket. This opportunity is one of the chores taken for granted by the average homemaker but very much missed by retirees who no longer need to prepare family meals, therefore not having to make the daily trips to market which do so much to keep one in touch with neighbors and the news of one's locality. Alert infirmary patients also participate in this type of activity when they conduct their luncheons, but on a more modified scale.

Our Garden

Fine tomatoes were developed by the Gardeners Group grown in waist-high planter boxes as well as petunias, marigolds and verbena. The indoor geraniums, poinsetta and summer balsam have been enjoyed by all visitors to the 8th floor Library.

The Farewell Salute to Summer was the popular "Cook-Out" in the Garden, enjoyed at lunch time by all members, including staff, of the Home. Friends, relatives and volunteers were present to enjoy the delicious "hot-dogs," hamburgers and "all the fixins" prepared by our favorite Chefs, Joe Fuld, Paul Wercberger and Ezra Randle who shifted their locale from kitchen to garden without losing any of the flavor that makes their cooking famous.

The garden was a true outdoor living room.

Isidore Weinstein

Helen Weinstein

SOMEHOW

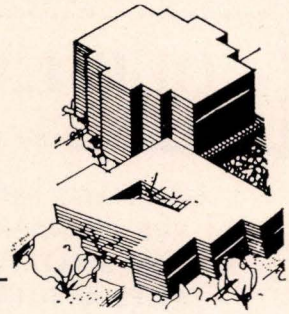
By Helen L. Weinstein

(Mrs. Weinstein is a resident of our Home talented in composing poetry.)

I've tried for many an hour, and a minute
To imagine the world without me in it.
I cannot think of a newborn day
Without me here, somehow, someway.
I can't imagine the autumn's flare
Without me here—alive—aware.
I cannot think of a dawn in spring
Without my heart's awakening.
These treasured years will come and go
With swifter pace, but that I know
I have no fear, I have no dread
Of that marked day, that lies ahead.
My flesh will turn to ash and clay,
But I'll be here, somehow, someway.

OUR HOME AND ITS ACTIVITIES FOR THE RESIDENTS

THE ACTIVITIES PROGRAM OF THE BIALYSTOKER HOME FOR THE AGED AND INFIRMARY APRIL—SEPTEMBER 1973

Activities at the Bialystoker Home imply anything that interests our residents—the pursuit of an old hobby, such as jig-saw puzzles or the continuation of a habit, such as reading the daily paper! It implies continuation of involvement in religious activity—for men, the daily minyan; for the women who formerly prepared appropriate food for the family to celebrate the Holy Days there are opportunities to decorate the dining room, prepare gifts for family or friends, or arrange a "coffee hour" with delicious "no-bake" cookies for student visitors from the suburbs. It means an opportunity to contribute to the welfare of the community through contact with a neighborhood nursery school or make new friends in the person of our volunteers from the Educational Alliance, the Ladies Auxiliary and the Alka Club. It means a regular program of resident-prepared luncheons—a change of routine, designed to give our women residents an opportunity to express their personality in creating once again the familiar activity of meal preparation and welcoming guests. Lastly, not forgetting the visits to the theatre and the great music centers, there is a new activity —attendance once-a-month at the meeting of the Senior Citizens Council, sponsored by the Central Bureau of the Jewish Aged.

Movie Program

The popular weekly Movie Program continued through early May with the continued assistance of volunteers, Mrs. Shirley Schneier and Mrs. Jennie Stimmer.

Residents Council

The Residents Council met every other month and responded to reports from Mrs. Rose Rubin and Mrs. Helen Weinstein, who attend the Senior Citizens Council, sponsored by the Central Bureau of the Jewish Aged. Petitions were signed and mailed to governmental representatives requesting re-instatement of legislation to provide needed services for older citizens. As our population of senior citizens increases it is obvious that they will be their own best advocates for the kinds of services needed to maintain their place in society to the advantage of all concerned.

Picnics and Cookouts

On three occasions residents attended a care-free picnic at East River Park. Members of the Luncheon Group prepared sandwiches in advance and our Housekeeping Director supplied delicious fruit, cookies and soda for a delightful summertime experience.

Another opportunity to vary the routine of life in the Home was realized by a very successful "Cookout" Party—part of a Father's Day celebration which also included gifts for each man from our Administrator and Housekeeping Director. All departments and members of staff cooperated to make this a most enjoyable event for every member of the Home.

Back at Home

A Dessert Party was held in the garden of the Home in honor of Mother's Day before gifts from our Administrator and Director of Food Services were presented to each lady in the Home.

The Music Appreciation group enjoyed a fine piano concert, played by Lydia Seifert and David Hollander, a young engaged couple, who have been especially responsive to our residents. They have promised to return in the fall, following their marriage. Rabbi Kronick extended the good wishes of all residents and predicted that the young couple's future life together would be as harmonious as the music they have so graciously played for our enjoyment.

Birthday Parties

The Alka Club, the neighborhood organization devoted to good works and the well-being of older persons in homes and hospitals, graciously provided the semi-annual "Birthday Party in the Garden" for all those who have celebrated a birthday between March and September. Refreshments were provided. Alka volunteers visited with members of the Home and took refreshments to those patients unable to come to the Garden and helped others in wheel-chairs to attend. Greetings and good wishes were exchanged and a gift for each resident celebrating a birthday was provided by the Administration of the Home. The efforts of this devoted group of women are very much appreciated and the fact that their endeavors are widely respected is well understood.

OUR LADIES AUXILIARY

By HILDA SLOYER, *President*

GREETINGS FROM THE PRESIDENT OF THE BIALYSTOKER LADIES AUXILIARY

I am honored to succeed to the presidency of our Ladies Auxiliary as it celebrates its golden 50th anniversary. At the same time I am mindful of the great responsibility that is now mine. The Ladies Auxiliary has been a mainstay of the Bialystoker Home and Infirmary for the Aged during all of its existence—investing selfless efforts to provide a constructive environment within which our elderly can thrive.

With all the fervor at my command, I urge our wonderful and dedicated members to work together with me for the benefit of our Home. Let us make the coming year as successful as possible as we enter our next half-decade.

HILDA SLOYER

ANNUAL BAZAAR

The Bialystoker Ladies Auxiliary is sponsoring our Annual Bazaar, opening on Saturday evening, December 1, 1973, continuing on Sunday and Monday, December 2 and 3. The Bazaar will reopen Saturday night, December 8 and continue through Sunday, December 9.

We derive a major source of income from the Annual Bazaar. Our Ladies Auxiliary donates all funds raised to the Home.

The success of the Bazaar depends upon contributions of merchandise. We appeal to everyone for whom it is possible to donate items to our Bazaar. You may deliver the merchandise yourself or we will arrange to pick it up. Please do not wait!

Once again the very capable Archie Lynn will be this year's Bazaar Chairman.

THANKS TO ROSE KASS

We express our sincere appreciation to our Honorary Vice-President, Mrs. Rose Kass. Although she lives with her daughter in Portland, Maine—so far away—her interest in our elderly continues unabated. She always expresses her generosity on every occasion and holiday.

May the Almighty bless her, her daughter, and the other members of her family with a healthy and happy New Year.

THANK YOU

The President, Officers and Directors of the Bialystoker Home and Infirmary for the Aged warmly thank the members of our Ladies Auxiliary and their new President, Mrs. Hilda Sloyer, for their tireless work in behalf of our elderly residents.

We pray that the Almighty grant them the continued vigor to keep up their valuable service to our Institution.

ROOM DEDICATED TO HARRY AND RAE SIDERMAN

Mrs. Rae Siderman, Financial Secretary of the Bialystoker Ladies Auxiliary and a member of our Board of Directors, together with her children Mr. and Mrs. Marvin Flagg and Mr. and Mrs. Herbert Siderman, has dedicated a room on our residential floor to their beloved husband and father, Harry Siderman.

Harry Siderman was a very active member, donor, supporter and Director of our Home for many years. It is altogether fitting that his memory be perpetuated in the institution for which he gave so much energy and resources.

HAPPY EVENTS

CONGRATULATIONS

On Saturday evening, September 15, 1973, Dr. Alexander Katz and his lovely wife Rosalyn celebrated the wedding of their son, Harvey to Miss Gail Ina Fisher at the Jewish Center of Jackson Heights.

Dr. Katz has been associated with our Home for many years as the head of our Dental Department, and is also active in other charitable institutions. Many prominent guests attended including a large delegation from our Home.

We wish the young couple as well as their parents lots of joy and happiness.

BEST WISHES

The officers, directors, members and residents of the Bialystoker Home and Infirmary for the Aged extend warm congratulations and best wishes to our Trustee and General Counsel, Mr. Harry Katz and his wife, Hilda, on the marriage of their daughter, Janie Beth to Mr. Thomas David Farben. The wedding took place on Sunday, August 12, 1973 at the Hillcrest Jewish Center, Jamaica, New York.

May the proud parents have much nachas and joy from this new couple.

MAZEL TOV

Congratulations and best wishes to our good members Miriam and Jack Golden on the birth of two new grandsons: Jeremy, son of Meryl and Seymour Golden, and Jason, son of Sandra and Alexander Perlman. Lots of joy and nachas.

OUR INSTITUTION

ROSH HASHANAH AND YOM KIPPUR SERVICES

Our impressive synagogue will once again be the scene of High Holiday services to be held on Wednesday night, September 26, Thursday and Friday, September 27 and 28, 1973—Rosh Hashanah. Yom Kippur services will commence Friday night, October 5 and continue Saturday, October 6 including Yizkor. (Yizkor will also be recited on Shemini Atzereth, Thursday, October 18).

We invite our neighbors and friends to participate with us at these High Holiday services as well as at our daily and Sabbath prayers. Worshipping with our elderly can only enhance the dignity of these solemn holy days.

ANNUAL THEATRE PARTY

On Sunday, October 14, 1973 at 2 P.M., we will run our Annual Theatre Party in Philharmonic Hall of Lincoln Center, Broadway at 64 Street, New York City.

The musical spectacular will feature an extravaganza of talented stars of stage, radio and television: world famous opera star *Jan Peerce;* international singer *Ginetta Labianca;* the famous Israeli singers and comedy stars *The Ayalons;* well known humorist *Emil Cohen;* our Bialystoker Cantor *Harry Feinberg;* folk humorist *Hershel Gendel* and talented folk singer *Yetta Eisner.* World renowned pianist *Renee Solomon* will provide musical accompaniment in this program, *"Let's Celebrate!",* produced and directed by *Herman Yablokoff.* The prominent artist, *Bella Mysell,* will narrate in English.

Last year's theatre party was a great success as well as highly enjoyable. Surely with a large and enthusiastic attendance the forthcoming performance will be every bit as fruitful. We need your cooperation to attain this goal.

Kindly contact our office for tickets and join us with your family and friends in celebrating our 42nd anniversary. Remember the date and time: Sunday, October 14, 1973 at 2 P.M.

MEMBERSHIP DRIVE

All who are acquainted with the varied activities of our Bialystoker Center, Home and Infirmary for the Aged recognize its importance for the community in which it is located, the elderly for whom it cares, our landsleit all over the world—and the Jewish community at large.

We are an international institution with a world wide reputation of humanitarianism. We therefore believe that we merit the support of all.

If you have not done so, please join us in our important work. Become a member of our Bialystoker Home. If you are a member, please bring in new members.

PURIM PARTY

We are pleased to announce that our traditional Purim Celebration and Concert will take place on Sunday, March 3, 1974. Details will be announced in the invitations.

ANNUAL BANQUET

On Sunday, November 4, we will hold our Annual Banquet in special tribute to the Bialystoker Ladies Auxiliary on the occasion of its 50 years of existence.

This important dinner will offer enjoyment and festivity for everyone since it will enable our landsleit, members and friends to get together in celebrating this joyous milestone.

Surely everyone will want to join in this wonderful event.

CHANUKAH

We will celebrate Chanukah with our traditional party and concert on Sunday, December 16. Following custom, members and friends will kindle menorahs in remembrance of the miraculous survival of the Jews despite Hellenistic persecution.

For further details, please consult the invitations we will be mailing to you.

MEMBERSHIP DUES REMINDER

At the end of 1973, our office will send out statements for membership dues for the coming year. We ask all our members kindly to send in their membership dues promptly.

Membership dues is one of the main sources of support for our elderly residents and we remind you to remit payment as soon as you receive your bill.

RESIDENTS' MANIFOLD ACTIVITIES

At outdoor barbecue in our garden. L. to r.: Jenny Ostro, Esther Schachter, Rebbetzin Zlote Kotler — residents of our Home.

Residents and volunteers enjoying a boat ride around Manhattan Island.

Residents Council Meeting.

Boarding the bus on the way to boat trip around Manhattan.

Volunteers carrying food to the residents.

Our chefs preparing food at outdoor barbecue on newly donated grills.

TESTIMONIAL DINNER HONORING MAX TOBIAS

The chairman of our Synagogue Committee, Max Tobias, was feted at a testimonial dinner in his honor on Sunday, May 6, 1973. The occasion was twofold: his 80th birthday and his having served 40 years as president of the Ostrolenker Society.

The chairman of the dinner was Mr. Hyman Topel. This celebration was conducted in a festive atmosphere with a large group of guests participating. The tables were beautifully covered and set, a sumptuous banquet prepared.

Representatives of many organizations greeted Mr. Tobias from the rostrum, reflecting his efforts on their behalf for many years and his wide-ranging interests. Among these were the Independent Ostrolenker Young Men's Benevolent Society, the Progressive Ostrolenker Society, the Henry Street Settlement and the Ostrolenker Chevre Thillim. Mrs. Ethel Ingberg, Executive Director of the Bialystoker Home and Infirmary for the Aged, Mr. Izaak Rybal, General Secretary and Rabbi Lowell S. Kronick congratulated Max Tobias on his simcha and presented him with a special plaque for his many years of service to our Home.

Mr. Tobias responded by thanking the Bialystoker Home for providing its large auditorium as the setting for the dinner. He also stated that he felt privileged to be active in so many organizations for such a long time and hoped that he could continue for many more years.

Mr. Rybal made an appeal for the Home and the audience answered him warmly. Mr. Leon Keller, ex-president of the Independent Ostrolenker Society, donated $1000 to the Home in honor of Mr. Tobias.

We wish Max Tobias, his wife Betty and their entire family much happiness, good health and prosperity in the future. We pray that Mr. Tobias be granted his wish to serve us and his other organizations for a long time.

OUR BIALYSTOKER LANDSLEIT, MR. AND MRS. HARRY BASS, RECEIVE ISRAEL ANNIVERSARY AWARD.

Harry Bass (second from left) accepts Israel's 25th Anniversary Award from Leo Korona (left), dinner co-chairman, at a tribute dinner given in his and Mrs. Bass's (right) honor by the Association of Jewish New Americans. The event was held at Adath Tikvah-Montefiore. Attending the ceremony is Menachem Kozuch, dinner chairman. The affair was held on behalf of the State of Israel Bonds.

CHANGE OF ADDRESS?

We ask all our friends and members to please notify us of any change of address. You will be saving us time and money.

Name.....

Old Address.....

New Address.....

Your attention to this matter will be greatly appreciated.

Sincerely yours,

BIALYSTOKER HOME & INFIRMARY FOR THE AGED
228 East Broadway New York, N. Y. 10002

Rabbi Kronick reading special plaque tendered by the Bialystoker Home & Infirmary for the Aged at dinner honoring Max Tobias. Standing (l-r): Ethel Ingberg, Mrs. Betty Tobias, Izaak Rybal, Max Tobias, Hyman Topel, Rabbi Kronick.

was a Talmud scholar, a stranger to worldly things, leaving it to my mother to take care of their situation. After years of struggling in Vienna they established themselves, raising and educating two daughters and a son. They were charitable—every yeshiva and needy individual coming to our door was given compassion and help.

Then Hitler came. At 60 after a life full of hardship, looking forward to reaping the rewards of life, everything was again taken away from my mother. My parents had to run to save their lives and their children, left with nothing but our youth and will to begin once more. They fled, illegally crossing the border into Czechoslovakia; when Hitler took that country, they escaped into Belgium and then to France. My mother and father were separated: she was taken to a concentration camp and then finally reunited with him.

After four years in exile, they arrived in this country broken in body and spirit, but their faith in God gave them back their stamina to try again. They both worked —my father as a summer shochet, my mother in a matzoh factory and doing odd jobs. They shared their meager income with rabbis, yeshivas and whomever they could help. Then tragedy struck again. My father lost his sight and their only son, a doctor who practiced in the Bronx—called the doctor of the poor who treated everyone equally whether he paid or not — became seriously ill and broke my father's will to live. Dad died Chanukah and the following May, my mother lost her son. In five months life had again been taken away from her; this time it took her hope and left her for a long time an empty shell. But she regained her faith and survived.

This old woman now asks and begs you to give her shelter, peace of mind. She has been a good, charitable and God-fearing Jew. Can you deny her these last few years in contentment? I think she deserves a place in the Bialystoker Home, if she wants it so much. I fear that by remaining where she is now, she will not live out the time God, in his wisdom, has alloted to her.

I am not in a position to do more for her. I have sickness in my family and am needed at home. Thank you for your understanding.

Very truly yours,
MRS. ALFRED BEIGEL

(Editors' Note)—Upon receipt of this letter, we proceeded promptly to arrange for Mrs. Beigel's mother, Mrs. Esther Shachter, to be admitted to the Home. We found that Mrs. Shachter was in a rather poor condition. It was obvious that she needed vigorous therapy to improve her health. We viewed this as a challenge and began an aggressive program of medical care, physical and occupational rehabilitation to restore Mrs. Shachter to an acceptable condition. We can report that in the short time she has been with us, Mrs. Shachter has greatly improved. She is alert and communicative and when Mrs. Beigel visited her she was very pleasantly surprised.

It is the standing policy of our Home to exert whatever efforts are possible in responding to people in unusually dire straits. The above case is an appropriate illustration of what flexibility and compassion can mean in the lives of the unfortunate.

AT THE IMPRESSIVE TESTIMONIAL DINNER FOR LOUIS SILVER

On May 12, 1973 an impressive testimonial dinner was given in honor of Louis Silver, Executive Director of the Workmen's Circle Home for the Aged in the Bronx. The occasion was Mr. Silver's completion of 25 years with the Workmen's Circle Home, first as its organizer-director and for the last decade as its Executive Director.

We Bialystokers participated in this festive gathering because we know firsthand of Louis Silver's devotion to our landsmanschaft. He holds the position of Culture Chairman of the Bialystoker landsmanschaft in America. For this reason, Mrs. Ethel Ingberg, Executive Director of the Bialystoker Home and Infirmary for the Aged and Izaak Rybal, General Secretary, attended as representatives of our Center and Home.

LOUIS SILVER

Mrs. Ingberg and Mr. Rybal observed in their congratulatory remarks that Mr. Silver has the unique ability to allocate substantial amounts of time as Culture Chairman of our Center—preparing various cultural programs for us—despite his heavy responsibilities as Executive Director of the Workmen's Circle Home.

Mrs. Ingberg and Mr. Rybal also presented Louis Silver with a gift in the name of our Home and landsmanschaft in tribute to his valuable efforts on our behalf.

We are very proud of our dear, active landsman Louis Silver. We wish him and his family success and prosperity in his communal activities.

LETTERS TO OUR INSTITUTION

WORKMEN'S CIRCLE HOME & INFIRMARY FOR THE AGED

3155 Grace Avenue, Bronx, N. Y. • 379-8100

Downtown Office:
175 East Broadway, New York, N. Y. 10002 • GR 7-6606

May 15, 1973

Mrs. Ingberg and Mr. Rybal
c/o Bialystoker Home for the Aged
228 East Broadway
New York, New York 10002

Dear Friends:

Needless to tell you that the Testimonial tendered in my honor was a very exciting event in my life. However, I was more pleased at having you among my many friends to share this pleasure with me.

I cannot begin to tell you how thrilled I was to receive the beautiful watch, inscribed with such true meaning. Your thoughtfulness and expression of friendship is most rewarding. Friends are not easy to come by, and I shall cherish the watch as a token of our long association.

Many thanks for sharing my 'simcha' with me. I hope that we will share many more happy occasions together.

Fraternally yours,
LOUIS SILVER
Executive Director

פריינט עטל אינגבערג און
איסאַק ריבאַלאָווסקי
ביאַליסטאָקער היים און שפּיטאָל

טייערע פריינט:

מיט גרויס פאַרגעניגען האָב איך געלייענט אייערע גוטע וואונטשען צו מיין 80־יאָריגען געבורטסטאָג. איך דאַנק אייך אויך אַזוי האַרציג פאַר אייער אָפּשאַצונג וועגן מיינע אַקטיוויטעטען לטובת אונזער אַרבעטער־רינג היים און אַנדערע אָרגאַניזאַציעס.

אייערע וואָרימע ווערטער זיינען ביי מיר שטאַרק אָפּגעשאַצט, ווייל זיי קומען פון אונזערע צוויי ליבע און איבערגעגעבענע פריינט, ווי איר זייט עס ליבע עטל און ליבער איסאַק. נאָכאַמאָל אַ דאַנק און אַלדאָס גוטס.

אייער, מיט פריינטשאַפט,

בעני טרוי

קאַסירער פון אַרבעטער־רינג־היים

TEMPLE SHALOM
Edgely Road near Mill Creek Parkway
Levittown, Pennsylvania 19057
945-4154

Mrs. Ethel Ingberg, Executive Director
Mr. Izaak Rybal, General Secretary
Bialystoker Center and Home for the Aged
228 East Broadway
New York, New York 10002

Dear Mrs. Ingberg and Mr. Rybal:

I would like to thank you on behalf of all our women for being such gracious hosts when we visited the Bialystoker Home. Many of them said it was the highlight of their trip to see that homes for the aged need not be depressing ugly places.

They especially enjoyed meeting that elderly woman, whose name is Mrs. Rubin, I believe, who visits her daughter in New Jersey and raises money for the home. They were also extremely impressed with Cantor Feinberg.

I was personally most pleased to receive such a warm reception from you. Thank you for everything that you did.

Sincerely,
LAURENCE H. RUBINSTEIN
Rabbi

Dear Mrs. Ingberg and Mr. Rybal:

I received your letter of January 4, 1973 and have spent many sleepless nights and worrisome days thinking about your suggestion to look for another home for my mother. I was willing to accept that there is no room for her at present, hoping that she would be admitted very soon since she has been on your waiting list since last November.

Now I received a telephone call from my mother—a desperate call—which prompted me to write to you and try to explain that my mother should be given first priority. I hope and pray that after reading my letter you will agree that if there is justice and compassion in this mixed up world, there will be a bed for her. It really is a question of life and death for this 90 year old woman who has lived through hell on earth and is desperately looking to spend the few years she has left with her own people in peace—feeling that she is finally at home.

She grew up in a small Polish pogrom-ridden town, daughter of a rabbi. She married and later buried her first born at the age of nine months because there was no doctor in town. World War I caused her to wander all over Europe with two infants and a husband who

Trustees—Mrs. Jean Gellis, Harry Katz, Archie Lynn, Sam Solasz, Joseph Warick, Simon Weinberg, Meyer Zakheim.

Honorary President—Jacob Cohen; Honorary Vice-Presidents—Morris Eston, Sol Gold, David Pincus, Mrs. Rose Rubin, Sam Rubin, Sam Shapiro, William Weiner, Sol Wiener, David Zakim.

The closing meeting was conducted in a most festive and convivial atmosphere. We look forward to the new season with renewed vigor.

Judge Philip Novick recited this poem

By EDGAR H. GUEST

If with pleasure you are viewing,
Any work a man is doing,
If you like him or you love him
Tell him now;
Don't withhold your approbation
Till the parson makes oration
And he lies with snowy lilies o'er his brow.
For no matter how you shout it,
He won't really care about it,
He won't know the many teardrops you have shed;
If you think some praise is due him,
Now's the time to slip it to him,
For he cannot read his tombstone
When he's dead.

CALENDAR OF COMING EVENTS AND UNDERTAKINGS OF OUR HOME

1. SUNDAY, OCTOBER 14, 1973
   The Annual Theatre Party, celebrating the 42nd Anniversary of our Home at Philarmonic Hall of Lincoln Center.
2. SUNDAY, NOVEMBER 4, 1973
   Gala Banquet in the Auditorium of the New Building, observing the 50th Anniversary of the Bialystoker Ladies Auxiliary.
3. The Grand Opening of our Annual Bazaar in our Center. SATURDAY EVENING, DECEMBER 1, 1973 to MONDAY, DECEMBER 3rd. Re-opening SATURDAY EVENING, DECEMBER 8th and SUNDAY, DECEMBER 9th.
4. SUNDAY DECEMBER 16, 1973
   The Annual Chanukah Party, Concert and refreshments.
5. SUNDAY, FEBRUARY 10, 1974
   31st Memorial Rally for the Bialystoker Ghetto Martyrs.
6. SUNDAY, MARCH 3, 1974
   The Annual Purim Party, Concert and refreshments.

RAFFLES FOR OUR BUILDING FUND

For some time it has been our goal to reconstruct the building next to our Home. We want the new building to house elderly couples and individuals in a contemporary setting embodying the latest concepts in care of the well-aged.

Consequently we have appealed for contributions to our Building Fund to make this project possible—and build it as soon as possible.

To this end we are instituting a raffle as an imaginative means of soliciting much needed funds for our new building. Our present building was, in fact, reconstructed with the help of a raffle drive. Our members and friends responded to our campaign then and we hope that they will do the same with our current effort. We look forward to great success.

Each raffle booklet will cost $5.00, with five coupons per booklet at $1.00 apiece. The following are the prizes offered:

First Prize—an original portrait, 24" x 32", especially painted for the raffle drive by our Bialystoker landsman, residing in Paris, the internationally famous artist "Benn." The portrait will depict two familiar landmarks in Bialystok, the town clock ("shtat zeiger,") and the synagogue.

Second Prize—a 19 inch color portable television set.

Third Prize—an AM-FM transistor radio—and five other prizes.

The raffle drive will commence at the dinner honoring the 50th anniversary of the Bialystoker Ladies Auxiliary on November 4th. This is especially appropriate in view of the Ladies Auxiliary's tremendous assistance in reconstructing our present building. We will have the drawing of the raffle in the 1973 season.

All our members, friends and those associated with us will receive raffle booklets in the mail. We ask everyone to make this raffle drive for our new building a triumph for the elderly whom we hope to serve.

When you have bought or sold an entire raffle booklet, kindly send in the money and the stubs with the names and addresses to:

Bialystoker Home & Infirmary for the Aged
228 East Broadway, New York, N. Y. 10002

Ethel Ingberg installing Anna Adler and Ida Rosenblum as Vice-Presidents of the Bialystoker Ladies Auxiliary.

Jean Gellis swearing in Hilda Sloyer as President of the Auxiliary.

Mr. and Mrs. Isadore Zalewitz cutting 46th wedding anniversary cake presented by the Ladies Auxiliary.

LADIES AUXILIARY CLOSING MEETING AND INSTALLATION

The closing meeting and installation of officers of the Bialystoker Ladies Auxiliary was held on June 18, 1973.

Mrs. Ethel Ingberg, Executive Director, Mr. Izaak Rybal, General Secretary and Rabbi Lowell S. Kronick installed the new officers with the admonition that since the Ladies Auxiliary celebrates its 50th anniversary this year, its officers and members should double their efforts in revitalizing the Auxiliary as a very important adjunct of our Home.

Mrs. Jean Gellis, Trustee, installed Mrs. Hilda Sloyer as the new President of the Ladies Auxiliary. Mrs. Sloyer also emphasized the excellent work of the ladies and undertook to provide the kind of leadership that will inspire them to greater accomplishments.

Those who participated also celebrated the 46th wedding of our dear directors, Mr. and Mrs. Isadore Zalewitz. Mrs. Zalewitz is recording secretary of the Ladies Auxiliary.

Our best wishes to our sisters for a healthy and happy New Year.

THANKS TO LABOR ZIONIST ALLIANCE

The Bialystoker Center, Home and Infirmary for the Aged expresses its warm thanks to the Greater New York Regional Committee, Labor Zionist Alliance (Farband) and its members for their cooperation in our Maoth Chitim appeal.

We are honored and privileged to be associated with Farband, dedicated to the welfare of the Jewish community at large.

CLOSING MEETING AND INSTALLATION OF OFFICERS FOR 1973-74

The closing meeting of our Board of Directors and the installation of officers for the 1973-74 season was held on June 10, 1973. The chairman of this meeting was Reverend Harry Feinberg.

The minutes of the previous Board of Directors meeting and the minutes of the Nominating Committee meeting on June 5 were read in English by Rabbi Lowell S. Kronick since our Recording Secretary, Mr. Hyman Mann and his wife were on tour in Israel.

Mrs. Ethel Ingberg, Executive Director and Mr. Izaak Rybal, General Secretary, reported on the recent tour of Bialystoker landsleit and friends to Israel. It was a great success and a most memorable experience.

Mrs. Ingberg, Mr. Rybal and Judge Philip Novick, Chairman of the Board of Governors, installed the officers and directors of the Home. Judge Novick also read a message from our President, Mr. Elly Tarlofsky, in the latter's absence. The Board of Governors Chairman recited two inspiring poems, one of which is reproduced on the next page.

Mr. Abraham Gordon, our Vice-President, read the list of directors for the new season and called upon each to rise. The following are the installed officers for 1973-74: President—Elly Tarlofsky; Vice-Presidents—Rubin Bindler, Abraham Ginsburg, Martin Ginsburg, Mrs. Rose Goldberg, Abraham Gordon, Rose Kass, Philip Kassel.

Treasurer — Paul Schochet; Controllers — Albert Frolich, M. Arthur Tarlowe; Executive Director—Mrs. Ethel Ingberg; General Secretary—Izaak Rybal; Chairman, Board of Governors—Philip Novick; Vice-Chairman, Board of Governors—Harold Talin; Chairman, Board of Directors—David J. Goldberg; Vice-Chairman, Board of Directors—Harry Feinberg; Recording Secretary—Hyman Mann; Director of Public Relations —Rabbi Lowell S. Kronick.

Invited guests at farewell dinner in Grand Beach Hotel, Tel Aviv, before returning to America.

name is Dr. Yaakov Goldberg, a close relative of Victor Goldberg, a soccer player in Bialystok and a member of our Institution.

Upon leaving the Beersheba hospital we had another wonderful experience. We noticed an emergency ambulance parked outside. On its door we saw the sign, "Donated by the Club of Bialystoker Friends, affiliated with the Bialystoker Center in New York." This ambulance we donated to Israel four years ago. It is serving the Beersheba community well. How proud we were to see this!

* * *

In Tel Aviv we found out that our devoted landsman, Elias Souraski, was staying at the Hilton Hotel on a visit. Mrs. Ethel Ingberg and Messrs. Izaak Rybal and Paul Schochet went to see him. Mr. Souraski, a prominent individual both in Mexico and Israel, greeted them warmly. He inquired about our activities in New York, promising to visit our Home soon.

He told us that he was going to build a new, modern hospital in Tel Aviv with 1200 beds. It is hard to find someone who does as much for the State of Israel as Elias Souraski. (See article in Yiddish by Vice-Mayor of Tel Aviv Zvi Klementynowski on Elias Souraski—page 5.)

* * *

Sunday evening, prior to our departure from Israel, our group from New York arranged a festive farewell party at the Grand Beach Hotel where we stayed in Tel Aviv. We invited a number of landsleit and their wives. Everyone enjoyed a delicious meal. We parted in an atmosphere of great warmth and fraternity. Mordechai Krugliak, Avraham Sheikevitch, Dr. Tuvia Citron, Dr. Knyshinski, Joseph Bialostocki and others bade us farewell.

Mr. Rybal thanked everyone for their graciousness and expressed the hope that we would meet again.

* * *

Thanks to Mrs. Ethel Ingberg and Mr. Izaak Rybal for planning this very successful tour. They invested much time and effort in making all the many arrangements.

MY IMPRESSIONS OF THE BIALYSTOKER TOUR TO ISRAEL

Dear Mrs. Ingberg and Mr. Rybal:

I am still on "cloud 9" thinking about the wonderful time we had on the tour to Israel. I am speaking for my relatives and friends as well. You can be sure that you both did a magnificent job providing all the extras. Other tours are so impersonal.

What I liked about your tour was that everyone was so "haimish," maybe because we share that Bialystoker feeling.

Going on the El-Al Jumbo jet is an experience in itself. We were treated royally; they served delicious food and snacks.

The places of historical interest in Israel gave me a wider view and education of our Jewish history. What a feeling of awe and reverence to approach the Western Wall, viewing thousands of people praying, dancing and singing on a Friday night, dressed in their best, ushering in the Sabbath. I witnessed two bar mitzvahs at the Wall on a Thursday morning. This thrilling occasion I shall never forget.

Reaching Masada by cable car, learning the history of the zealots—can you imagine such anticipation visiting the tombs of our ancestors which we could not do for 2,000 years? Many places too numerous to mention —bathing in the Dead Sea; staying in Natanya on a free day. I spent the day swimming in the blue Mediterranean Sea which was a "mechaya." In the evening we went into town, shopped at leisure and sat at a sidewalk cafe drinking coffee and eating delicious pastries. It's the Paris of Israel. We were taken to a night club which was different and enjoyable. We all participated in singing and dancing and had a very good time.

There were cocktail parties, an evening with Bialystokers, visiting Kiryat Bialystok, meeting dignitaries from Israel. We were taken to the Tel Aviv City Hall where we were introduced to its deputy mayor, the Hon. Zvi Klementynowski. He addressed the group and gave us facts about Tel Aviv. Our bus driver was pleasant and friendly, taking us to extra places not listed on the itinerary. Our very capable and informative guide, Ben Ami, explained all the places we visited in fine detail. He made our tour most delightful by entertaining us, singing Israeli, English, Yiddish and French songs in which we all joined. We were like one big happy family. When we kissed the driver and guide farewell, it made us feel we were saying goodbye to family.

I said to them, "Where else could this happen, only in Israel." They replied, "Mir zenen mishpacha."

I want to thank Ethel Ingberg and Izaak Rybal for their efforts in planning this memorable tour.

Sincerely, ROSE MEYER

in some way our destroyed city were resurrected in part within the Holy Land.

* * *

On Saturday night, June 2, a festive gathering of over 500 landsleit met in the David Sohn Auditorium. The chairman of this occasion was our landsman, Zalman Yerushalmi. Vice-Mayor of Tel Aviv Zvi Klementynowski warmly greeted the guests of honor, our tourists from New York. He urged everyone to perpetuate the spiritual heritage received from our tragically destroyed home town.

Among other speakers was our worthy landsman, Pesach Burstein. He praised the activities of our Center and Home in New York, pointing out how we are aiding needy landsleit throughout the world.

Mordecai Krugliak, secretary, expressed satisfaction that his organization, representing our landsleit in Israel, is in constant touch with our Center and Home in New York. He thought that this close relationship was for the good of our landsmanschaft all over the world.

Chairman Zalman Yerushalmi introduced Mr. Izaak Rybal, General Secretary of the Bialystoker Center. He spoke of our multifaceted activities and also introduced each one of the tourists.

Our Executive Director, Mrs. Ethel Ingberg, described the important work of the Bialystoker Home in caring for the elderly residents living there. She told how modern techniques are used in making life for the aged in the Home as meaningful as possible.

Mr. Paul Schochet, our Treasurer, expressed his pride in holding that important position and hailed the 25th anniversary of the State of Israel. Mr. Schochet

Zalman Yerushalmi, chairman of our landsmanschaft in Israel, delivering opening address at the reunion. Seated to his left are Zvi Klementynowski, Molly Rybal, Ben Fink, Ruth Fink and Clara Sacks.

presented two watches to two students of the Tichon Daled School, top winners of a literary contest requiring essays on Bialystok.

This was a most memorable reunion which we hope will be repeated in the future.

* * *

While at Beersheba we enjoyed a most pleasant surprise. For a certain reason it became necessary for us to go to the hospital there. Upon entering we encountered the very gracious chief doctor of the hospital who allowed us to go to the examination room without waiting. We also discovered that he was a Bialystoker who came to Israel from Argentina a year ago. His

The entire delegation posing for a bon voyage picture at Kennedy Airport terminal prior to boarding El Al jumbo jet for Israel.

SECOND REUNION OF BIALYSTOKER LANDSLEIT IN ISRAEL

Three years ago the Bialystoker landsmanschaft conducted a very successful world conference in Israel. This was a great experience for everyone who participated. It is therefore no wonder that those of us who attended that Israel reunion have yearned for another opportunity to join our kinfolk there. Their warmth and friendship have remained indelibly impressed in our hearts.

For this reason our Home arranged a second tour and reunion of two weeks for Bialystoker landsleit in Israel—from May 21 until June 4. 36 tourists comprised the delegation. During our very enjoyable and inspiring stay in Israel we visited many places of interest. We observed the phenomenal growth of the Land. We felt the singular devotion of the general population, particularly the young people, to the security and well-being of the Jewish homeland.

We enjoyed first-class accommodations at hotels in Jerusalem, Haifa, Natanya and Tel Aviv. From these places we ventured into the surrounding areas, sightseeing many places of historical and spiritual content. Those who had been to Israel before were astounded to see the many changes—new buildings and developments. They did not recognize many of the areas they had visited only a short time before. For those who had never been to the Jewish Land before the whole tour was profoundly moving.

Mrs. Emel Ingberg and Paul Schochet inspecting a Russian tank captured in the Six Day War with a group of children.

Vice-Mayor of Tel Aviv and Bialystoker landsman, Zvi Klementynowski, greeting our delegation in David Sohn's Auditorium, Tel Aviv.

* * *

While in Tel Aviv we were very pleasantly and interestingly received by our respected landsman, the Vice-Mayor of Tel Aviv, Zvi Klementynowski. He greeted us at the Tel Aviv City Hall with his customary grace and charm. He told us how the municipal government operates, its achievements and problems.

Mayor Klementynowski was interested in the activities of our Bialystoker Center in New York, wistfully reminiscing about our beloved home town which is no more. A group photo was taken of our delegation with him in his office. As a gift he presented the group with a large, illustrated book about Tel Aviv. We hope that we will soon be together with him in the future.

* * *

We then traveled to Kiryat Bialystok, not far from Tel Aviv. In 1949 on the initiative of our founder, David Sohn of blessed memory, a world conference of landsleit was convened to establish Kiryat Bialystok in Israel.

Although what we observed in this "Bialystoker shtetl" was somewhat disappointing—for example, the name of David Sohn appears nowhere in the town and he was its founder—nevertheless its existence as a monument to Bialystok filled us with great pride, as if

HIS LIFE IS TICKING AWAY!

The Tragedy of Benjamin Lach

We want to tell you about the tragedy of a young man—Benjamin Lach.

Nine years ago Benjamin Lach's family, a Bialystoker family, came from Israel to the United States, settling in Tennessee. The Lachs lived in Bialystok prior to World War II and managed to survive the Hitler rampage and the annihilation of six million of their brethren. After the war the family moved to Israel, residing there until their arrival in America.

The Lachs have three children. Benjamin Lach is one of them. He was delighted when a Texas college accepted him as a student.

That is, until one day that was to prove a nightmare for Benjamin, his parents and was to be a travesty of justice. On that day a young woman was found murdered on the campus of Benjamin's college. Young Lach was arrested on suspicion of murdering this woman. He remained in the custody of the Lubbock, Texas police with no bail allowed.

At the time of his arrest the Texas court claimed that Benjamin was unable to communicate with it or his state appointed attorneys. As a result Benjamin Lach was committed to the Texas Department of Mental Health and Mental Retardation at Rusk Hospital. From March 1968 until November 1970 Benjamin existed in this mental institution—a captive of a quirk of fate and a quandary of injustice.

Upon his release from the state hospital, Benjamin Lach, now adjudged competent to stand trial, was subsequently convicted of the murder of that woman found on his campus. His sentence: 40 long years in the State Penitentiary at Weldon, Texas where he has since served 3 years of his almost lifetime penalty.

When Benjamin's family first learned of their son's arrest, they were gripped by horror and struck by grief. They were bewildered. The Lachs were not familiar with the law and the rights to which Benjamin was entitled. They could not at that time afford attorneys who would give Benjamin a proper and effective defense, so the Texas court appointed lawyers whose mandate was to defend Benjamin Lach to the full extent of the law.

When Benjamin was convicted of murder in the Texas court, his court-appointed lawyers asked him to sign a document waiving his right of appeal. He signed the waiver without full and adequate counseling and without fully understanding the nature of the right which he thereby waived. With this signed release, Benjamin Lach's rights were left to die along with the hopes for a bright future which his parents had for him.

Soon after his conviction, others became involved in this case and began making numerous unsuccessful attempts to free him. A new team of attorneys was retained—interested in Benjamin Lach's legal and spiritual well-being. They have submitted many motions in the Texas courts to overturn Benjamin's murder condition and have him released, all to no avail. Benjamin's own signature on that waiver of appeal, the Texas courts claim, prevents him from voiding his conviction.

Benjamin Lach at this moment continues to languish in prison. Second after second, day after day his life is ticking away. He knows that he is innocent of the charge against him. For many reasons we are convinced that Benjamin Lach did not receive the best possible defense at his original trial, was given inadequate legal advice and consequently became the victim of a miscarriage of justice.

We believe he is completely innocent.

The Bialystoker Center, Home and Infirmary for the Aged, responding to the anguished pleas of the Lach Family—our Bialystoker landsleit—has created the Committee for the Defense of Benjamin Lach to raise the necessary funds, $9,000, to enable his present attorneys in having Benjamin's case accepted by the higher federal courts for appeal of his conviction. Benjamin's family has used up all their funds and has no one left to turn to, except their Bialystoker landsleit and the Jewish community at large.

This Committee is determined to do what must be done in effectively appealing the unjust conviction, exonerating Benjamin Lach and securing his release.

We need your help; above all, Benjamin Lach needs your help. Every minute that ticks by adds yet another layer of injustice and inhumanity to the life of this hapless young 27 old, behind bars in a small prison cell. Let us unlock this cell which wrongly confines an innocent man.

Kindly respond to our fervent appeal. Allow our Bialystoker landsmanschaft and the Jewish community at large to right this terrible wrong. Please send in the coupon below with your donation.

COMMITTEE FOR THE DEFENSE
OF BENJAMIN LACH
c/o Bialystoker Home & Infirmary for the Aged
228 East Broadway, New York, N. Y. 10002

Having read about the tragedy of Benjamin Lach, I want to join those seeking to free him.

Please find my enclosed donation of $.....

Name.....

Address.....

City.....

MOTHER AND FATHER OF THE YEAR

We have had reason over the years to pride ourselves on the relationship between our residents and staff. The basis of this bond is mutual cooperation and appreciation. Our staff spares no effort in helping the elderly in its charge, and our residents on numerous opportunities express their recognition of the care they receive from staff members.

Two such occasions occurred on May 17 and June 13 respectively. At a meeting of our Board of Directors on May 17, our devoted Director of Building and Food Services, Mrs. Bronia Skorka, was selected "Mother of the Year" by our residents, represented by Mrs. Rose Rubin, Mrs. Helen Weinstein and Mrs. Anna Scheinman, who conveyed the warm wishes of their peers to Mrs. Skorka, thanking her for taking care of them like a mother and presenting her with a gift. Mrs. Skorka responded with her appreciation and pledged to continue the good work. The Board of Directors of the Bialystoker Home and Infirmary for the Aged also thanked Mrs. Skorka and wished her many more years of active service in our Institution.

* * *

On June 13, at a "cook-out" party in the garden, all the residents gathered in a festive setting, enjoying barbecued food and the weather. On this occasion, Jack Skorka, Chief Building Engineer, was honored as "Father of the Year." Mrs. Rubin, Mrs. Weinstein and Mrs. Scheinman, speaking on behalf of the residents, thanked Mr. Skorka for his expert handling of custodial problems that arise occasionally in the building. They also presented him with a gift and wished that he be with us for a long time to come. Mr. Skorka voiced his gratitude for the honor bestowed upon him.

Our Home is very fortunate in having the effective and dedicated team of Mr. and Mrs. Jack Skorka. The appearance of our Home and its residents, praised by all who visit, is in large measure the fruit of the Skorkas' efforts.

Mrs. Helen Weinstein, Mrs. Rose Rubin and Mrs. Celia Slipowitz presenting a gift at closing meeting of Board of Directors to Mrs. Bronia Skorka, elected by residents "Mother of the Year."

Mrs. Helen Weinstein and Mrs. Rose Rubin presenting a gift to Jack Skorka, elected by residents "Father of the Year."

---

finitely more important is the resolve to pursue good. *Teshuvah* simply does not encourage the overweening, debilitating remorse which I think motivates some young people to religion. That kind of guilt paralyzing the spirit belongs on the psychiatrist's couch, not in the sanctuary. *Teshuvah* asks the neurotic to seek therapy elsewhere, not to tinker with faith and G-d merely in acting out his compulsions. G-d can help the sick; only they can cure themselves.

Jewish repentance posits the perfectability of man through progress. Man is free, very much free to choose between right and wrong. Nothing in Judaism threatens man's liberty or individuality. On the contrary, Judaism aims at creating the circumstances within which each man can grow to his fullest potential. You have fallen; pick yourself up. You get a second, a third, as many chances as you need. There is no finality of damnation or failure in our belief, only promise, growth and hope.

We at the Bialystoker Home and Infirmary for the Aged understand the progressive lesson of *teshuvah*. We hold that even during old age progress and growth are possible. The elderly in our care can and do thrive. That is what our program is all about. Our people have too much living to do to waste their time awaiting death. Let us continue the good work!

I wish everyone a New Year of health, happiness and redemption through *teshuvah*.

TESHUVAH IN 1973

By RABBI LOWELL S. KRONICK

G-d is dead no more!

The decade past witnessed in some quarters the premature funeral of the Divine. Mortal men and women gainsaid the immortality, or perhaps relevance, of their Creator, hammering that last nail in His coffin. In burying the Remains, these would-be gravediggers of the Almighty actually sought to inter His revealed morality and unveil in its place their preferred substitute: anarchy.

I am pleased to report that this attempted deicide has been decidedly unsuccessful. Many of the perpetrators I suspect would bear me out. You see, G-d lives on. He never died as claimed. What actually deceased was the "image of G-d"—translated in everyday language as virtue—in some of these individuals. They tried to murder their inborn godliness, bludgeoning it with the "do-your-own-thing" ethic.

Our prophets shuddered lest every man do his own thing. They exhorted the people to consider the rights of others. "In those days there was no king in Israel; each man did what was right in his eyes" (Judges 17:6). That was one of the low points in Jewish history, almost bringing about the disintegration of our people.

What guaranteed the shortlivedness of anarchy in the Bible as well as in the sixties is defined in the other side of this warped licentiousness: do your own thing *even at the expense of others.* This unmentioned second part is however much understood. If you hurt someone else doing what you want, you incur his opposition. On the societal level this fosters checks and balances to freedom. Obstacles are unavoidably placed in one's path unless he promises to damage no one in the pursuit of his "own thing." Your neighbor in effect says, "Do your own thing *but don't bother me.*" The implication: if you injure me, I'll retaliate. This stops anarchy in its tracks in most cases.

This also exhumed religion from its tomb. Those previously embalming G-d are now resurrecting Him. For they have belatedly recognized that chaos inevitably springs forth from unfettered license and threatens the fabric of our society as we know it. Drugs, promiscuity, unraveling the family structure, rioting, crime—do not liberate. They leave only ruin and despair in their wake.

So maybe G-d wasn't so bad after all. Maybe they shouldn't have tried to get rid of Him so fast. That which was once viewed as confining in religion seems to have merit now that we know what happens when we abandon restraint and tread on the rights of others. The abortive "new morality" lies in the graveyard of folly alongside dirty hypodermics, demeaning sexual practices, shattered families, burned out cities and convicted criminals languishing in the squalor of prison.

The time has come to repent. Our Rosh Hashanah and Yom Kippur once again remind us that repentance is both possible and necessary if we are to survive in civilization rather than in the Hobbesian state of nature. Our High Holidays have annually proclaimed this vital message yet, among our own people, the destructive behavior remained once the fast is over. I sense that this year things are somewhat different. Whereas before the clarion call to atonement sounded on deaf ears, I believe that now more people are going to follow this invitation to repent.

I am not so naive or visionary to suggest that suddenly everyone will depart his habitual conduct and become righteous. I merely point out that happily, religion is once again acquiring esteem from greater numbers of alienated young people. Witness the new trend in religious freaks and cultists. Within Jewry more college students are gravitating to a better understanding of their once-believed "obsolete" faith.

Nor do I wish to imply that I am satisfied that this fad will endure for long—by those Jews and non-Jews embracing it. This conversion from atheism, agnosticism,cynicism, anomie to faith is too abrupt and extreme to be regarded by me as permanent. I am not sure that many in this coterie will not once again gather at a memorial service and bury G-d a second time. Their enthusiasm, their fanaticism in immersing in religion, some of their modes of worship, arouse suspicion within me that many of these new believers are trying to purge themselves of overwhelming guilt and dissatisfaction. They have done their own thing and found it largely unsatisfying. In the process they have hurt themselves, their parents, society and G-d. They have emerged from anarchy deeply troubled and alienated, above all disappointed. Thus many turn to G-d to bail them out of their personal sense of letdown.

Yet this return to religion does augur well for the reinstatement of traditional values in the life style of some of these converts. For all of them it spells an exposure, however transient, to tantalizing redemption. Perhaps something good will rub off on them. I welcome these people back to the fold, hoping that they will stay.

Repentance in 1973, if it really is to uplift us, must approximate the Jewish concept of *teshuvah.* This means self-examination, self-recognition and resolve to do better. Regret the bad, leave it, go on to the good. The modicum of guilt inherent in *teshuvah* is required to catapult one away from sin. What strikes me in-

1923 50th Anniversary of the Bialystoker Ladies Auxiliary 1973

Our Bialystoker Ladies Auxiliary will celebrate a great holiday on November 4, 1973. On that day the Auxiliary will commemorate the 50th anniversary of its founding. This date is important not only for all Bialystoker landsleit but also for the Jewish community at large.

The Bialystoker Ladies Auxiliary, founded in 1923, has conducted for the past half century many wide-ranging humanitarian activities with love and great devotion for our landsleit, our Bialystoker Center, Home and Infirmary for the Aged.

The first gathering of the Bialystoker Ladies Auxiliary took place on Monday, February 12, 1923 at which its first President, Ida Aidak, was elected. She proceeded immediately and devotedly to organize and expand the activities of the Auxiliary for our benefit. The Auxiliary's effort and toil attracted at one point 1,000 members.

Among the activities of the Ladies Auxiliary from its inception: visiting sick members, helping the needy, securing medications, visiting and housekeeping for the sick.

In 1931 when the Bialystoker Home opened in New York, a new range of activities began for the Auxiliary. In addition to raising funds to help open the Home, the women spent much of their time assisting its first residents. The Bialystoker Ladies personally cooked meals for those residents; the chief cook for a few years from the Auxiliary was Pauline Siegel. The ladies also helped the original residents to dress themselves, to eat, etc. All of these chores were undertaken with tremendous dedication.

Each year the Bialystoker Ladies Auxiliary used to conduct balls—the biggest in the city—for raising funds to help maintain the Institution. They would also run banquets and other celebrations in the largest halls for the same reason. They would hold picnics in the parks and serve traditional Bialystoker dishes, thereby also bring in funds to help the Home. One of the main tasks of the ladies at that time was to travel before dawn to the markets and get fish, meat and vegetables for the residents—free of charge.

The Bialystoker Ladies Auxiliary also used to conduct boat trips which were very popular; our Ladies Auxiliary was the only one in New York to do this. Our ladies would also run theatre benefits in order to raise funds to maintain the Home. They sent money to needy landsleit for Passover, Rosh Hashanah, Sukkoth and other Jewish holidays so that these unfortunates could celebrate these holidays properly. To our sick landsleit they would bring food. Much, much more did they do with great warmth and enthusiasm, thereby writing an impressive chapter in the story of the Bialystoker landsmanschaft in America and the larger American Jewish community.

As we now prepare to celebrate the 50th anniversary of the Bialystoker Ladies Auxiliary, we would like to list the names of the devoted women who imparted honor to their position of President of the Auxiliary: Ida Aidak, Lena Dubovsky, Lena Alpert, Dora Schneiderman, Celia Lazar, Goldie Freedenberg, Sylvia Schoenwald, Yetta Schreiber, Bella Stokes and the incumbent President, Hilda Sloyer. Mrs. Sloyer has been very active in our women's organization; she occupied various leadership positions and now has the honor of being President as the Bialystoker Ladies Auxiliary marks its 50th year.

Now as in the past, the Auxiliary has a meeting every Monday. Each year they conduct several drives such as the Annual Bazaar to raise funds, helping the landsmanschaft, our Center, Home and Infirmary for the Aged.

We wish the Ladies Auxiliary continued success in their efforts in helping us with our sacred work. We also wish each lady of the Auxiliary much happiness and joy, health and success.

NEW YEARS GREETINGS IN OUR STIMME

It is traditional for our members and friends to insert each year New Year greetings in the Bialystoker Stimme. You will find these greetings in this edition.

Because of increased expenses of printing and mailing for several years, we have felt compelled to increase slightly the cost of printing your greeting. We regret this but we have no choice. You will shortly receive a statement if you have inserted a greeting in this edition. We hope that you will assist us and send in your remittance promptly. Your kind support will enable us to publish many more, fascinating editions of the Bialystoker Stimme in the future.

THE EDITORIAL COMMITTEE
OF THE BIALYSTOKER STIMME

FROM THE DESK OF OUR EXECUTIVE DIRECTOR

MRS. ETHEL INGBERG

In this issue of the Bialystoker Stimme, we extend to our Bialystoker Ladies Auxiliary a special "Mazel Tov" upon celebrating 50 years of untiring service and aid to our Home. The Bialystoker Ladies Auxiliary has for over 50 years served as the backbone of our Center and Home. My best wishes go to all its officers and members who have never refused any call. During my personal association with our ladies, which extends for more than a quarter of a century, I have never ceased to be amazed at their boundless energy and resources. In all kinds of weather and under the most trying circumstances our women come to meetings and raise funds. Many have had the foresight, to our good fortune, to involve their children and today we have second and third generation members participating in our activities. With an auxiliary such as ours work is a pleasure, accomplishing our goals is insured and our responsibilities are made so much lighter. Throughout the years I have enjoyed a close relationship with our Ladies Auxiliary.

To all our ladies—I SALUTE YOU—and pray that we work together for many more years to succeed in the future as in the past. There still is so much to be done. Today's statistics on longevity offer us a challenge to prepare and plan in meeting the future needs of the well-aged as well as to provide care for the chronically ill. Each changing circumstance brings with it a challenging situation. We constantly search for new and better ways of serving those who need us. Bringing sunlight and cheer, independence and security, is our constant goal. Satisfying others gives us a sense of well being. To our wonderful ladies a happy "Golden Anniversary." You truly are our golden treasure.

* * * * *

I once again wish to express my special thanks to our entire staff. May I note that many of our employees have been with us for nearly ten years and some even longer. As for our residents, we are proud to boast of some who have been with us for as long as 22, 25, and even 28 years. Although these few residents are the exception, we are equally proud of the many for whom our care has lengthened their sunset years.

Particularly gratifying are the many compliments we receive from both residents and their relatives concerning the care, concern and individual attention accorded to each. It is not at all unique to see children and grandchildren express personal thanks to our staff members. The staff in our home is the mirror reflecting our image to the public. Their cooperation enhances our goal—good patient care. Thanks to our loyal staff.

* * * * *

To all our good friends, donors and staff I wish a very Happy and Healthy New Year.

"David Sohn Menorah"

The "David Sohn Menorah" in the lobby of our Home has evoked many favorable comments by visitors and friends.

Many individuals and organizations have responded to the appeal of our officers and have inscribed their names or that of their friends on the plaque. And we are grateful to them.

There are still some spaces open and we turn to our many patrons and friends, individuals and societies, and ask them to perpetuate their names on this beautiful Menorah and thereby assist us to carry on our sacred work.

The rate for a single nameplate is $150 and for an organization $500.

For further information, please call our office—475-7755, and we will be glad to answer all questions. *DO IT NOW.*

HONORIALS AND MEMORIALS

Contributions in the form of honorials and memorials are truly an expression of love and affection for mankind. Honorials represent happy occasions where one gives recognition to a dear friend or relative for a birthday, anniversary, best wishes for a speedy recovery and the like. Memorials reflect the love and esteem of an individual for a dear departed friend or relative.

We are grateful that so many of these contributions are being made to the Jewish Home which has the entire Jewish community at heart, particularly our elderly. May the Home remain constantly in your thoughts!

BIALYSTOKER STIMME

Published by the

BIALYSTOKER CENTER & HOME FOR THE AGED

228 EAST BROADWAY • GRamercy 5-7755 - 7756 • NEW YORK, N. Y. 10002

NEW YORK **SEPTEMBER, 1973** (253) **No. 313**

NEW YEAR MESSAGE

By ELLY TARLOFSKY, *President*

At the beginning of each year we are afforded the wonderful opportunity of examining our accomplishments during the year just past. We can also, if we choose, improve upon what we did—and do better. This is the greatness of our conception of New Year.

As President of the Bialystoker Center, Home and Infirmary for the Aged, having been chosen once again to serve in that capacity, I am in a unique position to evaluate what we have done and what we hope to accomplish during the coming year.

I can state with complete conviction that our Home has lived up to its trust of providing the best possible residential and medical care for the elderly living within it. We enjoy the advantage of having a vigorous and effective administration, a devoted house staff and a relationship between residents and staff unexcelled elsewhere. This is nothing new; we have benefitted from these conditions for many years and we can be proud that they prevail.

Once again I must extend my personal thanks and that of our officers to Mrs. Ethel Ingberg, Executive Director of the Home, for her forward-looking, imaginative leadership. Her contributions to the efficient operation of all facets of this Institution are well known and too numerous to list here.

Our full-time General Secretary since March, Izaak Rybal, has brought his vast energies and drives to the great task of expanding our membership and raising funds—thus ensuring that our Home will continue to derive support from an ever-widening group of dedicated individuals committed to care for the aging.

Let me also take this opportunity of thanking our Rabbi Lowell S. Kronick for his spiritual leadership and his competent direction of our Public Relations Department which promotes so much good will among our members and friends.

Indeed we are most fortunate in having a wonderful, cooperative staff working together in a team effort on behalf of our residents. Each staff member understands the responsibility he or she holds and consequently carries out that charge with dedication and efficiency.

The important lesson which our New Year imparts is renewal—growth and improvement. Self-complacency, being satisfied with that which is, no matter how good it may be, leads to decline. We can and must do more!

I have consistently advocated a strong membership drive. Bring in new people; impress upon them the importance of our efforts for the ill and infirm among our aging. Make the Bialystoker Home a focus of interest in their lives so that their support will match their concern. We are doing this already. With the proper leadership and continued persistence we will do a lot more.

We need to expand our facilities so that we will be able to serve more elderly in need. We are under way with a project to accomplish this. I urge everyone to help us in this vital endeavor. We want to open our doors to all those in need applying to us to give them shelter and succor.

I have been with this Institution since its inception. In all that time I have endured with it its great trials and triumphs. One of the profound satisfactions I have experienced is the continuous, determined and loving work which our sisters in the Bialystoker Ladies Auxiliary have invested for our aging, my dear wife Fannie being among their early members.

This year the Ladies Auxiliary is celebrating its 50th Anniversary. How privileged I feel to witness this milestone in our institutional life. I remember the accomplishments of our Ladies throughout the years. I delight in their tremendous success.

We must look upon the half-century of our Ladies Auxiliary as a spur to yet more resolve, more achievement, more success. Let us not, like the man jogging in place, stay in one place. We must go forward together. Our horizons are vast; our journey is still long.

I want to express my gratitude to all our members and donors for their inspiring generosity in answering the various appeals we made during the past year.

Shalom and a healthy, happy and prosperous New Year to all.

BIALYSTOKER HOME & INFIRMARY FOR THE AGED

228 East Broadway, New York, N. Y. 10002 — Tel. 475-7755

Dear Friends,

You are cordially invited to celebrate with us our 42nd ANNIVERSARY at a

Theatre Benefit and Musical Spectacular

which will be held at

Philharmonic Hall of Lincoln Center

Broadway at 64th Street, New York City

on SUNDAY, OCTOBER 14th 1973 at 2:00 P.M.

"LET'S CELEBRATE!"

starring the world famous opera star

JAN PEERCE

with the participation of the following stars of stage, radio and television:

International singer GINETTA LABIANCA; Famous Israeli singers and comedy stars THE AYALONS; Well known humorist EMIL COHEN; Bialystoker Cantor HARRY FEINBERG; Folk comedian HERSHEL GENDEL; Talented folk singer YETTA EISNER

Accompanied by the world-renowned pianist RENEE SOLOMON

English narration by the prominent artist BELLA MYSELL

Produced and Directed by Herman Yablokoff

Lincoln Center is accessible by subway IRT 7th-Broadway, 66th Street station. ■ There are parking facilities in the Center.

ANNUAL CHANUKAH-FESTIVAL CONCERT

of the

Bialystoker Center & Home for the Aged

SUNDAY, DECEMBER 16, 1973 at 2:00 P.M.

at our Home, 228 East Broadway, N. Y.

- Festive Chanukah Illumination by our publicly-lit "menorohs";
- Cantor Harry Feinberg & Choir will say grace over the Chanukah candles, and render other fit selections;
- Concert will be followed by Chanukah Fete with Latkes and other delicacies.

Please, reserve the date, and come to spend with us an enjoyable evening!

BIALYSTOKER ANNUAL BAZAAR

OVER 2 WEEKENDS ON OUR PREMISES

■

Opening: SATURDAY EVE., DEC. 1, 1973
through MONDAY EVE., DECEMBER 3
Reopening: SATUURDAY EVE., DECEMBER 8
Closing: SUNDAY EVE., DECEMBER 9

■

BARGAINS GALORE

STOP ! SHOP ! SAVE !

■

BIALYSTOKER HOME FOR THE AGED and INFIRMARY

228 East Broadway, New York

■

Please help us with merchandise for the Bazaar !

1923 50th Anniversary of the Bialystoker Ladies Auxiliary 1973

ROSH HASHANAH ISSUE

BIALYSTOKER STIMME

Published by the

BIALYSTOKER CENTER & HOME FOR THE AGED

228 EAST BROADWAY • GRamercy 5-7755 - 7756 • NEW YORK, N. Y. 10002

NEW YORK | SEPTEMBER, 1973 | No. 313

אינהאלט:

דער פופציגסטער יובל פון דער ביאליסטאקער לעידים אקזיליערי..... 1
א רוף צו מענטשען מיט גוטען געוויסען — די מראגישע געשיכטע פון בנימין ליאך..... 2
דער יחוס פון ביאליסטאק אין דער אידישער מדינה.....אברהם שייקעוויטש (ישראל) 4
די גרויסע אויפטוען פון עליאס סוראסקי
פאר מדינת ישראל.....צבי קלעמענטינאווסקי (ישראל) 5
צווייטער צוזאמענטרעף פון די ביאליסטאקער לאנדסלייט
אין מדינת ישראל.....איסאק ריבאלאווסקי 6
געדאנקען וועגן דעם אייביגען ביאליסטאקער
גייסט און המשך.....פסח בורשטיין (תל־אביב) 12
ביי דער איינדרוקספוילער פייערונג פאר דעם חשוב'ן לאנדסמאן לואים סילווער..... 13
געווען אמאל א שטאט אזא — די היליגע ערד פון זשאביער בית־עלמין
(פון דער סעריע „חורבן ביאליסטאק").....דר. שמעון דאטנער (ווארשע) 14
נאך פאקטען וועגן דער העברעאישער גימנאזיע
אין ביאליסטאק.....דר. שמעון דאטנער (ווארשע) 17
חשוב'ע געסט באזוכען ביאליסטאקער צענטער אין ניו־יארק.....איסאק ריבאלאווסקי 18
אין אומעט (ליד).....אשר שטשוטשינסקי 20
וויכטיגער ראפעל־קאמפען פאר אונזער נייעם בוי־פאנד..... 22
מיין מאמעס המבדיל (ליד).....ראזא נעווזאדאווסקא ע"ה 22
מיין ערשטע רייזע קיין מדינת ישראל מיט דעם
ביאליסטאקער טור.....בערני סאקס (זאוואדסקי) 23
אונזער אינסטיטוציע..... 29—28
אונזערע פארלוסטען..... 31
נייי־יאר באגריסונגען..... 47-32

English Section

New Year Message — *Elly Tarlofsky, President* 1
From the Desk of our Executive Director — *Ethel Ingberg* 2
50th Anniversary of the Bialystoker Ladies Auxiliary 3
Teshuvah in 1973 — *Rabbi Lowell S. Kronick* 4
His Life is Ticking Away! The Tragedy of Benjamin Lach 6
Second Reunion of Bialystoker Landsleit in Israel 7
My Impressions of the Bialystoker Tour to Israel — *Rose Meyer* 9
Letters to our Institution 12
Residents' Manifold Activities 15
Our Institution 16
Our Ladies Auxiliary — *Hilda Sloyer, President* 17
Our Home and its Activities for the Residents 18-19
In Memoriam 20
New Year's Greetings 21-33